

ΙΣΤΟΡΙΚΗ ΒΙΒΛΟΣ

το τέλος της μυθολογίας

μονογραφία N° 3

Μονογραφία N° 3

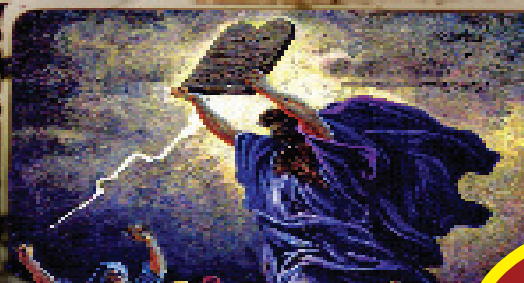
- » 15ος π.Χ. αιώνας - Παγκόσμια σκηνή
- » Η Αίγυπτος μετά τους Υκσώς: Ο διωγμός των ξένων
- » Ο γιός της θυγατέρας του Φαραώ Αμενχοτέπ Ι
- » Τούθμωσις Ι: Αυτός πού είδε το αναστραμμένο νερό
- » Η εξορία του πρίγκηπα
- » Τούθμωσις ΙΙΙ: ο δυναμικός νόθος
- » Δεν γνωρίζω τον Κύριο: Οι 10 πληγές του Αμένωφη ΙΙ
- » Ο πάπυρος Ipwer
- » Πως γνωρίζουμε τις ημερομηνίες;
- » Ο φαραώ του Χόλυγουντ
- » Εξοδος: Το πέρασμα της ερυθράς θάλασσας
- » Η μαρτυρία του Μανέθωνα
- » Γιατί σιωπούν οι Αιγυπτιακές πηγές;
- » Πως γνωρίζουμε ότι η Βιβλική αφήγηση είναι αξιόπιστη;
- » Η πορεία προς το Σινά
- » Αφίξη στην υποσχεμένη γη

“ΜΑΩΖΕΣ

Ο ιερέας της Ων πήρε το λαό
και έφυγε στην ερημο ...”

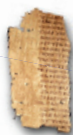
Μανέθων (280 π.Χ.)

«Η ένωση των πιστών με τον Χριστό σύμφωνα με το Κατά Ιωάννη 15:1-14»_υπό Καρόλου Μαρξ (Αύγουστος - 1835)

ΔΩΡΕΑΝ
ΠΡΟΣΦΟΡΑ

ΚΥΚΛΟΦΟΡΕΙ - 2^ο τεύχος

ΙΣΤΟΡΙΚΗ ΒΙΒΛΟΣ
το τέλος της μυθολογίας

μονογραφία 2
φθινόπωρο '11

Ο ΝΩΕ

ή Ουτναπισίμ ή Νάπα ή Ζιουσσούνδρα ή Νίουα Χαΐα ή Δευκαλίων
ή Νου Μάκ ή Μανού ή Νάνα ή Τεοκπακίτ ή Νάα ή Νου'ου ...

ΚΑΙ Η ΚΙΒΩΤΟΣ

- Υπήρξε ποτέ κάποιος Κατακλυσμός; - Μία ανεπαναλήπτη Θεομηνία - Η έκταση του Κατακλυσμού
- Ο Κατακλυσμός ήταν ένας - Η συλλογική ανάμνηση της ανθρωπότητας - Το έπος του Γκιλγκαμές - Η αξιοπιστία της Βιβλικής αφήγησης - Οι έρευνες για την Θρωλική Κιβωτό - Θα ξαναγίνει Κατακλυσμός;

ΓΕΝΙΚΗ ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Ο Μωϋσής δεν είναι απλά μια ιστορική μορφή της Παλαιάς Διαθήκης αλλά ένα άτομο που άφησε ανεξίτηλη την σφραγίδα του μέσα στο χρόνο και άλλαξε το ρου της παγκόσμιας ιστορίας.

Ακόμη και σήμερα 35 αιώνες μετά, στην μακρινή Κίνα όπου ο Χριστιανισμός παρουσιάζει τεράστια άνθηση οι άνθρωποι μαθαίνουν την ιστορία του Εβραίου που έγινε Αιγύπτιος, του βραδύγλωσσου που μίλησε τα λόγια του Θεού, του νομοθέτη που τα έργα του επηρέασαν την παγκόσμια νομοθεσία.

Η πλούσια ιστορία του γεμάτη συμβολισμούς και με ιδιαίτερο παιδαγωγικό και διδακτικό χαρακτήρα μεταδίδει μέχρι σήμερα έξοχα κοινωνικά μηνύματα και διαχρονικές πανανθρώπινες αλήθειες.

Ο Μωϋσής σαν απελευθερωτής ενός αδικημένου λαού δεν έχει το ομοίό του στην αρχαία ιστορία και έτσι δεν μπορεί τόσο εύκολα να παραγνωρισθεί. Άνθρωποι που σαν πιστεύω και στάση ζωής δεν είχαν κανένα λόγο να στηρίξουν τα Βιβλικά κείμενα αναγκάστηκαν εν τούτοις να πάρουν θέση.

Για παράδειγμα ο Γιάννης Κορδάτος (1891-1961), ο μεγάλος ιστορικός της Ελληνικής αριστεράς στο έργο του «Η Παλαιά Διαθήκη στο φως της Κριτικής», σελ. 46-47, υπέθεσε ότι ο γιός του Ραμσή Β΄, ο Μενεφθά ήταν ο Φαραώ της Εξόδου και έτσι ο Μωϋσής στον 9ο ψαλμό του αντέ-

Ώμως ο Μενεφθά στην περίφημη στήλη του, βλ. σελ. 22 δηλώνει ότι ο Ισραήλ ήταν ήδη εγκατεστημένος στην Χαναάν και άρα δεν μπορεί να είναι ο Φαραώ της Εξόδου. Σχετικά με τον ύμνο του Ατονα, βλ. Ιστορική Βίβλος, Νο 1.

Ο Adolphe Lods (1867-1948) ο πολυγραφότος συγγραφέας και αναθεωρητής της Βίβλου που αντικατέστησε την Βιβλική αφήγηση με πλήθος εικασίες όταν ήλθε στο πρόσωπο του Μωϋσή αναγκάστηκε να ομολογήσει: «... είναι οι μεγάλες προσωπικότητες που προκάλεσαν τις αποφασιστικές ωθήσεις στην θρησκευτική ζωή των λαών και τους έσπρωξαν μακρύτερα απο τις πρωτόγονες λατρείες. Ετσι, είμαστε υποχρεωμένοι να παραδεχθούμε την ιστορικότητα του προσώπου και ν' απορίψουμε την άποψη πως πρόκειται για τον ήρωα ενός φανταστικού μύθου, όπως υποστήριξαν μερικοί μελετητές.» Ο ΜΩΥΣΗΣ, Σειρά: Η Καταγωγή του Χριστιανισμού, βιβλίο 6ο, σελ. 144, Εκδ. Δίβρης, Αθήνα-Αθήνα 1978

Το έργο του Μωϋσή και η πραγματοποίησή του, δηλαδή η δημιουργία ενός λαού και μιας εθνικής θρησκείας είναι ζωντανό μέχρι σήμερα.

Η πορεία του Μωϋσή δεν είναι παρά μια σκιαγραφία της πορείας της ανθρωπότητας από την αμάθεια και την δουλοπρέπεια -στο παρελθόν- στην γνώση και την δημοκρατία, κι απο την μιζέρια της εμπορευματοποίησης των ιδεών που οδηγούν σήμερα στην αποχαύνωση των ηδονικών θεαμάτων και τον ειδεχθή καταναλωτισμό, στην ελευθερία της. Μια σκιαγράφηση στην 'έξοδό' του ανθρώπου απο την ανούσια μετριότητα της τηλεόρασης, και από την φαντασίωση ότι η χαρά είναι κάτι που το αρπάζεις τρέχοντας ανάμεσα σε αναρίθμητες μέριμνες, για να καταλήξει τελικά στη θολερή λήθη ενός ύπνου προϊόν του ποτού και της πολυφαγίας.

ΟΙ ΕΚΔΟΤΕΣ

γραψε τον Ύμνο του Ατονα του αρχαιότερου μονοθεϊστή Φαραώ Αχενατών.

“ΙΣΤΟΡΙΚΗ ΒΙΒΛΟΣ”:
Τριμηνιαία περιοδική έκδοση
Ανοιξη - Καλοκαίρι -
Φθινόπωρο - Χειμώνας

**Επιτροπή έρευνας
και συγγραφής:**

Ν.Α. Ζάγκα,
Dr. Ιστορίας Αρχαίας
Ελληνικής Φιλοσοφίας
Πανεπιστημίου Αθηνών

Π. Η. Αδαμόπουλος,
B.A., Κλασικός πολιτι-
σμός και Φιλοσοφία,
Metropolitan University
of London

Χ.Σ. Χαλκιάς
Υπεύθυνος Έκδοσης
Columbia College, ΗΠΑ

DTP-Καλλιτεχνική Επιμέλεια:

Β. Χούσος

Διορθωτικό:

Συλλογικό

Επιμέλεια Εξωφύλλου:

Βελισσάριος

Πνευματική Ιδιοκτησία:

Κέντρο Βιβλικών και
Πατερικών Σπουδών
«**Η Αποστολική Πίστη**»

Επικοινωνία:

ΗΑΠ, Τ.Θ. 30630 - Αθήνα 10033

e-mail: hristo7@otenet.gr

τηλ. 6932511400

Η σειρά των αφιερωμάτων αυτών, σκοπό έχει να δείξει την αξιοπιστία των αναφορών της Βίβλου (Π. & Κ. Διαθήκης) χάριν της οποίας δημιουργήθηκε σε πολλά πανεπιστήμια έδρα Βιβλικής Αρχαιολογίας. (Biblische Archaologie) Τα αφιερώματα συνοδεύονται από θαυμάσιο επεξηγηματικό υλικό, πλήθος έγχρωμες φωτογραφίες, χάρτες, αναπαραστάσεις και σχεδιαγράμματα.

Οι αναφορές στους ανθρώπους της Παλαιάς και της Καινής Διαθήκης γίνεται λόγω της σχέσης τους με τον Θεό και όχι λόγω της φυλετικής προέλευσης. “Όλοι οι άγιοι προέρχονται από την ίδια χώρα και μιλούν την ίδια γλώσσα” όπως αποκάλυψε ο άγιος Μαρτίνος (1743-1803). Δεν μας απασχολεί εάν ο άγ. Φραγκίσκος ήταν Ιταλός, εάν ο ευαγγελιστής Λουκάς ήταν Έλληνας, εάν ο Ι. Γουέσλεϊ ήταν Άγγλος, ο άγ. Σεραφείμ του Σάρωφ ήταν Ρώσος και εάν ο Αβραάμ ήταν Εβραίος, τους σεβόμαστε γιατί πιστοποιούν με τον πλέον πασίδηλο τρόπο το αίσθημα του ανήκειν σε μια οικογένεια ανθρώπων πίστεως στον ένα αληθινό Θεό.

Η παρούσα εργασία έχει σχεδιασθεί για να διαβασθεί από σκεπτόμενους Χριστιανούς και ειλικρινείς αναζητητές της αλήθειας, γι’ αυτό δεν έχει σχέση με κουραστικές και ακατανόητες στο πολύ κοινό ακαδημαϊκές εργασίες ούτε είναι μια απλοϊκίστικη απολογία υπέρ της αρχαιολογικής αξιοπιστίας των Γραφών. Με απλά λόγια και ατράνταχτα στοιχεία ζητά να θέσει τέλος στην μυθολογία που εκδοτικά κοσμικά και μη συγκροτήματα ζητούν να επιβάλουν.

Τέλος, πρέπει να ειπωθεί ότι οι περισσότερες ιστοσελίδες στο Διαδίκτυο τις οποίες πολλοί μελετούν, δημοσιεύουν κατά κανόνα αστήρικτες υποθέσεις και σκουπίδια χωρίς ίχνος ιστορικής γης και ακαδημαϊκής έρευνας. Δυστυχώς οι περισσότεροι άνθρωποι αγνοούν ότι καμιά σοβαρή και πολύχρονη έρευνα δεν είναι δυνατόν ποτέ να προσφερθεί δωρεάν στο Διαδίκτυο.

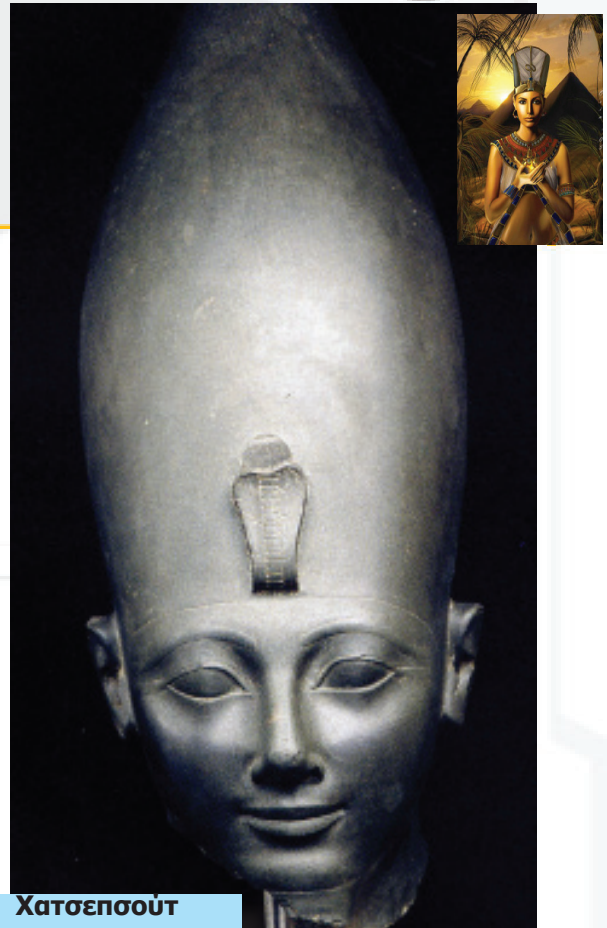
* Ο όρος «κοινή χρονολογία» (common era) ο οποίος εισήχθη από σύγχρονους Εβραίους λογίους κι αρχαιολόγους, σε αντικατάσταση του προ και μετά Χριστόν δεν υιοθετείται από τους εκδότες καθώς αποτελεί πρόκληση κατά της Ιστορίας.

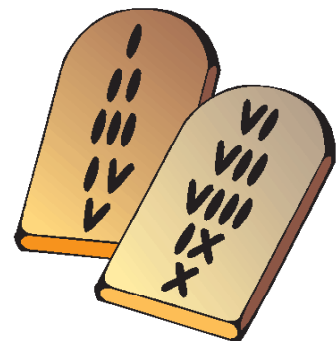
**ΙΣΤΟΡΙΚΗ ΒΙΒΛΟΣ: ΜΑΩΖΕΣ: Ο ιερέας της Όν που πήρε το λαό και έφυγε
στην Αίγυπτο Μονογραφία Ν° 3, Ελληνική έκδοση: ISBN: 9 XXXXX**

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

- » ¶ Πρόλογος: Η παγκόσμια σκηνή
- » κατά τον 15^ο αιώνα π.Χ. →
- » ¶ Η Αίγυπτος μετά του Υκσώς:
- » Ο διωγμός των ξένων
- » ¶ Ο γιός της θυγατέρας του Φαραώ
- » Αμενχοτέπ Α΄
- » ¶ Τούθμωσις Α΄: Αυτός που είδε το ανεστραμμένο νερό ¶ Η εξορία του πρίγκηπα
- » ¶ Τούθμωσις Γ΄: Ο δυναμικός νόθος
- » ¶ Δεν γνωρίζω τον Κύριο:
- » Οι 10 πληγές του Αμένωφ Β΄
- » ¶ Πως γνωρίζουμε τις ημερομηνίες;
- » ¶ Ο Φαραώ του Χόλυγουντ
- » ¶ Έξοδος: Το πέρασμα της ερυθράς
- » ¶ Η μαρτυρία του Μανέθωνα
- » ¶ Γιατί σιωπούν οι Αιγυπτιακές πηγές;
- » ¶ Ο πάπυρος Ipwer
- » ¶ Πως γνωρίζουμε ότι η Βιβλική αφήγηση είναι αξιόπιστη;
- » ¶ Πορεία στο Σινά - Άφιξη στην Χαναάν

Χατσεψούτ

» ΠΡΟΣΦΟΡΕΣ:

- Η εργασία του Καρόλου Μαρξ (1818-1883):*
- » *Περί της Σωτηρίας δια του αίματος του Χριστού, και*
  - » *Στοχασμοί ενός νεαρού άνδρα για την επιλογή επαγγέλματος*

Ηλεκτρονική έκδοση: Η ΙΣΤΟΡΙΚΗ ΒΙΒΛΟΣ: www.HistoryBible.gr

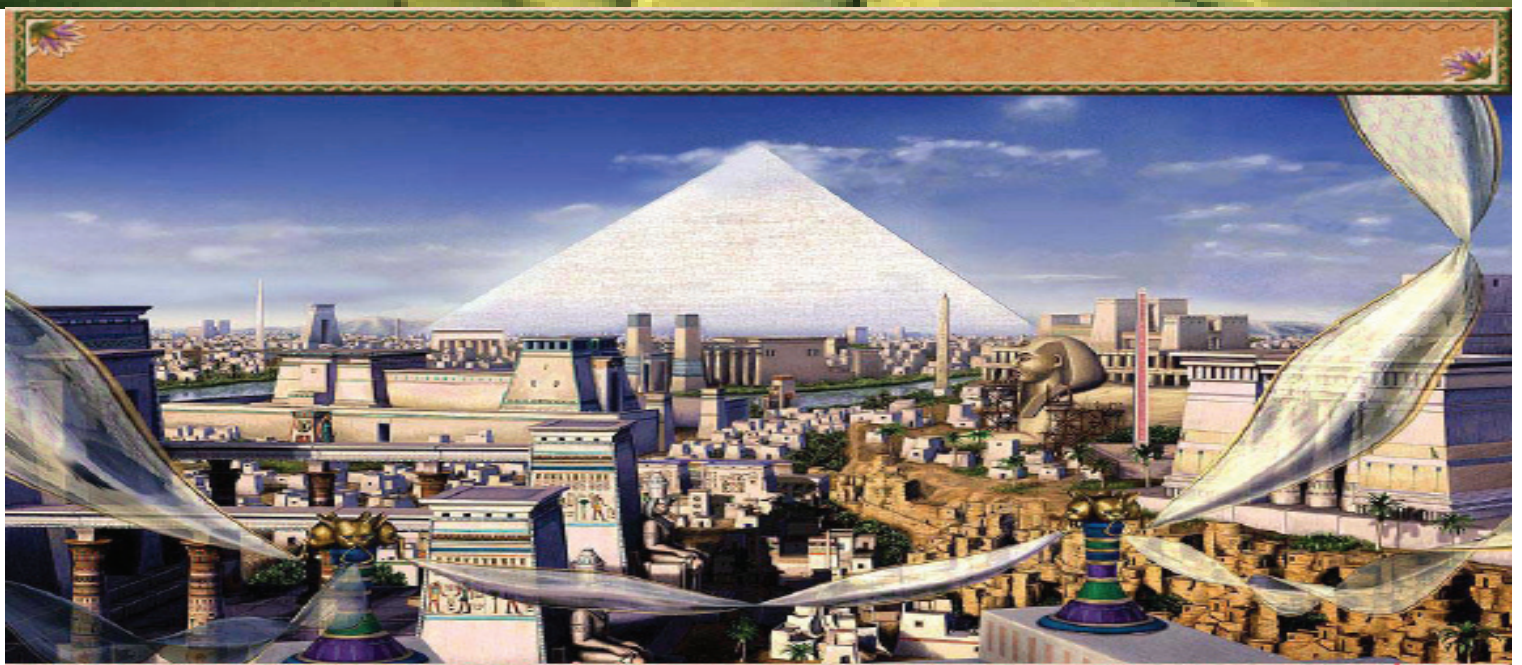
Χορηγός έκδοσης: www.WordofGod.gr

ΜΑΩΖΕΣ

» Ο ιερέας της Ων,
πήρε το λαό και έφυ-
γε στην έρημο ...»

Μανέθων

Πρόλογος: Η παγκόσμια σκηνή κατά τον 15^ο π.Χ. αιώνα

Στην παγκόσμια σκηνή η ανθρωπότητα έχει πλέον εισέλθει στην λεγόμενη ύστερη περίοδο του Χαλκού, η οποία διαρκεί από το 1550 έως 1200 π.Χ.

Στην **Βαβυλώνα**, μήτρα του κόσμου, μετά την εισβολή των Χετταίων το 1531 π.Χ. τελειώνει άδοξα το αρχαίο (2^ο) βασίλειο της, [δηλαδή μια πανίσχυρη δυναστεία που άρχισε το 1830 και είχε κύριο εκπρόσωπο της τον 6ο βασιλιά της, τον μέγα νομοθέτη Χαμουραμπί (1728-1676)] και αρχίζει το Κασσίτικο βασίλειο (1595-1160). Οι Κασσίτες ήταν μιά νέα φυλή μεταναστών οι οποίοι δεν κατόρθωσαν ποτέ να επεκταθούν πέρα από τα όρια της Βαβυλώνας.

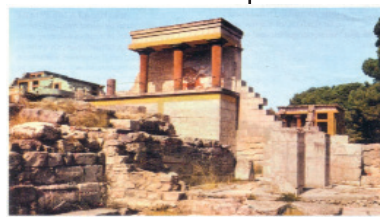

Χαμουραμπι

Πιο δίπλα το βασίλειο των **Μιτανί** επίσης απειλείται σοβαρά πλέον από την ανερχόμενη δύναμη της **Χετταίων** και ζητά απεγνωσμένα βοήθεια από την Αίγυπτο η οποία θα προσπαθήσει να βοηθήσει.

Στην ίδια την **Αίγυπτο**, ξεκινά το λεγόμενο Νέο Βασίλειο (1550-1075), το οποίο περιλαμβάνει την περίοδο από την 18^η μέχρι την 21^η δυναστεία. Αυτή την εποχή έλαβε χώρα ένα θαυμαστό γεγονός καθώς οι υπόδουλοι απόγονοι του Αβραάμ, που βρέθηκαν στην Αίγυπτο ως μετανάστες λόγω λιμού που είχε πλήξει τον τόπο τους, την Χαναάν, υπό τον Μωϋσή, έναν Εβραϊκής καταγωγής πρίγκιπα της Αιγύπτου, κατέφυγαν στην έρημο Σινά. Εκεί έγινε ανανέωση των υποσχέσεων προς τον Αβραάμ και μια συνθήκη (**Διαθήκη**) που του ανήγαγε σε «εκλεκτό λαό» (ΔΕΥΤ. 7:6), κάτω από Θεοκρατικό έλεγχο.

Την ίδια εποχή στην ηπειρωτική Ελλάδα ανθεί ο **Μυκηναϊκός** πολιτισμός (1600-1150) ενώ στην **Κρήτη** περί το 1580 π.Χ. εγκαινιάζεται η Νεοανακτορική περίοδος καθώς τα ανάκτορα στις πόλεις Κνωσός, Φαιστός και Μάλια ξανακτίζονται πιο λαμπρά.

Τι είχε συμβεί; Το 1625 π.Χ., το μικρό νησί της Θήρας (σήμερα μια ημισέληνος ξηράς, γνωστή ως Σαντορίνη), που ήταν τμήμα της Μινωϊκής εμπορικής αυτοκρατορίας κι είχε έναν ντόπιο εξελιγμένο πολιτισμό όπως αποκάλυψαν οι ανασκαφές, ήταν στην πραγματικότητα ένα ενεργό ηφαίστειο το οποίο εξερράγη και μέγας μέρος του νησιού βυθίσθηκε στη θάλασσα.

Ταυτόχρονα σχεδόν ένα τείχος νερού ύψους 70 μέτρων σάρωσε την Κρήτη και προκάλεσε όλεθρο στα λιμάνια της. Οι επακολουθήσαντες σεισμοί προκάλεσαν περαιτέρω καταστροφές αλλά σύντομα οι Κρήτες αναθάρρησαν και αναδιοργανώθηκαν, όμως η ναυτική αυτοκρατορία τους είχε λιγότερα από ένα αιώνα ζωής καθώς υπέκυψε μάλλον στις επιθέσεις των Αχαιών.

Επίσης, την ίδια εποχή χρονολογείται η ίδρυση της **Αθήνας** (1581 π.Χ.) και στα τέλη του 15^{ου} αι. η ίδρυση των **Θηβών** από τον Κάδμο χάριν του οποίου χτίσθηκε η Καδμεία ακρόπολη της: «... η παράδοση επιβεβαιώνει τόσο την ύπαρξη αρχέγονων λαών, όπως των Πελασγών, των Λέλεγων ή των Μινύων, από τους οποίους οι Έλληνες γνώριζαν ότι διέφεραν, όσο και την άφιξη Ασιατών ή Αιγυπτίων ιδρυτών των αρχαιότερων πόλεων – του Κέκροπα στην Αθήνα, του Κάδμου στη Θήβα, του Πέλοπα στην Ολυμπία, του Δαναού στο Αργος.»
Πιερ Ντεμάρν, *Naissance de l' art Grec*, Ed. Gallimard, Paris –2005

Η Αίγυπτος μετά τους Υκσώς: Ο διωγμός των ξένων

Η Αίγυπτος μετά την πικρή εμπειρία της με τους Σημίτες Υκσώς, που την κατέλαβαν εξ εφόδου και την είχαν υπόδουλη για έναν και πλέον αιώνα, αφού ανακατέλαβε την πρωτεύουσα τους Αβαρη και τους

απώθησε στη νότια Χαναάν, αναδιοργανώνει τους εκεί εμπορικούς σταθμούς, τοποθετεί φρουρές στα παράλια της και βγαίνει από τον απομονωτισμό της. Οι επαφές με την Κρήτη και άλλους λαούς -που είχαν διακοπεί επί Υκσώς- επαναλαμβάνονται.

Τώρα όμως τους Αιγυπτίους απασχολούσε πλέον το ενδεχόμενο νέων επιδρομών, ενώ παράλληλα επικράτησε ξενοφοβία. Ειδικά η γη Γεσέν, ^{*1} που ήταν δίπλα στην μισητή πρωτεύουσα των Υκσώς, την Αβαρις, στο 'δέλτα' –Ελληνικός όρος- του Νείλου και αποτελούσε το πιο εύφορο σημείο της Αιγύπτου αλλά κατοικούνταν από μη Αιγύπτιους νομάδες βοσκούς, φυσιολογικά έγινε το κύριο μέλημά τους.

Όπως έδειξαν τα πενιχρά στοιχεία -λόγω του τρόπου ζωής τους- στη περιοχή Γεσέν κατοικούσαν όντως άνθρωποι που εκπροσώπευαν μια Συρο-Παλαιστινιακή κουλτούρα και η εποχή τους συμπίπτει με την μετανάστευση του Ιακώβ και άλλες Χαναανιτικές ομάδες νομάδων βοσκών.

Ο Αχμώς ή Αμωσις Ι (1570-46) ο ιδρυτής της 18^{ης} δυναστείας (1570-1320), με την οποία ξεκινά η αρχαιολογική περίοδος του νέου βασιλείου (1580-1035), άρχισε να χρησιμοποιεί ξένους κατοίκους της Αιγύπτου για δούλους σε καταναγκαστικά έργα. *² Χρειαζόνταν πλέον μυριάδες τούβλα για την ανοικοδόμηση των ερειπίων από το πόλεμο παλατιών, στρατώνων, ναών, αρχοντικών, καταστημάτων, σπιτιών ...

Η κατάκτηση των Υκσώς άλλαξε λοιπόν δραστικά το τρόπο σκέψης των Αιγυπτίων και «... ως αντίδραση των επιδρομών των Υξώς, την 'ποιμένων βασιλέων', και της σκληρής ξένης κατοχής, δημιουργείται στην αρχή του Νέου Βασιλείου ένα είδος εθνικισμού» Ζαν Λεκλάν, *L' Empire des Conquerants*, Ed. Gallimard, Paris-2003

Η πατριωτική θέρμη που ενθουσίασε τους κατοίκους της Αιγύπτου, έπειτα από τον μακράς διάρκειας θριαμβευτικό απελευθερωτικό αγώνα, εκφράστηκε με έπαρση και ρατσισμό και έτσι οι ξένοι που από παλιά κατοικούσαν στην Αίγυπτο και είχαν δικαιώματα και ανεξίθρησκία, έγιναν πλέον δούλοι και έφεραν τα σημεία αναγνώρισης τους: Ειδικά σκουλαρίκια, κολάρο, κούρεμα, κ.α.

Αχμωσις και Κάμωσις τα δύο αδέρφια που ελευθέρωσαν την Αίγυπτο από τους Υκσώς

Πραγματικά πολύ φυσιολογική είναι η αναφορά της Παλαιάς Διαθήκης ότι «... ηγέρθη άλλος Φαραώ που δεν γνώριζε τον Ιωσήφ ...» (ΕΞ. 1[A]:8,11), δηλ. ο νέος βασιλιάς δεν γνώριζε ή δεν αναγνώριζε τίποτε λόγω των Υκσώς, και η προσφορά του Εβραίου Ιωσήφ για την σωτηρία της «μαύρης γης» (δηλ. της γης που η ιλύς-λάσπη του Νείλου εμπλουτίζει σ' αντίθεση με την «κόκκινη γη» την έρημο, το κόκκινο ήταν το χρώμα του κακού), ξεχάστηκε και διαγράφηκε απ' την ιστορική μνήμη.

«Όταν η Βιβλική αφήγηση ξανανοίγει στο βιβλίο της Εξόδου, βρισκόμαστε σ' ένα κόσμο διαφορετικό απ' αυτό της Γένεσης που έκλεισε.» Κ.Α. Kitchen

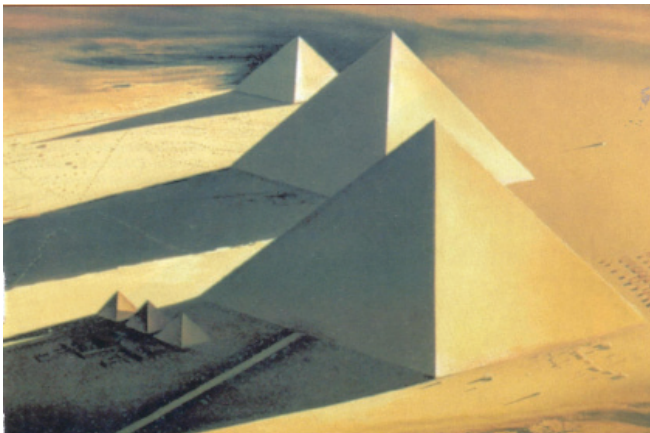

Η Μέμφιδα (Μεν Νεφέρ, κοντά στο σημερινό Κάιρο) έγινε ξανά η διοικητική πρωτεύουσα και η Θήβα (Ουασέτ), η θρησκευτική. Ο βασιλιάς είχε πάλι πολλά παλάτια και δύο πρωθυπουργούς, από έναν για τη βόρεια και τη νότια Αίγυπτο. Ο στρατός είχε κληρωτούς, εθελοντές και μισθοφόρους από την Νουβία. Η Αίγυπτος αφού πολιορκήσε για τρία ολόκληρα χρόνια την πόλη Σαρουχίν στην έρημο Νεγκέβ που είχαν καταφύγει οι Υκσώς, διευρύνει πλέον τα σύνορα της και η κυριαρχία της φθάνει μέχρι τη Νουβία στα όρια του 4^{ου} καταρράκτη του Νείλου και μέσω της Χαναάν και Συρίας στους γειτονικούς ασιατικούς λαούς της περιοχής του Ευφράτη. Οι γραφείς είναι ξανά μια προνομιούχα τάξη μαζί με τους ιερείς που οι τελευταίοι σκοπό είχαν να εξευμενίσουν τους θεούς, τους οποίους τάζαν και έντυναν εικονικά αλλά ο λαός δεν επιτρέπεται να τους δει. Ειδικοί τεχνίτες που στην εποχή των Υκσώς έμειναν χωρίς δουλειά τώρα επειδή στη διάρκεια του πολέμου της ανεξαρτησίας είχαν γίνει μεγάλες ζημιές, στολίζουν τους τείχους των ναών, τάφων και ανακτόρων με περιγραφές γεμάτες καυχησιολογίες και αληθινά ή διογκωμένα στρατιωτικά κατορθώματα.

Και δεν έφθανε μόνο αυτό, αφού αυτά ήταν προϊόντα πολιτικής προπαγάνδας αλλά επιπλέον πολλοί Φαραώ διέγραψαν την μνήμη των προγενεστέρων τους όπως ο Τούθμωσης III την Χατσεψούτ, ενώ άλλοι έκαναν απάτες όπως ο Ραμσής II, αλλάζοντας τα στοιχεία για να παρουσιάζει ξένες κατασκευές ως δήθεν δικά του έργα ...

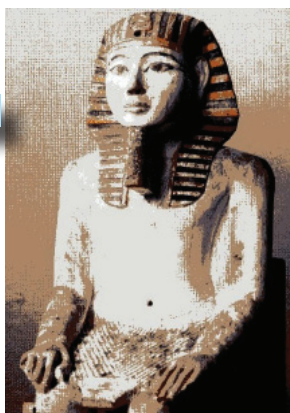

Ο γιός της θυγατέρας του Φαραώ Αμενοχτέπ Ι

“Πίστει Μωϋσῆς μέγας γενόμενος ἠρνήσατο λέγεσθαι υἱὸς θυγατρὸς Φαραώ.”
(EBP. 11[IA]:24-KMN)

Τον Αμωση Ι (Νεμπεχτιρέ) διαδέχθηκε ο Αμένωφισ (Ζεσερκαρέ) ή Αμενχοτέπ Ι (1546-1525). Στην εποχή του τα μέτρα ελέγχου της πληθυσμιακής έκρηξης των υποδούλων πήραν καταλυτικές διαστάσεις. Αυτό συνέβη στο τέλος της ηγεμονίας του γιατί ο Μωϋσῆς που γεννήθηκε το 1527 αντιμετώπισε τις συνέπειες του διατάγματος ενώ ο αδελφός του Ααρών που ήταν τρία χρόνια μεγαλύτερος του δεν είχε τέτοιο πρόβλημα. Ο τάφος του Αμένωφι Ι στις Θήβες δεν ανακαλύφθηκε ακόμα και εξακολουθεί να είναι αντικείμενο έρευνας και μελέτης.

Αμένωφισ Ι

Η θαυμαστή ιστορία της διάσωσης του Μωϋσέως είναι γνωστή σε όλους. Αφού τοποθετήθηκε μέσα σε ένα παπυρένιο καλάθι στο Νείλο διασώθηκε από την Χατσεψούτ την «κόρη του Φαραώ» πλέον Τούθμωση Ι -βλέπε σελ. 13 - που τον ονόμασε Μωϋσῆς =Μαώζες.

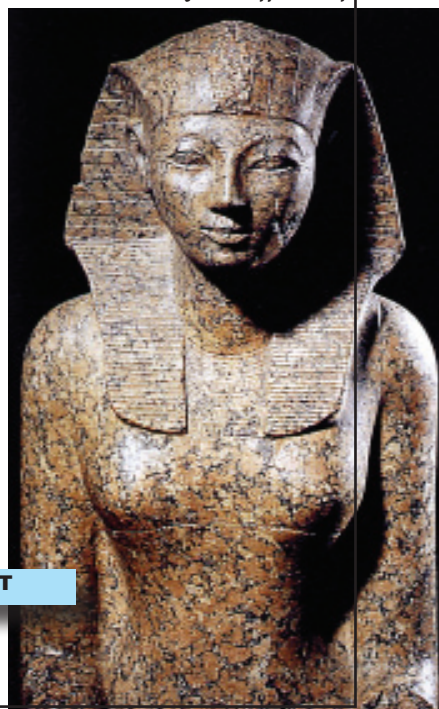

Ο όρος μα-ώζες θα πει: παιδί -του, γιός -του. Έτσι Αχ-μώζες ή Ρα-μώζες, ή Τουθ-μώζες *³ θα πει αναλόγως: γιος του Αμμωνα, γιός του Ρα, γιός του Τουθ.

Μωϋσῆς θα πεί λοιπόν γιός των νερών, αφού άλλωστε στα Εβραϊκά «μεσιτέ» θα πεί νερά. Υπάρχει όμως και η υποψία οι ιεροί συγγραφείς να κράτησαν το αρχικό που αναφέρονταν σε κάποια θεότητα και τον ονόμασαν απλά «γιός -του».

Πάντως η Χατσεψούτ είχε πολλούς «προστατευόμενους» μεταξύ των οποίων και τον Ρα-Μώζες και τον μυστηριώδη Σεενεμούτ.

Χατσεψούτ

Τον βασιλιά Σαργών, ιδρυτή της Σημιτικής δυναστείας της Ακκάδ γύρω στα 2.300 π.Χ., η μητέρα του τον έβαλε επίσης σ' ένα καλάμενιο καλάθι και τον έριξε στο ποταμό όπου τον διέσωσε ένας ποτιστής κήπων. Οι υποθετικοί συντάκτες των Γραφών του 6^{ου} π.Χ. αιώνα που επινόησαν οι φαντασιόπληκτοι εκπρόσωποι της «*ισλαμικής κοιτικής*» μεταξύ όλων των αρχαίων πηγών δήθεν αντέγραψαν και σκαλίσθηκε πάνω στον τάφο του Σαργών! *4

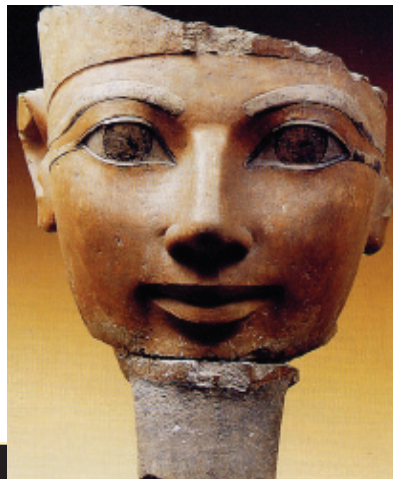
Όμως πολλές Βαβυλωνιακές ταμπλέτες αναφέρουν παρόμοιες ιστορίες και αυτό είναι φυσικό διότι άφηναν το νόθα στα ποτάμια όπως σήμερα έξω από τις πόρτες ... Άλλωστε και στην Ινδίες την ίδια τύχη είχε και ο πρίγκιπας Κούντι ή Πρίθα, σύμφωνα με τις αφηγήσεις της Μαχαβχαράτα. Οι δε ιδρυτές της Ρώμης, Ρέμος και Ρωμύλος όταν ήταν μωρά δόθηκε διαταγή να εξοντωθούν αλλά ο υπηρέτης Φαιστύλος, «έβαλε τα νεογέννητα σε μια σκάφη -και- κατέβηκε προς το ποτάμι για να τα ρίξει μέσα ... το ποτάμι πλημμύρισε και η πλημμύρα παρέσυρε τη σκάφη και μαλακά τη μετέφερε σε ένα μέρος πολύ ομαλό, που τώρα το ονομάζουν Κερμαλό...» (ενθήμενος ούν εις σκάφην τα βρέφη, κατέβη ... επί τον ποταμόν ως ρίψων ... του δε ποταμού κατακλύζοντος η πλημμύρα την σκάφην υπολαβούσα και μετεωρίσασα πρῶως κατήνεγκεν εις χωρίον επιεικῶς μαλθακόν, ό νυν Κερμαλόν καλούσι.)

Πλούταρχος, Βίοι Παράλληλοι, Ρωμύλος.

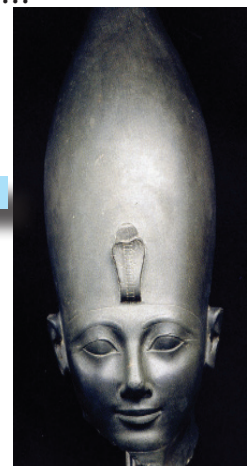
Τι θα πούμε, ότι ο Πλούταρχος (π. 100 μ.Χ.) αντέγραψε τον Μωϋσή!

Τέλος, ο ρόλος της τροφού -που ανατέθηκε από άγνοια στην μητέρα του Μωϋσή, (ΕΞ. 2[B]:7-10) - ενός μέλους της βασιλικής οικογενείας, θεωρούνταν από τα πλέον σημαντικά καθήκοντα που επιτρεπόταν να ανατεθεί σε μια κοινή θνητή.

Αυτή όμως σίγουρα ενστάλαξε στον μικρό την μονοθεϊστική πίστη ...

Χατσεψοϋτ

Αυτός πού είδε τ'ανεστραμμένο νερό:

Ο τολμηρός Τούθμωσις Ι (Ααχεπενρέ) ή Θωτμές Ι (1525-12), περισσότερο από τους προκατόχους του κατάλαβε ότι για να είναι απόλυτα ασφαλής η Αίγυπτος πρέπει να έχει όχι μόνο φυλάκια και εμπορικούς σταθμούς αλλά και την επικυριαρχία της Χαναάν και όσο δυνατόν πιο πέρα. Ακολουθώντας την παραλιακή βασιλική οδό Νο 1, δηλαδή την οδό του Ωρου, απ' την Αίγυπτο έφθασε στη Γάζα, μετά στην Αφεκ και από εκεί στρέφοντας βορειο-ανατολικά και περνώντας τον ποταμό Γιαρκόν, έφθασε στους πρόποδες του Κάρμηλου.

Προχωρώντας βόρεια και λίγο ανατολικά έφθασε στη πεδιάδα Εσραλών και αφού πέρασε την αρχαία Μεγιδδώ (όπου ήταν το σταυροδρόμι για την λίμνη Γεννησαρέτ) πήρε το δρόμο για τη Χατσώρ κι από εκεί για την Συρία. Η υψηλή βασιλική οδός διασταυρώνονταν ξανά σ' αυτό το σημείο και είτε πήγαινε στην Βαβυλώνα, είτε προς νότο στην Υπερ-ιορδανία όπου μεταξύ ερήμου και κατοικήσιμης γης ανατολικά της Νεκράς Θάλασσας κατέληγε στην Ακαμπα και τέλος στην Ερυθρά θάλασσα. Ο Ααχεπενρέ προχώρησε βορειοδυτικά και έφθασε στη Δαμασκό της Συρίας και από εκεί πήρε το δρόμο για την Βαβυλώνα.^{*5}

Τότε έπεσε πάνω σε ένα νέο για τους Αιγυπτίους βασίλειο, τους Χορρίτες (Χορραίους, ΓΕΝ. 14[ΙΔ]:6), που κατοικούσαν στο γνωστό από παλιά βασίλειο των Μιτανανί (κοίτα: ΙΣΤΟΡΙΚΗ ΒΙΒΛΟΣ Νο5: Ο Ταξιδιώτης της Ουρ) με τους οποίους συγκρούεται κοντά στον Ευφράτη.

Οι Χορραίοι ήταν μια Ινδο-Αρρειανή φυλή από τον Εύξεινο πόντο αποτελούμενη από τους Μάρνα (Ινδική λέξη που σημαίνει νεαροί πολεμιστές) οι οποίοι λάτρευαν τον Μίθρα και διάβαζαν την Ριγ-Βέδα. Έτσι ο Τούθμωσις Ι κυριέψε την Συρία και έφθασε στις όχθες του Ευφράτη. Έκπληκτος ανακάλυψε ένα ποταμό που ο ρους κυλούσε αντίθετα με τον Νείλο και έβαλε να χαράξουν, «Είδα το ανεστραμμένο νερό να κατεβαίνει, ανεβαίνοντας ...»

Ο Τούθμωσις Ι, ήταν ο πρώτος Φαραώ που θάφθηκε στην κοιλάδα των βασιλέων καθώς επέλεξε για την ταφή του έναν αποστραγγισμένο ξεροπόταμο που ξεκινά στην βάση ενός βουνού και ανοίγεται στο βόρειο τμήμα του Ντρα-Αμπούν ελ Νάγκα και την επιλογή του αυτοί ακολούθησαν οι επόμενοι Φαραώ. Αυτό αποκαλέστηκε «η κοιλάδα των βασιλέων» ...

Η εξορία του πρίγκιπα:

Την σύντομη βασιλεία του Τούθμωση Ι ή Θωτμές Ι, διατέχθηκε ο άχρωμος αλλά αθλητικός Θωτμές ή Τούθμωση ΙΙ (1512-04), με την σύζυγο και ετεροθαλή αδελφή του Χατσεψούτ. Τότε ολοκληρώνονται τα χρόνια ενηλικίωσης του Μωϋσή, ο οποίος ήδη από την εποχή του Τούθμωση Ι, «... *εδιδάχθη ... πάσαν την σοφίαν των Αιγυπτίων ...*» (ΠΡΑΞ. 7[Z]:22). Προφανώς σπούδασε στον βασιλικό «οίκο της ζωής» (περ-ανκχ), έναν συγκεκριμένο χώρο όπου φυλάσσονταν τα ιερά κείμενα (το βιβλίο για την μαγική προστασία του βασιλιά και του παλατιού, το βιβλίο για τον εξορκισμό του κακού ματιού, το βιβλίο για τη γνώση των μυστικών και κρυμμένων υποστάσεων του θεού, το βιβλίο των νεκρών, κ.α.) και ο οποίος παράλληλα χρησίμευε ως ιεροδιδασκαλείο, γενικό σχολείο και πανεπιστήμιο, όπου διδασκόνταν ιατρική, αστρονομία, μαθηματικά και άλλες επιστήμες.

Η άνοδος στην εξουσία του Τούθμωση ΙΙΙ (Μενχεπερά) ή Θωτμές ΙΙΙ, (1504-1482) ως παιδί-συμβασιλέα με τον πατέρα του και με την μητριά του Χατσεψούτ η οποία εξ αιτίας της ανικανότητας του Τούθμωση ή Θωτμές ΙΙ ουσιαστικά έως τότε βασιλεύε, οδήγησε σε προστριβές. Οι βασίλισσες λόγω της φυσικής επαφής του με τον θεό, αποκτούσαν κι αυτές θεϊκότητα, ειδικά οι κόρες του βασιλιά. Για τους ανωτέρω λόγους παντρεύονταν τ' αδελφία μεταξύ τους για να διατηρηθεί καθαρό το βασιλικό αίμα ...

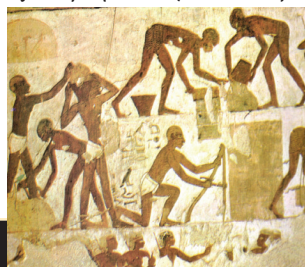
Η Χατσεψούτ όμως είχε το πάνω χέρι αφού την αναπαριστούν με διπλό στέμμα και ψεύτικο υπογένειο και ο Τούθμωση ΙΙΙ, ο μισητός παράνομος γιος του συζύγου της με μια υπηρέτρια που ήταν ακόμη παιδί, περιορίστηκε στη διοίκηση του στρατού.

Γνωρίζοντας ο Μωϋσής την καταγωγή του και βλέποντας τους χιλιάδες ημίγυμνους δυστυχημένους πένητες να λιώνουν κάτω από το λιοπύρι, έχοντας από πάνω τους σκληρούς εργοδιώκτες που για το παραμικρό δέρνουν ανελέητα αρρώστους, γέρους, παιδιά και τους βρίζουν σε μια ακατανόητη γλώσσα σοκαρίσθηκε.

Ο θάνατος ήταν η μοναδική διέξοδο στα βάσανα τους.

Με μια άστοχη ενέργεια του (ΠΡΑΞ. 7[Z]:24) λόγω της υπερβολικής αίσθησης δικαίου που τον διακατείχε [«*Κοίταξε τριγύρω, κι όταν είδε πως δεν ήταν εκεί κανείς, σκότωσε τον Αιγύπτιο και τον έκρυψε στην άμμο ...*»] έδωσε την ευκαιρία αντεκδίκησης και παλατιανών ραδιουργιών με αποτέλεσμα να ζητούν τη θανάτωση του σύμφωνα με το νόμο, προφανώς για να πλήξουν την θετή μητέρα του.

Ο Ιώσηπος λέγει ότι ο Μωϋσής διοικούσε μια στρατιά στο Νότο και αυτό επιβεβαιώνεται από το ότι «...ήτο δυνατός εν λόγοις και εν έργοις...» (ΠΡΑΞ. 7[Z]:22) και δεν πρέπει να ξεχνάμε ότι σκεπτόταν την απελευθέρωση του λαού του.

(ΠΡΑΞ. 17[IZ]:25)

Τελικά το 1487, διέφυγε λαθραία στη Χαναάν, όπως ένας άλλος παλαιότερος Αιγύπτιος πρίγκιπας, ο Σινουέ. [Αυτός στη διάρκεια μιας εκστρατείας στη Λιβύη επί Αμενμεχάτ I (π. 1965 π.Χ.), άθελα του έμαθε για μια συνωμοσία κατά του βασιλιά και έτσι για να σωθεί αναγκάστηκε να καταφύγει στην Χαναάν. Η ιστορία του Σινουέ ήταν ευρέως γνωστή στην αρχαία Αίγυπτο.]

Ακολουθώντας τον ίδιο με τον Σινουέ δρόμο, ο δικός μας πρίγκιπας, για να σωθεί κρύφθηκε και αφού πέρασε από τους φύλακες των συνόρων κατέφυγε -μέσω της ερήμου στην οποία κόντεψε να πεθάνει- στο Ρετενού (Χαναάν) όπου βρήκε άσυλο.

Ο Σινουέ, αφηγείται από το κείμενο που συντάχθηκε λίγο αργότερα, την εποχή του Σέσωστρη I (π. 1945 π.Χ.) τα εξής:

«Όταν ξεκίνησα για το βορρά (Χαναάν), ήρθα στο 'τείχος του πρίγκιπα', που κατασκευάστηκε (σ.σ. περί το 2600 π.Χ.) για να κρατά μακριά τους Βεδουίνους και να τσακίζει τους 'κατοίκους της άμμου' (δηλ. φυλές που δεν είχαν μόνιμη εγκατάσταση στην Χαναάν).

Κρύφθηκα πίσω από κάτι θάμνους φοβούμενος να μη με δει η φρουρά του τείχους, που εκείνη την ώρα ακριβώς έκανε περιπολία. Μόλις νύχτωσε ξανάρχισα την πορεία μου.

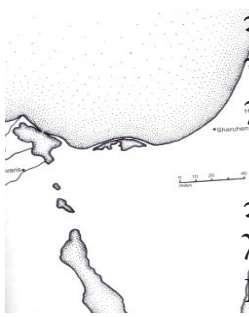
Όταν ξημέρωσε ... είχα φθάσει στην Πικρή Λίμνη (σ.σ. ακόμη έτσι λέγεται σήμερα και είναι στην άκρη του Σουέζ) κι έπεσα χάρω ... Η δίψα με είχε αποκάμει και το λαρύγγι μου έκαιγε. Τότε είπα: Αυτή είναι η γεύση του θανάτου: Όταν όμως συγκέντρωσα το θάρρος μου και σήκωσα τα μέλη μου, άκουσα μουγκανητά κοπαδιών και τότε αναγνώρισα τους Βεδουίνους. Ο αρχηγός τους πού ήταν Αιγύπτιος με αναγνώρισε. Μου έδωσε νερό, μου έβρασε γάλα και με πήρε μαζί του στη φυλή του. Φάνηκαν πολύ φιλόφρονες μαζί μου.»

Η Βιβλική αφήγηση:

«... Και όταν ο Φαραώ άκουσε το πράγμα αυτό, ζητούσε να θανατώσει τον Μωυσή• αλλ' ο Μωυσής έφυγε από μπροστά από τον Φαραώ, και κατοίκησε στη γη Μαδιάμ• και κάθησε κοντά στο πηγάδι. Και ο ιερέας της Μαδιάμ είχε επτά θυγατέρες• που, όταν ήρθαν, άντλησαν νερό, και γέμισαν τις ποτίστρες για να ποτίσουν τα πρόβατα του πατέρα τους. Και όταν ήρθαν οι βοσκοί τις έδιώξαν• και αφού ο Μωυσής σηκώθηκε τις βοήθησε, και πότισε τα πρόβατά τους. Και όταν ήρθαν στον Ραγουήλ τον πατέρα τους, είπε σ' αυτές: Γιατί ήρθατε σήμερα τόσο γρήγορα; Κι εκείνες είπαν: Ένας άνθρωπος Αιγύπτιος μας λύτρωσε από τα χέρια των βοσκών, κι ακόμα, άντλησε για μας νερό, και πότισε τα πρόβατα. Κι εκείνος είπε στις θυγατέρες του: Και πού είναι; Γιατί αφήσατε τον άνθρωπο; Καλέστε τον για να φάει ψωμί. Και ευχαριστήθηκε ο Μωυσής να κατοικεί μαζί με τον άνθρωπο• ο οποίος έδωσε στον Μωυσή για γυναίκα τη Σεφώρα, τη θυγατέρα του. Και γέννησε γιο• και αποκάλεσε το όνομά του Γηρσώμ, λέγοντας: Πάροικος είμαι σε ξένη γη ... » (ΕΞ. 2[B]:15-22-BMB)

Ο Μωϋσής λοιπόν βρήκε συγγενείς ανάμεσα στους Βεδουΐνους της Μαδιάμ. Οι Μαδιανίτες ήταν απόγονοι της Χετούρας (ΓΕΝ. 25[ΚΕ]:1), της δεύτερης γυναίκας του Αβραάμ μετά τον θάνατο της Σάρρας, γνωστοί στην Γραφή και ως Κεναίοι (ΑΡΙΘΜ. 24[ΚΔ]:21), δηλ. σιδηρουργοί, από το Κάιν στα αραβικά και καϊνάγια στα Αραμαϊκά που σημαίνει σιδηρουργός. Η Μαδιάμ (Μίδιαμ) ήταν το κέντρο της χώρας των Μαδιανιτών στην ανατολική ακτή του κόλπου της Άκαμπα, επί της Αραβικής χερσονήσου. (Αργότερα ο κριτής Γεδεών νίκησε μια επιδρομή Μαδιανιτών πάνω σε καμήλες.)

Εκεί ο Μωϋσής ήταν πλέον έξω από τον Αιγυπτιακό έλεγχο. Σύντομα παντρεύθηκε την Σεπφώρα. Ο πεθερός του Μωϋσή πού ήταν «ιερέας της Μαδιάμ», λάτρευε τον Ελ Ελιόν (Υψιστο θεό). Ανηκε δηλαδή στο ρεύμα των Μονοθεϊστών, όπως ο Ιαβ, ο Μελχισεδέκ, ο Βαλαάμ, κ.α. Το σύμβολο των Κενιτών (του Κάιν)

κατά τον Α. Η. J. Gunneweg, ήταν το σύμβολο του Γιαχβέ!

Μετά 40 χρόνια στην διάρκεια των οποίων ο λαός εβόησε εξ' αιτίας της δουλείας, ο Μωϋσής πήρε μέσα από την καιγόμενη αλλά μη κατακαϊόμενη βάτο το κάλεσσια.

Στην έρημο ο Θεός σε όλη την ιστορία του κόσμου μίλησε σε πάρα πολλούς αγίους ανθρώπους. Γιατί όχι στον Μωϋσή; Και το μήνυμα; Να γυρίσει να ελευθερώσει τον καταδουλωμένο και βασανισμένο λαό του. Βέβαια ο μέγας Τούθμωσης III που καταπίεσε το λαό είχε πεθάνει, και βασιλευε ο αδύνατος Αμενχοτέπ II, όμως ο Φαραώ, δυναμικός ή αδύναμος δεν έπαυε να είναι ο ισχυρότερος άνθρωπος της γης!

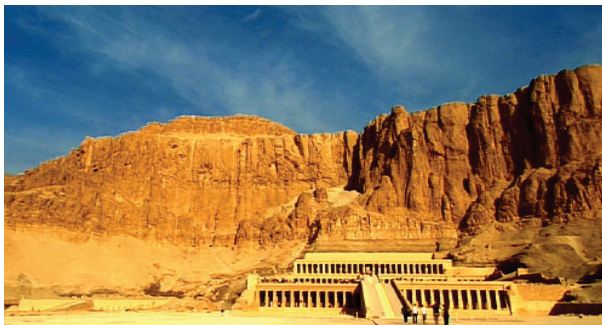

«Και είπεν ο Κύριος ... Είδα την δυστυχία του λαού μου στην Αίγυπτο, και άκουσα την κραυγή τους εξ αιτίας των καταπιεστών τους. Ξέρω τα βασανά τους. Γι' αυτό κατέβηκα να τους γλυτώσω απο τους Αιγυπτίους και να τους φέρω απο αυτήν την χώρα., σε μια χώρα μεγάλη και εύφορη, στη χώρα όπου ρέει γάλα και μέλι εκεί που κατοικούν οι Χαναναίοι, οι Χετταίοι, οι Αμορραίοι, οι Φερεζαίοι, οι Εναίοι και οι Ιεβουσαίοι ...» ΕΞ. 3[Γ]:7-9

Οδυναμικός νόθος

Μετά το θάνατο της θείας και μητριάς Χατσεπσούτ το χειμώνα του 1481, ο Τούθμωσις ΙΙΙ ή Θωτμές ΙΙΙ, ο Ζεουτιμές των Ελλήνων, ανέλαβε μόνος τη βασιλεία (1481-1451) και έσβησε τη μνήμη της και κατέστρεψε κάθε μνημείο –εντυχώς όχι τον ταφικό ναό της στο ορεινό Ντέϊρ ελ Μπάχρι- και κάθε αναφορά της.

Παντρεύτηκε όμως την δεύτερη κόρη της Χατσεπσούτ για να μη χάσει τα δικαιώματα γιατί δεν ήταν νόμιμος γιος του Τούθμωση ΙΙ. Ο όρος Φαραώ εισήχθη απ' τον Τούθμωση ΙΙΙ και σημαίνει «μέγας οίκος», ενδεικτικό ίσως και της αύξησης της πολυτέλειας που παρουσιάζεται στην εποχή του.

Ήταν όπως είπαμε αρχηγός του στρατού και μόλις δύο μήνες μετά το θάνατο της Χατσεπσούτ έκανε επιδρομή στη Χαναάν όπου κατέλαβε τη Γάζα και την ίδια εποχή η Καντές μια πόλη της κεντρικής Συρίας κάνοντας μια συμμαχία 330 Συριακών μικροστρατών συγκρούστηκε μαζί του στην πεδιάδα Εσραελών κάτω απ' τα τείχη της Μεγιδδώ αλλά η ταχύτητα και η ιδιοφυΐα του τον οδήγησε στη νίκη. Η μάχη παρουσιάστηκε απο τους Αιγυπτίους ως επική με εκατομμύρια εχθρούς και εκατοντάδες χιλιάδες πάνω στα αρματά τους !!!

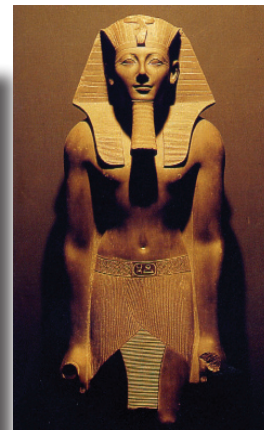
Η πραγματικότητα ήταν άσχετη καθώς υπήρξαν 83 νεκροί και 340 αιχμάλωτοι Χανναναίοι. Όμως η φοβερή σφαγή που έγινε δημιούργησε τον θρύλο του Αρμαγεδώνα ...

Αργότερα πολεμώντας τους Μιττανί κατέλαβε την ίδια την Μεγιδδώ μετά από επτάμηνη πολιορκία, και επεσφράγισε τη σφαίρα επιρροής της Αιγύπτου χωρίς όμως να γίνεται λόγος για αυτοκρατορία.

Τούθμωσης ΙΙΙ

Οι εκστρατείες του (17 σε 19 χρόνια) καταγράφονται στους τείχους του ναού του Αμμωνα στις Θήβες. Στο τείχος του Τούθμωση που ποζάρει πάνω στο χρυσό άρμα του διαβάζουμε τη λίστα των 300 ηττημένων εχθρών του. Τα παιδιά πολλών απ'τους εχθρούς του τα πήρε αιχμάλωτα στην Αίγυπτο, εκεί σπούδασαν, υιοθέτησαν την Αιγυπτιακή κουλτούρα και αργότερα τα τοποθέτησε ως υποτελείς ηγεμόνες σε Χαναανιτικές πόλεις.

Το πείραμα πέτυχε σε μεγάλο βαθμό και αυτό φαίνεται καθαρά στις επιστολές της Αμάρνα. (Βλέπε: **ΙΣΤΟΡΙΚΗ ΒΙΒΛΟΣ Νο 01: Αχενατών** και **Νο 04: Κρήτες/Κριτές/Φιλισταίοι**.) Ο Τούθμωση III ήταν ο μεγαλύτερος κατακτητής Φαραώ στην ιστορία της Αιγύπτου. Στο εσωτερικό έκανε μεγάλα έργα χρησιμοποιώντας δούλους κατά κύριο λόγο Εβραίους –μια πολιτική που εισήχθηκε όπως είδαμε από τον Αχμωση Ι- αλλά επειδή δεν υπήρχε ανεργία έφεραν και άλλους ξένους εργάτες που για τους ντόπιους βρώμαγαν (ΓΕΝ. 43[ΚΓ]:32), κι είχαν σώμα γεμάτο τρίχες.

Πολλοί από αυτούς, το «σύμμικτον» πλήθος, έφυγε με τον Μωϋσή.

Στον τάφο του Τούθμωση III, υπάρχουν αναφορές στους χειρώνακτες σκλάβους τους «χαμπιρού» όπως και σε πλήθος άλλων μνημείων μεταξύ των οποίων ο τάφος του πρωθυπουργού του Ρεκμιγιέ (απ. 100, π. 1460 π.Χ.), στο Σείχ Αμπντελ Γκούρνα, όπου φαίνονται Σημίτες με ποδήρη ενδύματα που προσφέρουν άλογα, δοχεία λαδιού, μεταλλικές ράβδους και μία αρκούδα αλλά καθαρά και άλλοι Σημίτες δούλοι που κάνουν έργα.

Γι' αυτό η Βίβλος λέγει: «Μετά δε πολύν καιρόν, ετελεύτησεν ο βασιλεύς της Αιγύπτου• και κατεστέναξαν οι υιοί Ισραήλ διά την δουλειάν και ανεβόησαν• και η βοή αυτών ανέβη προς τον Θεόν εξ αιτίας της δουλείας.» (ΕΞ. 2[B]:23).

Δεν γνωρίζω τον Κύριο: Οι 10 πληγές του Φαραώ της Εξόδου Αμένωφης II ή Αμενχοτέπ II

Τον Θωτμέσ III ή Τούθμωση III διαδέχθηκε ο Αμένοφης II (Ααχεπερουρέ) ή Αμενχοτέπ II (1452-1417). Ήταν διάσημος ως εκπαιδευτής αλόγων και μολονότι δύο εκστρατείες του έχουν καταγραφεί, η μία σε στήλη στην Μέμφιδα και η άλλη σε στήλη στο Καρνάκ -όπου η κρατική προπαγάνδα τον παρουσιάζει ανάγλυφο πάνω στο άρμα του-, από τις οποίες έφερε 127 Ασιάτες πρίγκιπες ως ομήρους προς εκπαίδευση, οι ήττες του ως συνήθως αποσιωπούνται όπως και με τους άλλους Φαραώ. Γιατί; Διότι όλα ήταν μέσα μιας κρατικής προπαγάνδας.

Αμένωφης II

Στον Αμενχοτέπ II ή Αμένωφης II, που είχε σκοπό να απλώσει τα σύνορα του «μέχρι τα πέρατα του ουρανού», (!) και «που κατάκτησε τον κόσμο όταν αυτός βρισκόνταν ακόμη μέσα στο αυγό», (!), παρουσιάστηκε ο Μωϋσής.

Αφού ο Μωϋσής μετέτρεψε την ράβδο του σε φίδι, πράγμα που και οι μάγοι εν μέρει πέτυχαν, στη συνέχεια ζήτησε ως τιμωρία για την αυθαδειά του τώρα οι σκλάβοι να μαζεύουν και το άχυρο για τις πλίνθες που έφτιαχναν ...

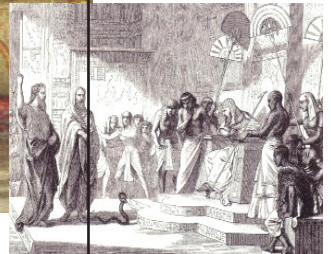
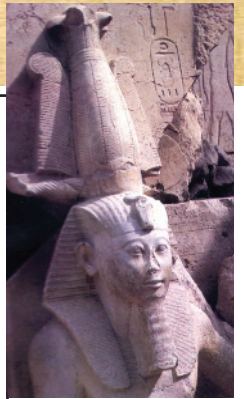

Γιατί το ζήτησε αυτό;

Ο Φαραώ γνώριζε ποιος είναι ο Μωϋσής και τις δυνατότητές

του και τις πιθανές συμπάθειες του στην αυλή για το λόγο αυτό προσπάθησε την πολιτική του εξόντωσης μέσω πίεσης στο λαό του σε αφόρητη εργασία ώστε να στραφούν αυτοί εναντίον του. Όπως είπαμε δεν είναι τυχαίο το γεγονός ότι ο πρίγκιπας Ρα-μόζες γνωστός στην εποχή της Χατσεψσούτ ξαφνικά εξαφανίστηκε κι όλα τα στοιχεία γι' αυτόν καταστράφηκαν.

Το άχυρο που ζήτησε ο Αμενχοτέπ δεν ήταν απόλυτα αναγκαίο, αν και κάνει πιο ισχυρές τις πλίνθες, πολλές κατασκευές όμως ανασκάφθηκαν χωρίς χρήση αχύρου. Οι Neville και Kyle βρήκαν πάντως στην Πειθώμ πλίνθες με άχυρο και πάπυρος κάνει αναφορές σε πλίνθους και καλάμια ....

Αμένωφης II

Το 3^ο έτος της βασιλείας του Αμένοφ II ήλθαν πάνω στην Αίγυπτο οι δέκα πληγές. Τα εννέα απ' αυτά τα κακά δεν ήταν άγνωστα στην Αίγυπτο και στην ουσία το ένα πολλάκις έφερε τ' άλλα, σαν οικολογικό ντόμινο.

Αρχικά ο Νείλος κοκκίνισε σαν αίμα, (ΕΞ. 7:17) έγινε δηλαδή τοξικός, πράγμα που οι επιδημιολόγοι (π.χ. Dr. Stephan Pflugmader του Βερολίνου) ονομάζουν «κόκκινη παλίρροια» (red tide), η οποία μέχρι πρόσφατα θεωρούνταν ότι είναι φαινόμενο που εμφανίζεται στις θάλασσες, αλλά αποδείχθηκε ότι εμφανίζεται και στα γλυκά νερά, δηλ. τους ποταμούς.

Αφού πέθαναν τα ψάρια (ΕΞ. 7:21) και μειώθηκαν τα επίπεδα του οξυγόνου φυσικό επόμενο ήταν οι βάτραχοι να βγουν κατά μυριάδες από τα νερά. (8:3)

Οι ψόφοι βάτραχοι έφεραν τις σκνίπες (ΕΞ. 8:16) και ειδικότερα το είδος “*culicoides*” που τρώει αίμα από ανθρώπους και ζώα.

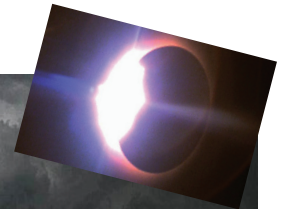

Οι ‘σοφοί μάγοι’ της Αιγύπτου (ΓΕΝ. 41[ΜΑ]:8, 24), δηλ. οι ‘χαρ-τομ’ στα Αιγυπτιακά, οι αρχι-αναγνώστες, σε πρώτη φάση έπεισαν τον εντυπωσιασμένο Φαραώ ότι ήταν φαινόμενα που μπορούσαν και αυτοί να αναπαράγουν. Ακολούθησαν φυσιολογικά αφού πέθαναν τα ζώα σμήνη από μύγες (ειδικά αλογόμυγες) οι οποίες φυσικά σαν φορείς ασθενειών, έφεραν μαζί τους ελονοσία και ακολούθησε ο άνθρακας (φλύκταινες) απ' τα ήδη μολυσμένα νερά.

Η Βίβλος λοιπόν περιγράφει ένα οικολογικό ντόμινο, δεν λέγει ασυναρτησίες.

Στη συνέχεια αναφέρει τρεις γεωλογικές ‘πληγές’ εξ ουρανού:

- 1- Χαλάζι, που προμηνύει τεράστιο κενό στα ψηλά ατμοσφαιρικά στρώματα.
- 2- Ακολουθεί φυσιολογικά ο Σιμούν ή ο Χαμισίν ένας ξερός και θερμός άνεμος που μεταφέρει λεπτή άμμο.
- 3 -Το αποτέλεσμα ήταν να σκοτεινιάσει ο ουρανός ακόμη και τις μεσημβρινές ώρες.

Μέσα σε αυτό το εφιαλτικό σκηνικό που δημιουργεί το καιρικό φαινόμενο της «κόκκινης βροχής» (ακόμα και σήμερα λέμε «έβρεξε και βατράχια» και αυτό δημιούργησε πλήθος δεισιδαιμονιών)

εκτός από τα βουνά της άμμου που έφευγε ο Σιμούν ώστε να καλυφθεί ο ήλιος, μαζί ήλθαν και σμήνη από ακρίδες.

(Το άγαλμα του Απόλλωνα Παρνόπιου στην Αθήνα, ήταν αφιερωμένο σε αυτόν που υποθετικά έσωσε την Αθήνα από την επιδρομή των ακρίδων - παρνόπων)

Όλα έγιναν μέσα σε ένα χρόνο και ήταν σπάνια μεν, αλλά στην ουσία μεγενθυμένα συνεχόμενα φυσικά φαινόμενα (π.χ. ο Σιμούν όπως ειπώθηκε πνέοντας και σηκώνοντας αμμοθύελλες σε μεγάλο ύψος κάλυπτε τον ήλιο ή έφερνε ακρίδες) τα οποία όμως με το μέγεθος και την αλυσιδωτή τους εμφάνιση χτυπούσαν κατά σειρά όλους τους κύριους θεούς της Αιγύπτου (Όσιρη: ο Νείλος σε κόκκινο, Ρα: σκοτείνιασε ο ήλιος, κ.ο.κ.)

που αποδεικνυόταν αδύναμοι ο καθένας να προασπίσει ακριβώς εκείνο το οποίο έλεγγχε, γι' αυτό η Βίβλος λέγει: «... και εν πάσι τοις θεοίς των Αιγυπτίων ποιήσω την εκδίκησιν ...» (ΕΞ. 12[IB]:12-Ο')

Βέβαια τους θεούς δεν τους έβλεπε κανείς αλλά τους αντιπρόσωπους τους, τους μάγους. Ο Κλήμης Αλεξανδρείας στις αρχές του 3^{ου} μ.Χ. αιώνα θεωρούσε την Αίγυπτο ως την «μητέρα όλων των μάγων», ενώ στην πραγματικότητα είναι η Βαβυλώνα. Εν τούτοις και η Αίγυπτος αποδείχθηκε αντάξια κόρη της.

Όμως η έννοια του «μάγου» στην αρχαία Αίγυπτο δεν έχει σχέση με την έννοια που δόθηκε στην Μεσαιωνική ή στην σύγχρονη εποχή (νγκά-νγκα), ήταν ταυτόχρονα ιερέας, ιατρός - θεραπευτής (σού-νου) και ερμηνευτής γραφών και σημείων. Έφτιαχνε αποτρεπτικά φυλακτά, κατάρες για τους εχθρούς και γνώριζε τη «γλώσσα των θεών» για να ανασταίνει τις μούμιες. (!) Ο τέταρτος γιός του Ραμσή 4^{ου}, ο πρίγκιπας Κχεμουάσεν, ήταν ένας τέτοιος περιώνυμος μάγος. Επίσης οι μάγοι της Αιγύπτου ήταν και αξιόλογοι συγγραφείς «κειμένων σοφίας», όπως ο Χατζζέντεφ (π. 2.500 π.Χ.) που μίλησε για την ηθική, την πολιτική, την κοινωνική και την προσωπική ανάπτυξη του ανθρώπου.

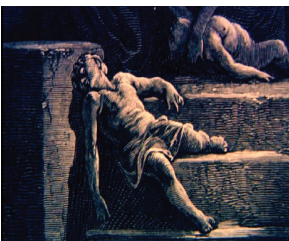

Ο αρχιερέας (χέρυ-χέμπετ, χέρυ-τεπ) ήταν φυσικά ο αρχιμάγος. Η Εβραϊκή λέξη μάγος -στην υπηρεσία του Φαραώ- υιοθετήθηκε από την Ακκαδική λέξη «ασσίπου». Από τον Ιώσηπο μαθαίνουμε ότι η Βιβλική λέξη «χα-ρτομ» (χερτούμιν) προέρχεται απ' το Αιγυπτιακό «χέρυ-τεπ» που σημαίνει και ερμηνευτής ονείρων.

Η 10^η πληγή, ο θάνατος των πρωτοτόκων ήταν θανάσιμο και οδυνηρό αλλά και ξεκάθαρα θεϊκό πλήγμα στο θεό - διάδοχο, και στην κλίκα των μάγων. Τα ουσεμντί τους (ξόρκια) και τα χεκάου (επωδές, λέξεις δύναμης) ήταν ανίσχυρα και οι ίδιοι αποδείχθηκαν απατεώνες. Η μάνα του νεαρού διαδόχου όπως όλες οι μανάδες των πρωτοτόκων, φόρεσε τα πένθιμα ρούχα της, ένας άσπρος σάκος που έπεφτε σε πολλές άραφες πιέτες ενώ έριχνε συνεχώς χώμα στο κεφάλι της ...

Το ζύγισμα των ψυχών κατά την Αιγυπτιακή μυθολογία

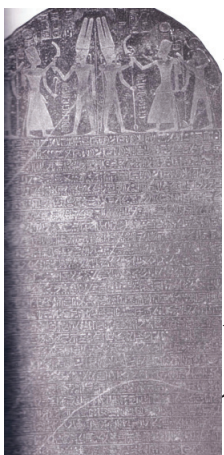

Η Αίγυπτος πενθούσα

Ήδη η επαφή με το βασίλειο των Μιττανί, έδωσε την κατανόηση ότι ο Φαραώ δεν είναι θεός δημιουργός, αλλά ένας ηγεμόνας όπως πολλοί άλλοι πάνω στη γη.

Η απομυθοποίηση του από τον Μωϋσή οδήγησε ακόμη περισσότερο στην εικόνα του πλέον ως ήρωα, νικητή, πρωταθλητή παρά ως επίγειο θεό ...

Όπως είναι γνωστό οι Αιγύπτιοι από όλους τους άλλους λαούς, ήταν οι μόνοι που διατηρούσαν τους νεκρούς τους για να τους δουν οι μέλλουσες γενεές. Ο Αλέξανδρος, ο Αύγουστος, ο μέγας Κωνσταντίνος και ο μέγας Ναπολέον έγιναν σκόνη, αλλά αυτός που αντιστάθηκε στον Μωϋσή, τον Ααχεπερουρέ ή Αμένωφης II, μπορεί κανείς να τον δει να κοιμάται τον αιώνιο ύπνο του στο μουσείο του Καΐρου ... Βέβαια υπάρχουν πολλοί υποστηρίζουν ότι ο Φαραώ της Εξόδου ήταν ο Φαραώ του Χόλυγουντ, (βλέπε: σ. 32) ενώ το *National Geographic* το 2006 σε μια σειρά ψευδο-Βιβλικών ντοκιμαντέρ (!) που μάλλον αποτελούν συρραφή διαφόρων θέσεων από άσχετους παραγωγούς δηλώνει θριαμβευτικά ότι ίσως η επίθεση των «λαών της θάλασσας», το 1200 π.Χ. αδυνάτησε την Αίγυπτο και έτσι έφυγαν οι Εβραίοι!

Η στήλη του Μερνεφθά με την αναφορά στον «Ισραήλ»

Όμως σχεδόν έναν αιώνα πριν την επιδρομή από τους «λαούς της θάλασσας», ο Μερνεφθά (π. 1224), ο διάδοχος του Ραμσή II, δηλώνει ότι πολέμησε τον λαό Ισραήλ που ήταν ήδη εγκατεστημένος στην Χαναάν. Επίσης η Αίγυπτος υποδούλωσε πλήθος από τους λαούς της θάλασσας και τους ένταξε στο στρατιωτικό δυναμικό της αντί να αδυνατίσει. Αυτό που κάνει το *N. G.* λέγεται ιστορική παραχάραξη ...

Ο πάπυρος Ipuwer:

Κείμενα στους τοίχους της Μεντινέτ Χαμπού βρέθηκε να εξιστορούν 'καταστροφές': «Ο οίκος των 30 –σ.σ. ένα τεράστιο πολυτελές ανάκτορο- έχει καταστραφεί. Η γη τρέμει. Κανένα νερό δεν πίνεται.» Μήπως θυμίζει κάτι; «οι Αιγύπτιοι δεν ηδύναντο να πίωνιν ύδωρ εκ του ποταμού.» (ΕΞ. 7[Z]:20,21) Το ίδιο κείμενο συνεχίζει: «Ο Νείλος στέγνωσε και έπεσε μεγάλη ξηρασία. Η Αίγυπτος απέμεινε χωρίς βοσκούς ...» Ήταν τόσο σημαντικό; Που πήγαν οι βοσκοί; «θέλετε ειπεί, Άνδρες κτηνοτρόφοι είμεθα οι δούλοι σου εκ νεότητος ημών έως του νυν και ημείς και οι πατέρες ημών• διά να κατοικήσητε εν τη γη Γεσέν• διότι είναι βδέλυγμα εις τους Αιγυπτίους πας ποιμήν προβάτων.» (ΓΕΝ. 46[ΜΣΤ]:34)

Όμως, ο Πάπυρος Ipuwer, ένας μοναδικός πάπυρος που συντάχθηκε στα τέλη του 13^{ου} π.Χ. αιώνα και περιλαμβάνει ένα ποίημα με τον τίτλο «Ο διάλογος του Ηγγουερ και του κυρίου των όλων», έλεγε πολύ πιο φοβερά πράγματα. *6

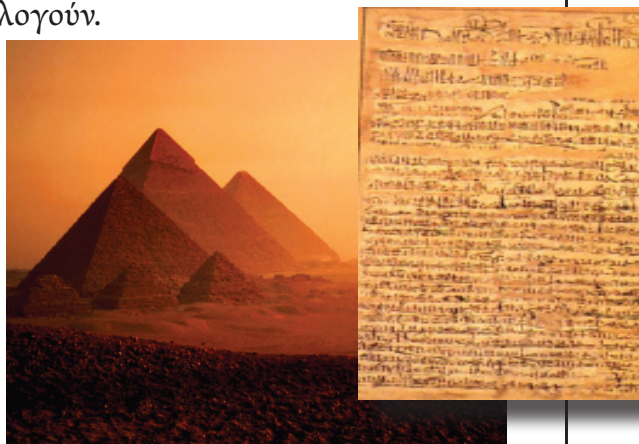
Σε τι αναφέρεται;

Σε μια μοναδική φυσική καταστροφή που έλαβε χώρα στη Αίγυπτο. Αυτό δημιούργησε χάος, κοινωνική αναταραχή, επιδημίες και θάνατο.

Οι υποστηρικτές του Φαραώ του Χόλγουντ (Ραμσή Β') ως Φαραώ της Εξόδου θορυβήθηκαν αφού τίποτε τέτοιο δεν έχει καταγραφεί στην εποχή του Ραμσή.

Τότε άρχισαν να τοποθετούν αυθαίρετα τη συγγραφή του παπύρου σε εποχές πριν την Έξοδο.

Όμως δυστυχώς στην ιστορία της Αιγύπτου μόνο τα αναφερόμενα στην Έξοδο συμφωνούν με την πάπυρο Ipuwer. Οι προσπάθειες στις αναφορές του παπύρου για «τον Νείλο που έγινε αίμα» και την εξέγερση των δούλων να αποδοθούν ως ποιητικές εκφράσεις θυμίζει τι έπαθαν αυτοί που αμφισβητούσαν τον Ομηρο. Παρουσιάζουν γνώμες χωρίς να τις αιτιολογούν.

«Οι (συλλαμβάνοντες με δίχτυα) σαν πουλιά έχουν παραχθεί σε μάχη ... (οι κατοικούντες) το Δέλτα (σ.σ. του Νείλου) φέρουν ασπίδες ... Ο τίμιος άνθρωπος θρήνη για το συμβαίνει στη χώρα ... οι φυλές της ερήμου έγιναν παντού Αιγύπτιοι ... Πραγματικά τα πρόσωπα είναι χλωμά ... ότι μας προείπαν οι αρχαίοι εκπληρώθηκε ... η χώρα είναι γεμάτη συνωμότες (ή συμμορίες) και ο άνθρωπος πηγαίνει να αρροτριάσει με την ασπίδα του ... Πράγματι, ο γεωργός ... και ο υπηρέτης μαζεύουν ότι βρούν.» (I)

«Πράγματι πολλοί νεκροί θαύονται στον ποταμό, το ρεύμα έγινε τάφος και το μέρος του βαλσαμώματος ρεύμα. Όντως, οι ευγενείς βρίσκονται σε απελπισία ενώ οι φτωχοί χαίρονται. Κάθε πόλη λέγει: 'Ας καθαιρέσουμε τους δυνατούς αναμεσά μας'. Όντως, οι άνθρωποι έγιναν σαν ιβίσκοι (σ.σ. πτηνά σαν πελεκάνοι).

Αθλιότητα επικρατεί στη χώρα και κανένας σήμερα δεν φορά λευκά ρούχα. Πραγματικά η χώρα έχει αναποδογυρίσει όπως ο τροχός του κεραμοποιοῦ, ο κλέφτης κατέχει πλούτη και **(ο πλούσιος έγινε)** αγρότης ... ο φτωχός **(παραπονείται)**: ‘Τι τρομερό, τι να κάνω;’ Πραγματικά, ο ποταμός έγινε αίμα, και όμως οι άνθρωποι πίνουν από αυτόν. Οι άνθρωποι έχουν κοκαλιάσει και διψούν για νερό. Πραγματικά, οι πύλες, οι κολώνες και οι τοίχοι καταβροχθίζονται από την φωτιά αν και το παλάτι κρατεί και αντέχει. Ο ουρανός βρίσκεται σε σύγχυση ... Όντως, τα πλοία (του νότου) έχουν σπάσει, οι πόλεις καταστρέφονται και η Ανω Αίγυπτος έχει κατακτήσει μια άδεια έρημος. » **(II)**

«Πραγματικά ... οι γεννημένοι Αιγύπτιοι έχουν γίνει ξένοι και παραμερίζονται. ‘Όντας τα μαλλιά όλων έχουν πέσει και δεν μπορείς να ξεχωρίσεις το επίσημο από τον τιποτένιο. Από τον θόρυβο δεν μπορείς να ξεχωρίσεις το θόρυβο και δεν υπάρχει τέλος στον θόρυβο ... Πράγματι μικροί και μεγάλοι λένε, μακάρι να πεθάνω. Τα μικρά παιδιά λένε: δεν έπρεπε να γεννηθώ ...

Αυτοί που πρόκειται να βαλσαμωθούν είναι πεταμένοι κάτω και τα μυστικά της βαλσαμωσης πετιώνται εξ αιτίας αυτού. Πράγματι, αυτός που χθές είδαμε απωλέσθηκε και η χώρα είναι σαν το λινάρι που έχει κοπεί. Βεβαίως το Δέλτα στο σύνολο του δεν θα κρυφθεί, και η κάτω Αίγυπτος ελπίζει σε πατημένους δρόμους. ... Οι κατοικούντες την έρημο έμαθαν τις τέχνες του Δέλτα ... Οι κυρίες υποφέρουν όπως οι υπηρέτριες ... και ψάλλουν στην θεά του τραγουδιού θρήνους ... Οι σκλάβες ελευθέρωσαν τις γλώσσες τους ... τα δέντρα έπεσαν και οι κλάδοι αποκόπηκαν .. Χώρισα αυτόν από τους υπηρέτες του σπιτιού και οι άνδρες τι θα πουν όταν ακούν: ‘Ψωμί δεν έχουν τα περισσότερα παιδιά, τροφή δεν υπάρχει ...’ **(IV)**

«Πραγματικά, οι μεγιστάνες πεινούν και χάνονται ... Ο οξύθυμος άνθρωπος λέγει: Αν ήξερα που βρίσκεται ο Θεός, θα μπορούσα να τον υπηρετήσω ... όλα τα ζώα μέσα στη καρδιά τους πενθούν, τα κοπάδια μουγκρίζουν για την κατάσταση της χώρας ... ο τρόμος σκοτώνει, ο τρομαγμένος άνθρωπος αντιτίθεται σε αυτό που κάνατε στους εχθρούς σας ... “ **(V)**

“... Πραγματικά οι άνθρωποι τρώνε χόρτα και τα πλένουν με νερό, και ούτε σπόροι ή χόρτα δεν έμειναν για τα πουλιά, και τα απομάκρυναν από το στόμα των χοίρων ... Όντως, το στάρι έχει χαθεί παντού και οι άνθρωποι δεν έχουν ρούχα, νοστιμιά και λάδι. Ο καθένας λέγει, ‘Δεν υπάρχει τίποτα’. Η αποθήκη είναι άδεια και ο φύλακας κείται στο έδαφος. Ωραία, ευτυχισμένη κατάσταση.” **(VI)**

“... Ουαί εις εμέ λόγω της μιζέριας του καιρού μου... Πράγματι, τα γραπτά των γραφέων του κτηματολογίου καταστράφηκαν και η συγκομιδή της Αιγύπτου έγινε περιουσία του καθενός ... φτωχοί πάνε και έρχονται στις επαύλεις των πλουσίων ... οι βαλσαμωτές κατοικούν σε παλάτια και η τέχνη τους ξεχάσθηκε.” **(VII)**

“Ιδού, έχουν γίνει πράγματα που δεν έγιναν αιώνες πριν, ο βασιλιάς εκτοπίσθηκε από τους ... παρανόμους ... ιδού αυτούς που δεν μπορούσε να κατασκευάσει σαρκοφάγο, τώρα κατέχει τάφο ... Ιδού οι πλούσιοι κοιμούνται νηστικοί και οι φτωχοί ντύνονται πλουσιοπάροχα ...” **(VIII)**

“Ιδού αυτός που δεν γνώριζε τον θεό του, τώρα προσφέρει αφειδώς σε άλλον που δεν γνώριζε ... οι ιερείς προσφέρουν χήνες αντί για βόδια ...» **Μπορεί να είναι ποιητικά όλα αυτά;**

Τι είχε συμβεί στην Αίγυπτο;

Εξαπόστειλον
τον λαό μου

Το 1447 π.Χ. το 5^ο έτος της βασιλείας του Αμένοφι ΙΙ, έλαβε χώρα η Έξοδος. «η δε κατοίκηση των υιών Ισραήλ ην κατώκησαν εν γη Αιγύπτω και εν γη Χαναάν ετη τετρακόσια τριάκοντα και εγένετο μετά τα τετρακόσια τριάκοντα έτη εξήλθεν πάσα η δύναμις Κυρίου εκ γης Αιγύπτου» (μτφρ. Ο καιρός δε της παροικίας των υιών Ισραήλ, την οποίαν παρώκησαν εν Αιγύπτω, ήτο τετρακόσια και τριάκοντα έτη. Και μετά τα τετρακόσια και τριάκοντα έτη, την αυτήν εκείνην ημέραν εξήλθον πάντα τα τάγματα του Κυρίου εκ γης Αιγύπτου.) ΕΞ. 12[ΙΒ]:40,41

Ο Αιγύπτιος ιερέας και ιστορικός Μανέθων, για τον οποίο θα μιλήσουμε πιο κάτω εκτενέστερα, μας πληροφορεί ότι ένας ιερέας Μωϋσής πήρε μια ομάδα λαού που αρνιόνταν την πολυθειά και έφυγε στην έρημο. Ο Μανέθων, δεν πλανάται όταν βλέπει στον Μωϋσή ένα ιερέα της Ων, ένα «αρχιαναγνώστη» (χαρ-τομ), αφού μόνο οι ιερείς διδάσκονταν «όλη τη γνώση των Αιγυπτίων» (ΠΡΑΞ. 7[Ζ]:22)

Η αφορμή την οποία επικαλέσθηκε ο Μωϋσής, «ΚΑΙ ο Κύριος είπε στον Μωυσή: Πήγαινε στον Φαραώ, και πες του, έτσι λέει ο Κύριος, εξαπόστειλε τον λαό μου, για να με λατρεύσει.» (ΕΞ. 8[Η]:1, είχε πολύ λογική βάση εκείνη την εποχή.

Στο χωριό Ντέϊρ ελ-Μεδίνα, στις δυτικές Θήβες, ανακαλύφθηκαν πίνακες εργασίας στους οποίους υπήρχαν ημέρες αργίας για διαφόρους λόγους μεταξύ των οποίων για να «θυσιάσουν στον θεό τους.»

Πως γνωρίζουμε τις ημερομηνίες;

Στην Βίβλο, όπως και όλα τα αρχαία κείμενα αναφέρονται ιστορικά γεγονότα αλλά αυτά δεν συνδέονται χρονολογικά με την υπόλοιπη παγκόσμια ιστορία. Προσπάθειες για να γίνει αυτή η σύνδεση έγιναν από παλιά. Ο Φλάβιος Ιώσηπος περί το 85 μ.Χ. αναφερόμενος στον Αιγύπτιο ιερέα και ιστορικό Μανέθωνα (Κατά Απίωνος, 1:16) γράφει:

«Αυτή είναι η αναφορά του Μανέθωνα. Και είναι προφανές από τον αριθμό των ετών που αναφέρει σχετικά με αυτή την περίπτωση, εάν αυτά ενωθούν μαζί, ότι αυτοί οι βοσκοί, όπως εδώ αποκαλούνται, που δεν είναι άλλοι από τους προγόνους μας, ελευθερώθηκαν απ'την Αίγυπτο, και ήλθαν και κατοίκησαν σ' αυτή τη χώρα, 393 χρόνια πριν ο Δαναός πάει στο Αργος... και σχεδόν 1.000 χρόνια πριν την πολιορκία της Τροίας... όπως ο Μανέθωνας αναφέρει καθώς ομολογεί από πηγές άγνωστης προέλευσης.»

Η Τροία είναι γενικά αποδεκτό ότι καταστράφηκε γύρω στο 1230 π.Χ. Αρα με τον συλλογισμό του Ιώσηπου που στηρίζεται στον Μανέθωνα έγινε το 2130 π.Χ., πριν απο τον Αβραάμ !!!

Ο Κλήμης Αλεξανδρείας περί το 250 μ.Χ. στο ίδιο μοτίβο συνεχίζει στους «Στρωματείς» του: «Και εάν ο Κτησίας λέγει ότι η δύναμη των Ασσυρίων είναι πολύ παλαιότερη από των Ελλήνων, η Έξοδος του Μωϋσή από την Αίγυπτο θα έλαβε χώρα το 42^ο έτος της Ασσυριακής αυτοκρατορίας, στο 32^ο έτος του βασιλιά Βελόχους, την εποχή του Αμωση της Αιγύπτου και του Ινάχου των Αργείων.»

Η αρχαία Ασσυριακή αυτοκρατορία χρονολογείται μεταξύ του 2.000 π.Χ. έως 1.450 π.Χ. και όπου να τοποθετηθεί η Έξοδος είναι προβληματικό. Όλα αυτά βέβαια είναι σαφέστατα ότι δύσκολα μπορούν να συνδεθούν με εξακριβωμένα ιστορικά γεγονότα. Οι συγγραφείς των Γραφών όπως και όλοι αρχαίοι δεν διαθέτανε κανένα συγκεκριμένο χρονολογικό σύστημα μέχρι που όλοι αποδέχθηκαν το Σελευκιδικό με αρχή το 312 π.Χ. Ας μη ξεχνάμε επιπλέον ότι την ίδια εποχή (3^{ος} αι.) ο Ερατοσθένης πρότεινε την χρονολόγηση με βάση της Ολυμπιάδες. Το πρόβλημα αυτό λοιπόν ήταν γενικό.

Για παράδειγμα τ' ανάκτορο του Μίνωα στην Κρήτη, άλλοι αρχαιολόγοι το θεώρησαν Βυζαντινό ! κι άλλοι του 700 π.Χ.!

Ο Φλίντερς Πέτρι στο *Journal of Hellenic Studies*, το 1890, ξεκαθάρισε την χρονολόγηση βασιζόμενος στο ότι βρέθηκαν στους τάφους των Μυκηναίων Αιγυπτιακά αντικείμενα και σκαραβαίος της βασίλισσας Τι, συζύγου του Αμενοχτέπ III. Το δεύτερο ανάκτορο της Κνωσού επίσης χρονολογήθηκε με βάση την δέλτο του Φαραώ Κυάν της δυναστείας των Υκσώς.

Έτσι η χρονολόγηση του Μινωικού πολιτισμού, βασίσθηκε στη μέθοδο που ανέπτυξε ο Φλίντερς Πέτρι, δηλαδή στην μετάθεση χρονολογιών από έναν άλλο ιστορικό πολιτισμό, εδώ τον Αιγυπτιακό όπως και στη δημιουργία των περιόδων του Μυκηναϊκού πολιτισμού: Προ-ανακτορική, Παλαιοανακτορική, Νεοανακτορική και Μετα-ανακτορική κατά την διαβάθμιση του Νικολάου Πλάτωνα.

Για την Βιβλική χρονολόγηση υπάρχουν πολύ πιο αξιόπιστα μέσα.

Το πρώτο επιβεβαιωμένο ιστορικό γεγονός είναι η επιδρομή του Αχαάβ (871-853) εναντίον της πόλεως Καρκάρ στο ποταμό Ορόντη το 853 π.Χ.

Η Βίβλος αναφέρει την συμμαχία μεταξύ Μπεν Αδά και Αχαάβ (1 ΒΑΣ. 20) αλλά δεν αναφέρεται στην εκστρατεία γιατί οι ιεροί συγγραφείς δεν είχαν σκοπό να εκθειάσουν τις εκστρατείες του χειρότερου από όλους τους βασιλιάδες του μονοθεϊστικού λαού. -Και ο Ξενοφώντας στα «Ελληνικά» του (ΣΤ:6), αναφερόμενος στην μάχη στα Λεύκτρα που ηττήθηκε η αήττητη Σπάρτη από την Θήβα και τελείωσε η ηγεμονία της, σαν φιλολάκωνας υποβαθμίζει την μεγαλοπρεπή νίκη και δεν αναφέρει ούτε καν τα ονόματα του Επαμεινώνδα και Πελοπίδα.-

Όμως ο 'Αχαβού' ξεκάθαρα δηλώνουν τα κείμενα σφηνοειδούς γραφής του Σαλμανασάρ III (860-824), ότι συγκέντρωσε 2.000 άρματα και 10.000 στρατιώτες για να αντιμετωπίσει μαζί με άλλους τους Ασσύριους στο Καρκάρ, όπου και ηττήθηκαν. Πως ξέρουμε την ακριβή χρονολογία της μάχης στα 853 π.Χ.; Προέρχεται από μια αναφορά για έκλειψη ηλίου που έλαβε χώρα στην Νινευή την 15^η Ιουνίου 763 π.Χ., επί Ασουρδάν III, η οποία δηλώνεται ότι έγινε 90 χρόνια μετά την την ολική έκλειψη ηλίου.

Οι αστρονόμοι εύκολα χάριν στις αστρονομικές παρατηρήσεις με μαθηματικό τρόπο υπολόγισαν ότι η ολική έκλειψη ηλίου έγινε στις 15 Ιουνίου το 763 π.Χ.

Έχουμε λοιπόν μια απόλυτα αξιόπιστη αφετηρία για υπολογισμούς.

Η αφετηρία αυτή μας οδηγεί στην βασιλεία του διαδόχου του, Σαλμανασάρ III της Ασσυρίας (860-824), όπου μια επιγραφή μας αναφέρει ότι στη διάρκεια της βασιλείας του κατέλαβε με έφοδο την πόλη Καρκάρ στις 14 Ιγιάρ και ότι του επιτέθηκε ο Μπεν Αδάδ της Συρίας και ο Αχαάβ του Ισραήλ.

Ήταν πράγματι βασιλιάς ο Αχαάβ όταν έγινε η μάχη του Καρκάρ;

Στον περίφημο «μαύρο οβελίσκο» του Καλάχ, στην αρχαιότερη αναπαράσταση Ιουδαίου μονάρχη, βλέπουμε τον Ιηού (ή το πρωθυπουργό του) γονατιστό μπροστά στον Ασσύριο μονάρχη.

Αυτό συνέβει το 841 π.Χ. σύμφωνα με τα Ασσυριακά Χρονικά.

Πριν τον Ιηού κυβέρνησαν για 11+ χρόνια οι δύο γιοί του Αχαάβ, Αχαζ και Ιωράμ σύμφωνα με την Βίβλο, ακριβώς δε το 853 πέθανε ο Αχαάβ, ουσιαστικά λίγο καιρό μετά την μάχη του Καρκάρ.

Εάν προσθέσουμε προς τα κάτω τον Ιηού (25 έτη), τον Ιωάχαζ και τη συμβασιλεία του με τον Ιωάς (32 έτη), τον Ιεροβοάμ II (28 έτη), τον Ζαχαρία (1 έτος), τον Σελλούμ (λιγότερο από ένα έτος), τον Μαναήμ (9 έτη), τον Φακες (2 έτη), τον Φακεέ (11 έτη), και τον Ωσηέ (11 έτη), σύνολο 130 έτη φθάνουμε στο **722**, ακριβώς στο έτος που έπεσε η Σαμάρεια στους Ασσυρίους, γεγονός αδιαμφισβήτητο στα κοσμικά ιστορικά χρονικά. Επίσης από την Παλαιά Διαθήκη γνωρίζουμε ότι η Ιερουσαλήμ σχεδόν 10 χρόνια πριν από την οριστική καταστροφή της στα **586** π.Χ., είχε καταληφθεί από τον Ναβουχοδονόσωρα.

Πότε ακριβώς δεν προκύπτει από την Παλαιά Διαθήκη, αλλά από τα Βαβυλωνιακά Χρονικά που δημοσιεύθηκαν το 1952 προκύπτει με βεβαιότητα ότι η κατάληψη αυτή έγινε στις 16 Μαρτίου του **597** π.Χ.

Επίσης η αστρονομική πινακίδα Kambus 400 περιλαμβάνει αστρονομικές παρατηρήσεις για το 7^ο έτος του βασιλιά της Μηδοπερσίας Καμβύση, γιου του Κύρου του πορθητή της Βαβυλώνας.

Οι αστρονομικές παρατηρήσεις της πινακίδας οδήγησαν στο ασφαλές συμπέρασμα ότι το 7^ο έτος του Καμβύση ήταν το 523 π.Χ. Οι σφηνοειδείς γραφές πληροφορούν ότι ο Κύρος βασίλεψε 9 χρόνια στην Βαβυλώνα πριν αναλάβει ο Καμβύσης. Άρα η πτώση της Βαβυλώνας έλαβε χώρα το Φθινόπωρο του **539** π.Χ.

Με τον υπολογισμό των εκλείψεων που αναφέρουν αρχαίοι συγγραφείς έχουν προσδιορισθεί επακριβώς σπουδαία γεγονότα, όπως τη μάχη των Λύδων και Μηδών επί Κύρου που έγινε στις 28 Μαΐου 585 π.Χ. και την αναφέρει ο Ηρόδοτος (Α:74), κ.α.-

Απ' την άλλη πλευρά από τον θάνατο του Αχαάβ, γεγονός εξακριβωμένο βάσει των προαναφερθέντων αστρονομικών μελετών, εάν προσθέσουμε προς τα πάνω την βασιλεία του (21 έτη) και τα χρόνια της βασιλείας των Ουρί (9 χρόνια), Ζαυρί (λιγότερο ενός έτους), Ηλά (1 έτος), Βασά (23 έτη), Ναδάβ (1 έτος) και Ιεροβοάμ Α' (21 έτη) φθάνουμε στο **931**, το έτος διαίρεσης του ηνωμένου βασιλείου. «Και εν τω πέμπτω έτει της βασιλείας του Ροβοάμ, ανέβη Σισάκ ο βασιλεύς της Αιγύπτου εναντίον της Ιερουσαλήμ.» (1 ΒΑΣ. 14[ΙΔ]:25)

Αυτό έλαβε χώρα το 926 π.Χ. και έχει επιβεβαιωθεί από τα Αιγυπτιακά χρονικά. «Στο Καρνάκ, ο Σωσένκ Α' ξανανοίγει τα ορυχεία ψαμμόλιθου του Γκέμπελ Σιλσιλά, κατασκευάζει το 'πρόστεγο των Βουβαστιτών', όπου φαίνεται ακόμη η μορφή του θριαμβευτή φαραώ, ενώ εφορμά, έφιππος, εναντίον της Ιερουσαλήμ, όπου θα οικειοποιηθεί τα χρυσά ... πού έχει συγκεντρώσει ο Σολομώντας.» Ζακ Λεκλάν. Από την πλευρά του Ιωσαφάτ του Ιούδα πάλι εάν προσθέσουμε προς τα πίσω μέσω του Ασά (40 χρόνια) και του Αβιά (2 χρόνια), φθάνουμε στον Ροβοάμ το γιό του Σολομώντα που τον διαδέχθηκε το 931 π.Χ.

Η ταξινόμηση των Φαραώ σε 30 δυναστείες από τον Μανέθωνα (300 π.Χ.), ο κατάλογος από τον βασιλικό πάπυρο Turiner, οι κατάλογοι των Βαβυλωνικών και Ασσυρικών βασιλέων, και η χρονολόγηση με τον ραδιενεργό άνθρακα 14 έχουν λύσει σε μεγάλο βαθμό ικανοποιητικά το θέμα της χρονολόγησης.

Το θέμα όμως της πολυσημίας των πηγών που έχει σχέση με την αρχή του ημερολογιακού έτους και την ενθρόνιση δεν μπορεί απόλυτα να εξεπεραστεί.

Μια διαφορά ενός χρόνου στην μετατροπή από ηλιακά σε σεληνιακά έτη είναι επίσης πιθανή. Οι παλαιότερες αναλύσεις του Αλφρέδου Γιέπσεν που έθεταν την βασιλεία του Σολομώντα στο διάστημα 965-926 π.Χ. απορρίφθηκαν τελεσίδικα από τον Φρέντερικ Θημπέρκερ που όρισε έτος θανάτου του Σολομώντα το 931 π.Χ. πράγμα που και ο Τζώρτζ Φώρερ στο έργο του *Ιστορία του Ισραήλ* αποδέχθηκε. ^{*7}

«Η χρονολογία του Θήελ για τους Ισραηλίτες βασιλιάδες [Οι Μυστηριώδεις Αριθμοί των Εβραίων Βασιλιάδων (1983) ... τοποθετεί την ενθρόνιση του Σολομώντα γύρω στα 931 π.Χ. Έτσι ο Ναός θεμελιώθηκε στο 928 και ο Μωϋσής έβγαλε τους Ισραηλίτες από την Αίγυπτο 480 χρόνια νωρίτερα περίπου στο 1447 π.Χ. Αυτή η ημερομηνία υποστηρίζεται από τους Κριτές 11:26 όπου δηλώνεται ότι περίπου 300 χρόνια πέρασαν από την κατάκτηση της Υποσχεμένης Γης υπο την ηγεσία του Ιεφθάε (π. 1110 π.Χ.)»

David M. Rohl, *A Test of Time: The Bible from Myth to History* (1995), σ. 249 ^{*8}

Ο Σολομώντας βασίλευσε 40 χρόνια από το 971-931 π.Χ. το πέμπτο έτος της βασιλείας του, άρα το 967 π.Χ. άρχισε να κτίζεται ο Ναός. «Και ήρχισεν ο Σολομών να οικοδομή τον οίκον του Κυρίου εν Ιερουσαλήμ εν τω όρει Μοριά ... τη δευτέρα του δευτέρου μηνός, εν τω τετάρτω έτει της βασιλείας αυτού.» (2 ΧΡΟΝ. 3[Γ]:1-3) Αυτό το έτος απείχε ακριβώς 480 χρόνια από την έξοδο. «Και εν τω τετρακοσιοστώ και ογδοηκοστώ έτει από της εξόδου των υιών Ισραήλ εκ γης Αιγύπτου, το τέταρτον έτος της βασιλείας του Σολομώντος επί τον Ισραήλ, κατά τον μήνα Ζιφ, όστις είναι ο δεύτερος μην, ήρχισε να οικοδομή τον οίκον του Κυρίου.» (1 ΒΑΣ. 6[ΣΤ]:1-BMB). [Και εγενήθη εν τω τεσσαρακοστώ και τετρακοσιοστώ έτει της εξόδου υιών Ισραήλ εξ Αιγύπτου τω ετει τω τετάρτω εν μηνί τω δευτέρω βασιλεύοντος του βασιλεως Σαλωμών επι Ισραήλ και ενετείλατο ο βασιλεύς και αιρούσιν λίθους μεγάλους τιμίους εις τον θεμελιον του οίκου ...](Ο')

Από το 967 φθάνουμε λοιπόν ακριβώς στο 1447. Ο Ιεφθάε την εποχή των Κριτών (π. 1.100 π.Χ.), επιβεβαιώνει ότι είχαν ήδη περάσει 300 χρόνια από την είσοδο του Ισραήλ στην Χαναάν: «Αφού ο Ισραήλ κατώκησεν εις Εσεβών και εις τας κώμας αυτής, και εις Αροήρ και εις τας κώμας αυτής, και εις πάσας τας πόλεις τας πλησίον του Αρνών, τριακόσια έτη; διά τι λοιπόν εν τω διαστήματι τούτω δεν ηλευθερώσατε αυτά;» (ΚΡΙΤ. 11[ΙΑ]:26-BMB)

Ο απ. Παύλος προσθέτει ότι την εποχή του τελευταίου κριτού Σαμουήλ (π. 1.000 π.Χ.), είχαν περάσει περίπου 450 έτη: «Και για σαράντα σχεδόν χρόνια υπέμεινε τη συμπεριφορά τους μέσα στην έρημο. Στη συνέχεια, αφού εξολόθρευσε εφτά έθνη στη Χαναάν, έδωσε τη γη τους κληρονομιά σ' αυτούς. Και μετά απ' αυτά, για τετρακόσια πενήντα περίπου χρόνια τους έδωσε κριτές ως το Σαμουήλ τον προφήτη. Απ' εκεί κι ύστερα ζήτησαν βασιλιά, κι ο Θεός τους έδωσε το Σαούλ, το γιο του Κις από τη φυλή του Βενιαμίν ... »

(ΠΡΑΞ. 13[ΙΓ]:18-21-Λογ.)

Όταν άρχισε να κτίζεται ο ναός είχαν περάσει λοιπόν ακριβώς 480 χρόνια.

«Αυτή η πιθανότητα γίνεται στην ουσία βεβαιότητα εάν κάποιος μελετήσει τις αναφορές μεταξύ της Εξόδου και του 4^{ου} έτους του Σολομώντα, το έτος πού άρχισε η κατασκευή του Ναού, 'στο 480^ο έτος' από την Έξοδο (1 ΒΑΣ. 6[ΣΤ]:1), όπως γράφθηκε. Ως εκ τούτου, εάν αυτό το έτος συμπίπτει με το 967 (κοίτα αναφορές στα προηγούμενα κεφάλαια 2 και 4), μια απλή πρόσθεση τοποθετεί την Έξοδο στο 1447» **Kenneth Andrew Kitchen.** *On the Reliability of the Old Testament,* Eerdmans Publ., Gr. Rapids, MI. 2003, σ. 202-203. *9

Ο καθηγητής Charles Aling, γράφει: «Δεχόμενοι την πρότερη ημερομηνία της εξόδου (π. 1446 π.Χ.) σαν αυτή που ικανοποιεί καλύτερα τα βιβλικά και εξωβιβλικά στοιχεία, βρίσκουμε ότι αυτό το μεγάλο γεγονός έλαβε χώρα στα πρώτα χρόνια του Φαραώ Αμενχοτέπ II (1452-1417)» «*The Exodus, the People and the Events*» στο *Egypt and Bible History, From Earliest Times to 1000 B.C.,* Baker Book House, Gr. Rapids, MI.- 1981, σ. 97 *10

Ο καθηγητής Alfred J. Hoerth, επίσης αναγνωρίζει τον Αμενοχτέπ II ως το Φαραώ της Εξόδου: «Ο Μωϋσής δεν φλεγόταν να αναλάβει την αποστολή, αλλά τελικά με την συνοδεία του μεγαλύτερου αδελφού του, επέστρεψε στην Αίγυπτο. Ο Αμενοχτέπ II είχε διαδεχθεί τον Τούθμωση III στον θρόνο και αυτός ως εκ τούτου μπορεί να αναγνωρισθεί ως 'ο Φαραώ της Εξόδου'», *Archaeology and the Old Testament,* Baker Books, Gr. Rapids, MI. – 1998, σ. 161 *11 **Κοίτα επίσης,** James K. Hoffmeier, *Israel in Egypt, The Evidence for the Authenticity of the Exodus Tradition.* Oxford Univ. Press, N.Y.- 1996, σ. 124.

Έτσι όπως είναι φυσικό επόμενο μετά το θάνατο του πρωτοτόκου στην 10^η πληγή, τον Αμένωφι II ή Αμενχοτέπ II, τον διαδέχθηκε ο Τούθμωσις IV ή Θωχμές IV (1420-1414).

Όπως το έθεσε ο Αιγυπτιολόγος Hayes, που δεν είναι Βιβλικός αρχαιολόγος, ο Τούθμωσις ο 4^{ος} έγινε Φαραώ από ένα καπρίτσιο της τύχης, διότι πέθανε πρόωρα ο μεγαλύτερος αδελφός του. Αυτό στην Αιγυπτιακή ιστορία έχει γίνει λίγες φορές, η μία πολύ μακριά πίσω από την εποχή αυτή και η άλλη πολύ μακριά μετά την εποχή αυτή. *12

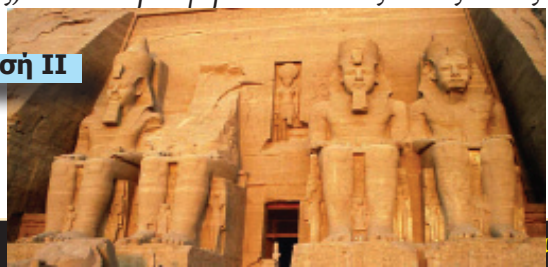

Ο Φαραώ του Χόλυγουντ :

Τον Τούθμωση τον 4^ο, διαδέχθηκε ο Αμένωφης 3^{ος}, αυτόν ο αιρετικός Αχενατών και μετά για μικρά διαστήματα, οι Σεμενκάρε, Τουταγχαμών και Αϊ. Ο Χορεμχέμπ, ένας πραξικοπηματίας αρχηγός των αρμάτων είναι ο τελευταίος Φαραώ της 18^{ης} δυναστείας. Αυτός δεν είχε απογόνους και έχρισε διάδοχο του τον Παραμεσού, έναν συμπολεμιστή του με χρέη πρωθυπουργού που καταγόταν από το Δέλτα. Ο τελευταίος έγινε εισηγητής της 19^{ης} δυναστείας, επονομάστηκε Ραμσή Ι και βασίλεψε μόλις 2 χρόνια. Είχε διάδοχο το Σεθ Ι («αυτός που επαναλαμβάνει τις γεννέες») ο οποίος έκανε τα αδύνατα δυνατά ν' αποδείξει αυτό που δεν ήταν, ότι δηλ. ήταν από θεική-βασιλική γενιά διότι οι ηγεμόνες επιβεβαίωναν διαρκώς τη νομιμότητα της εξουσίας τους με συχνές αναφορές στους προγόνους τους. Ο γιός του, Ραμσή ΙΙ, οργάνωσε συστηματική εικονοκλασία απ' ότι είχε απομείνει από το μονοθεϊστικό πείραμα, λιανίζοντας επιγραφές, γκρεμίζοντας ναούς, καταστρέφοντας αγάλματα του Αχενατών και της Νεφερτίτης. Τους έσβηνε όχι μόνο απ' την ιστορία αλλά κι απ' την ύπαρξη αφού μπορούσαν να επιζήσουν στον άλλο κόσμο μόνο όσοι είχαν σμιλευθεί οι ίδιοι κι οι πράξεις τους σ' αυτό τον κόσμο! Σύμφωνα με την αιγυπτιακή αντίληψη το άγαλμα ενός ατόμου, δεν ήταν μόνο η αναπαράσταση του, αλλά τον αντικαθιστά σ' όλους τους τομείς της ζωής. Ο Ραμσή ΙΙ (1302-1237) που υποδεικνύεται ως δήθεν Φαραώ της εξόδου από διάφορους δεν έχει καμιά σχέση με την όλη ιστορία, έχει σχέση μάλλον με την χολυγουντιανή παραγωγή, *Οι Δέκα Εντολές του Σεσιλ ντε Μιλ*. Τα αρχαιολογικά ευρήματα είναι πενιχρά και οι διαφορές στις χρονολογίες τεράστιες, για να δηλώνουν επιστήμονες αρχαιολόγοι με πομπώδεις εκφράσεις τέτοιες θεωρίες. Το στοιχείο που οδήγησε πολλούς στο ανωτέρω συμπέρασμα είναι η αναφορά στην Έξοδο 1:11, ότι οι Ισραηλίτες «*ωκοδόμησαν εις τον Φαραώ πόλεις αποθηκών, την Πιθώμ και την Ραμεσσή*». Σε στήλη του Ραμσή Β' που βρέθηκε την Βαιθ-Σαν το 1922 από αποστολή του πανεπιστημιακού μουσείου της Πενσυλβάνιας, δηλωνόταν: «*Οι 'πρ' (Σημίτες) σύρουν πέτρες για το μεγάλο φρούριο της πόλεως Ραμεσή-Μερί-Αμον*». Όμως ο Ραμσή ΙΙΙ μια γενιά αργότερα μιλά για ένα πανίσχυρο Σημιτικό πραξικόπημα, όχι για Σημίτες δούλους: «*Ακούσατε εσείς, οι οποίοι μπορώ να σας ενημερώσω για τα καλά που έκανα όταν ήμουν βασιλιάς του λαού. Η χώρα της Αιγύπτου είχε ανατραπεί από το τίποτα, και κάθε άνθρωπο απεμπόλησε τα δικαιώματά του, δεν είχαν ηγέτη για πολλά χρόνια εως την εποχή μου. Η γη της Αιγύπτου είχε πέσει στα χέρια των τοπαρχών και των δημάρχων, ο καθένας έσφαζε τον γειτονά του, μικρό και μεγάλο. Άλλες φορές είχαν έλθει μετά από αυτό, με κούφια χρόνια, ο Γερσού (Ιησούς;), ένας Σύριος (H-rw) που ήταν επικεφαλής. Αυτός έθεσε τη γη ολόκληρη να είναι φόρος υποτελής εις αυτόν, ενώθηκε με τους συντρόφους του και λεηλάτησε τα υπάρχοντά. Αυτοί έκαναν τους θεούς –ανίσχυρους- ως ανθρώπους, και δεν προσφερόνταν θυσίες στους ναούς.*»¹³

Η αποθέωση του Ραμσή ΙΙ

Τι συμβαίνει;

Πρώτον στη Γραφή έχουμε αναδρομική χρήση των ιερών αντιγραφών στη πόλη Άβαρι που μετέπειτα ονομάστηκε Πι-Ραμσή. Δηλαδή η Πειθώμ-Ραμέση στα ανατολικά του Δέλτα του Νείλου δεν είναι άλλη από την πρώην Αβαρις, πρωτεύουσα των Υκώς και πόλη αποθηκών που μετονομάστηκε έτσι επειδή εκεί ο Ραμσής ΙΙ έκτισε ένα παλάτι. Το ίδιο φαινόμενο έχουμε στην GEN. 47 [MZ]:11, «Και κατώκισεν ο Ιωσήφ τον πατέρα αυτού και τους αδελφούς αυτού κι έδωκεν εις αυτούς ιδιοκτησίαν εν τη γη της Αιγύπτου, εις το καλύτερον της γης, εν τη γη Ραμεσσή, καθώς προσέταξεν ο Φαραώ.» Την γη Γεσέν, δίπλα στην Αβαρη αποκαλούν «γη Ραμεσσή», -δύο αιώνες πριν την ύπαρξη του Ραμσή- όπως την αποκαλούνταν ακριβώς στην εποχή τους. Άλλο παράδειγμα είναι η αναφορά στους Φιλισταίους που εμφανίσθηκαν πολύ αργότερα: «Ότε δε ο Φαραώ εξαπέστειλε τον λαόν, ο Θεός δεν ώδήγησεν αυτούς διά της οδοῦ της γης των Φιλισταίων, αν και ήτο η συντομωτέρα• διότι ο Θεός είπε, Μήποτε ο λαός ιδών πόλεμον μεταμεληθή, και επιστρέψη εις Αίγυπτον.» ΕΞ. 13[ΙΓ]:17. Τέτοια φαινόμενο έχουμε στα Ομηρικά Έπη, στα οποία οι αττικοί τύποι δεν ανήκουν στα δομικά τους στοιχεία, αλλά παρεμβλήθηκαν απ' τους καταγραφείς ως επεξηγήσεις ή χάριν γλωσσικής εξομάλυνσης του κειμένου.

Έτσι η 'πόλη Ραμσή' είναι ένας αναχρονισμός. Δηλαδή είναι η ευρισκόμενη ανατολικά του Δέλτα, πόλις Αβαρις που κτίσθηκε στα χρόνια των Υκώς και αποκαλείται Πι-Ραμσή στην Βίβλο διότι ήταν πλέον προάστιο της. Ας μη ξεχνούμε ότι ο Μωϋσής δεν εμφανίσθηκε στο Φαραώ στην Πι-Ραμσή αλλά στην Τάνι, σε έναν άλλο βραχίονα του Δέλτα του Νείλου που είχε πρόσβαση στην Μεσόγειο, όπου ήταν η αυλή του. [ΨΑΛΜ. 78(77-0'):12]. Ο Μανέθων αναφέρει ως τόπο εξόδου την Αβαρη, ενώ η Βίβλος την Πι-Ραμσή, και αυτό εξηγεί όπως οι αρχαιολογικές ανασκαφές επιβεβαίωσαν το ότι η διπλανή Πι-Ραμσή (Καντίρ) επεκτάθηκε ώστε συμπεριέλαβε την Αβαρη (Τελ Ελ Ντάμπα). Ο καθηγητής Μ. Μπιετάκ, υπεύθυνος ανασκαφών στην περιοχή Αβαρη – Πι Ραμσή επεξηγεί: «Η περιοχή της Αβαρης συνδέεται επίσης με ένα άλλο σπουδαίο κομμάτι της αρχαι-

ας Αιγυπτιακής ιστορίας. Η βασιλική κατοικία της Πι-Ραμσή... βρίσκεται βορείως της Τελ Ελ Τάμπα στο Καντίρ ... Η Αβαρη υπήρχε ακόμη εκείνη την εποχή. Σε συνέχεια της ναυτικής παράδοσης της ήταν το επίνειο της Πι-Ραμσή, και συνέχιζε να φιλοξενεί τον θεό Σεθ, που διατήρησε την Ασιατική εικόνα του μέχρι την εποχή των Ραμσήδων... Η περιοχή έγινε μια φορά ακόμη η πρωτεύουσα της Αιγύπτου, όχι μόνο για συναισθηματικούς λόγους που είχαν σχέση με την καταγωγή της δυναστείας, αλλά εξαιτίας της προφανούς στρατηγικής της σημαντικότητας στην διεθνή πολιτική.» [Manfred Bietak, *Anavis, the Capital of the Hyksos, Recent Excavations at Tell el-Daba*, British Museum Press, London-1996, σ. 82-3] *14

Δεύτερον, υπάρχει αποδεδειγμένη οικοδομική δραστηριότητα στην Πι-Ραμσή –πού όπως αποδείχθηκε δεν ήταν η Τάνις όπως επέμεναν οι προηγούμενοι αρχαιολόγοι- πολύ πριν τον Ραμσή Α' και Β' με στοιχεία από μια Συρο-Παλαιστινιακή κουλτούρα που συμπίπτει με την μετανάστευση τους Ιακώβ κι άλλες Χαναανιτικές ομάδες. Όπως ειπώθηκε οι πόλεις Πιθώμ (Πι Τουμ=σπίτι του θεού Τουμ) και Ραμεσσή χτίσθηκαν από τον Θωθμές Γ'. Απεικονίσεις στον τάφο του βεζίρη Ρεχνίρε δείχνουν ξεκάθαρα ανοιχτόχρωμους δούλους να φτιάχνουν πλίνθους. Τότε η αναφορά του Ραμσή; Επειδή όλο και περισσότερα τεράστια κτιριακά συγκροτήματα έφεραν κατασκευαστή τον Ραμσή Β', τα οποία ο εγωπαθής και φιλόδοξος αυτός δυνάστης θα ήθελε τρεις ζωές για να τα φτιάξει, οι αρχαιολόγοι αργότερα κατάλαβαν τι συμβαίνει. Ήταν ένας ματαιόδοξος πλαστογράφος που οικειοποιούνταν κάθε τι μεγάλο και εντυπωσιακό στην Αίγυπτο πέρα από αυτά που εκείνος έφτιαξε. Π.χ. «Ο Ραμσής Β' κατασκεύασε λίγα πράγματα μέσα στον ιερό χώρο του Αμμωνος. Περιορίστηκε μάλλον στο να επαναλαμβάνει το όνομά του σχεδόν παντού.» Πωλ Μπαρκέ, *L'Empires des Conquerants*, Παρίσι, 1970-2007. Και συνεχίζει πιο κάτω: «Με δική του διαταγή τα καρτούς *15 με το όνομά του χαραχτήκαν σε αγάλματα και άλλα μνημεία στα σημεία που υπήρχαν τα καρτούς των προκατόχων του. Για το λόγο αυτό θεωρήθηκε ... ως ανενδοίαστος σφετεριστής των έργων των άλλων» ...

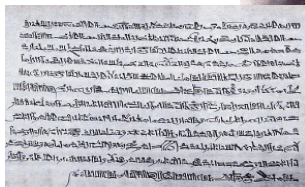
Ο Συρίλ Αλντρέτ, συμπληρώνει στο ίδιο έργο: «Ο χαρακτηρισμός του σφετεριστή βασιζείται καθαρά στα καρτούς του Ραμσή που έχουν χαραχτεί χονδροειδώς και με όχι κατάλληλο τρόπο στα ενδύματα αυτών των αγαλμάτων.»» L' Empires des Conquerants, Παρίσι, 1970-2007. Άλλο παράδειγμα είναι ο ναϊσκος της Ελεσίγια που ανεγέρθηκε από τον Τούθμωσης III. Όπως σημειώνεται στο φυλλάδιο του Μουσείου Αιγυπτιακών Αρχαιοτήτων του Τουρίνου όπου δωρίθηκε ο ναός για να μη καλυφθεί από τα νερά της τεχνητής λίμνης Νάσερ, «ο Ραμσής Β' σφετερίσθηκε το ναό και τον αφιέρωσε στον εαυτό του και στις θεότητες Αμμωνα-Ρα και Ωρο.» Βέβαια αυτό ήταν κανόνας για να εξυψώνεται ο εκάστοτε μονάρχης στα μάτια του λαού αλλά ο Ράμσης το παράκανε. Όπως έγραψε ο μαθητής Πάϊ-Βες στο δάσκαλο του Αμεν-εν-Οτέπ: «...ήλθα στην Πι-Ραμεσή ... μια μεγαλόπρεπη πόλη που δεν έχει όμοιο της. Ο ίδιος ο θεός Ρα την έκτισε ... οι αποθήκες (της) γεμάτες με κριθάρι και σιτάρι φθάνουν ψηλά μέχρι τον ουρανό...» Ο Ρα βέβαια δεν την έκτισε, αλλά ούτε και ο Ραμσής. Το ίδιο έκανε προσπαθώντας να παρουσιάσει τον εαυτό του ως μέγα στρατηλάτη αήττητο στη μάχη όπως ο Τούθμωσης III. Όμως όταν επιστράτευσε εναντίον των Χετταίων, προτίμησε διπλωματικά να πάρει για επιπλέον σύζυγο του μια Χιττίτισα πριγκίπισσα αντί να δώσει την μάχη για την οποία καυχείται στα Χρονικά του! ότι παρέσυρε τους Χιττίτες στον Ορόντη και τους έπνιξε εκεί! Αντιθέτως η Αίγυπτος έχασε σχεδόν όλες τις Ασιατικές της κτήσεις.

«Ξέρουμε τη μάχη του Καντές μόνο από την πλευρά των Αιγυπτίων, αλλά οι κουμπασμοί και οι μεγαλοστομίες της αφήγησης δεν μπορούν να αποκρύψουν τη σκληρή πραγματικότητα ότι οι Χετταίοι έμειναν κύριοι του πεδίου της μάχης.» N. K. Sandars, Οι λαοί της θάλασσας, Αθήνα - 2001, σ. 43

Αριστερά: Μιά στήλη του Ραμσή II, από κάτω ο πάπυρος Χάρης με τις καυχισιολογίες του Ραμσή II. Στο κέντρο: Η μούμια του. Δεξιά: Η αυτοκρατορία που χάθηκε.

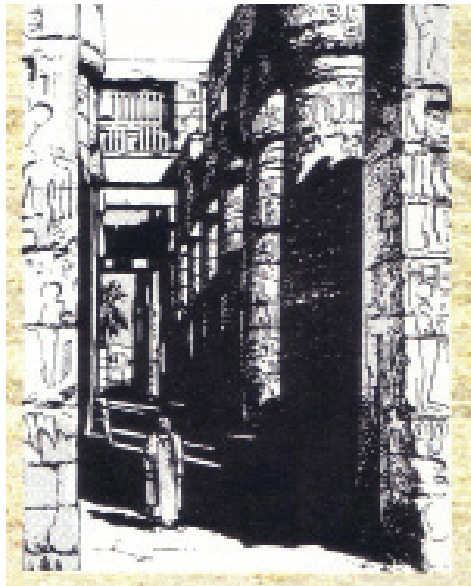

Επίσης, υπάρχει η υποψία ότι κάποιος από τους Υκώς βασιλείς να έφερε το όνομα Ραμσής: «Ραμεσής δε, ο αδελφός αυτού (του Δαναού) ο και Αίγυπτος καλούμενος, εβασίλευσεν Αιγύπτου έτη 68, μετονομάσας την χώραν Αίγυπτον τω ιδίω ονόματι, ήτις πρότερον Μεστραία (Μισραήμ)» ψευδο-Μανέθων στο έργο «Η βίβλος της Σώθειας» Σχετικά με την πρώιμη ονομασία των Φιλιστιαίων στο ΕΞ. 13:7, «Πρέπει να παραδεχθούμε τη γλωσσική σύνδεση ανάμεσα στο Αιγυπτιακό *plst* (Πελσετ) και το Φιλισταίος, αλλά η σύνδεση είναι πολύ πιο πολύπλοκη από την απλή ταυτίσή τους που υιοθετείται πολλές φορές.» N.K. Sandars, Οι λαοί της θάλασσας, Εκδ. Οδυσσέας, Αθήνα-2001, σ. 205 ¹⁶

Πέρα από αυτά είναι πολλοί οι λόγοι που ο Ραμσής II δεν έχει σχέση με την Έξοδο. Μερικά από τα πολλά στοιχεία είναι: **α)** ο Ρα-μόσες, ο διάδοχος πρίγκιπας επί Χατσεπσούτ που εξαφανίσθηκε ανατιολόγητα, **β)** ο διάδοχος του Φαραώ της Εξόδου δεν πρέπει να είναι ο πρωτότοκος, **γ)** την εποχή του Αχενατών στην αλληλογραφία της Αμάρνα (EA365-Επιστολή από τον Βιριδιάβα της Μεγιδδώ) η φυλή Ισάχαρ βρίσκεται στην Χαναάν! **δ)** την εποχή του Ραμσή II έχουν ήδη καταγραφεί 600 νέοι οικισμοί στην ορεινή Ιουδαία σύμφωνα με εκτεταμένη αδιαμφισβήτητη έρευνα του Israel Finkelstein, και **ε)** ο διάδοχος του Ραμσή II, Μερνεφθά, στη περιφημη στήλη των νικών του, αναφέρει τον Ισραήλ ως έθνος ήδη εγκατεστημένο στην Χαναάν με το οποίο πολέμησε ... «Στην ανέγερση αυτής της πόλης -σ.μ., Πι Ραμεσή- προσάπτεται και η εικασία ότι ο Ραμσής θα μπορούσε να είναι ο Φαραώ της Εξόδου ... Στο Χόλιγουντ, τουλάχιστον, δεν υπάρχει αμφιβολία ... ο Γιούλ Μπρύνερ υποδύεται πειστικά τον μεγάλο Ραμσή ... Η επιστήμη, ωστόσο, αμφισβητεί εδώ και δεκαετίες ότι ο Ραμσής είναι ο Φαραώ της Εξόδου.» Hans-Christian Huf, SPHINX 3: Geheimnisse de Geschichte Von Ramses II, Germany-1998.

Το πέρασμα της Ερυθράς – Η Έξοδος:

Αφήνοντας λοιπόν το караβάνι των προσφύγων υπό τον Μωϋσή πίσω του την Πειθώμ (παλαιά θεωρούσαν οι αρχαιολόγοι την Tell-el Mashkuta ως Πειθώμ, αλλά νεώτερα ευρήματα την μετατόπισαν στην Ελ Ρε-τάμπα), την Πι-Ραμεσή (σήμερα Καντίρ) και την Εθάμ, έχοντας πάρει μαζί τους την μούμια του Ιωσήφ (ΕΞ. 13[ΙΓ]:19) και ακολουθούμενοι από ένα μέγα «σύμμεικτο πλήθος» (ΕΞ. 12[ΙΒ]:38) μη Εβραίων που βρήκαν την ευκαιρία να αποδράσουν και αυτοί από την δουλεία τους, πήραν το δρόμο στα ανατολικά του Δέλτα (την περιοχή Wadi Tumilat) οδοιπορώντας προς την Ερυθρά θάλασσα.

Είχαν περάσει 430 χρόνια σύμφωνα με την προφητεία προς τον Αβραάμ (ΓΕΝ. 15[ΙΕ]:13), από την εποχή που εισήλθαν στην Χαναάν και την Αίγυπτο (μτφρ. Ο' και Σαμαρειτική Πεντάτευχος) μέχρι το Πάσχα, την διάβαση δηλαδή από την δουλεία στην ελευθερία.

Η οχυρωματική πόλη Πειθώμ (ΕΞ. 1[Α]:11) και η πόλις Σοκχώθ (ΕΞ. 12[ΙΒ]:37), στην οποία κατασκήνωσαν αναφέρονται και οι δύο σε περιγραφή ενός υπαλλήλου των Αιγυπτιακών συνόρων και χρησίμευαν ως διαμετακομιστικοί σταθμοί για τους Ασιάτες βεδουίνους που ταξίδευαν προς και από την Αίγυπτο.

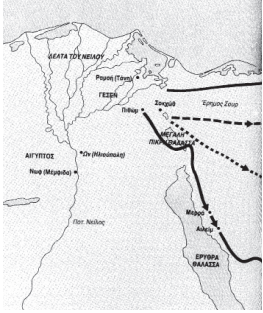

Το πέρασμα της Ερυθράς θαλάσσης που έγινε κάτω από τους ήχους του σείστρου που χτυπούσε η αδελφή του Μωϋσή -το οποίο παρήγαγε μια μουσική που γαληνεύει την ψυχή όπως έλεγαν γι' αυτό διαδόθηκε με τη λατρεία της Ισιδας-, αποτελεί ένα κάρφος στη λογική των ανθρώπων που δε μπορούν να δεχθούν τις δυνατότητες του δημιουργού ενός τόσο πολύπλοκου και θαυμαστού κόσμου που μας περιβάλλει. Όμως για τους Εβραίους μπορεί να ειπωθεί ότι «ήταν γι' αυτούς όχι απλή σωτηρία, αλλά ανάστασις και ένα είδος δεύτερης γέννησης» (δοκούσιν ου σωτηρίαν, αλλ' αναβίωσιν και δευτέρα τινά γέννησιν) όπως θα το έθετε ο Πλούταρχος. Ο Ύμνος της απελευθέρωσης και δόξας του Μωϋσή ήταν αντίστοιχος των Αιγυπτιακών δοξαστικών ύμνων, αυτής ακριβώς της εποχής.

Η θάλασσα των καλαμιών:

Ορισμένοι λένε ότι ίσως δεν υπήρξε ποτέ καν διάβαση της θάλασσας!

Η θεωρία αυτή στηρίζεται στην υπόθεση ότι το Εβραϊκό μονοσύμφωνο κείμενο δεν εννοεί

«ερυθρά θάλασσα», αλλά «θάλασσα των καλαμιών» (γιαμ σούφ). Για να στηριχθεί κάτι τέτοιο έπρεπε να πάρουν πορεία βόρεια προς τις Πικρές λίμνες διότι στις ακτές της Ερυθράς δεν φυτρώνουν καλάμια. Το κείμενο όμως ξεκάθαρα δηλώνει ότι δεν πήγαν βόρεια, προς την βασιλική οδό Νο 1^{*5} που οδηγούσε στην Ασία τα καραβάνια και τις στρατιωτικές φάλαγγες: «... ο Θεός δεν ώδηγησεν αυτούς διά της οδού της γης των Φιλισταιών, αν και ήτο η συντομότερα ... Αλλ' ο Θεός περιέφερε τον λαόν διά της οδού της ερήμου προς την Ερυθράν θάλασσαν ...» (ΕΞ. 13[ΙΓ]:17,18). Βόρεια ήταν επίσης το 'τείχος του πρίγκηπος' και ο Φαραώ ήδη μετάνιωσε και ετοίμασε 600 άρματα (ΕΞ. 14[ΙΔ]:7).

Η διάβαση έγινε λοιπόν κοντά στο σημερινό Σουέζ (η κατασκευή της ομώνυμης διώρυγας άλλαξε κατά πολύ το τοπίο), προς τον ανατολικό βραχίονα του Δέλτα νότια προς την Σοκχώθ (ΕΞ. 12[ΙΒ]:37, 13[ΙΓ]:20), σήμερα Ουάντι Τουμιλάτ. Στη συνέχεια ο Μωϋσής, «Είπε προς τους υιούς Ισραήλ να στρέψωσι και να στρατοπεδεύσωσιν απέναντι Πιαϊρώθ μεταξύ Μιγδώλ και της θαλάσσης, κατάντικρυ Βέελ-σεφών• κατάντικρυ τούτου θέλετε στρατοπεδεύσει πλησίον της θαλάσσης•» (ΕΞ. 14[ΙΔ]:2). Μιγδώλ στα Αιγυπτιακά θα πει «πύργος» και είναι 25 χιλιόμετρα βορείως του Σουέζ στο Αμπού Χασάν. (Ο Πωλ Μπαρκέ, γράφει για το έργο του Ραμσή Β' στο Αμπού Σιμπέλ: «Το χαρακτηριστικό όμως, αυτού του βασιλικού συμπλέγματος είναι ο τεράστιος πύργος συριακού τύπου, το μιγκντόλ ...») Η Βεελ-Σεφών ήταν ένα τοπικό ιερό, ενός θεού που λατρευόταν και στην Ουγκαρίτ (ΑΝΕΤ, σ. 249) και στην Ελληνιστική εποχή αφιερώθηκε στον Ζευ Κάσσιο. Στο ιερατικό κώδικα (P) τοποθετείται στα ανατολικά του Δέλτα στη Σιρβονική λίμνη. Άρα η διάβαση έγινε στο κόλπο του Σουέζ που ανήκει στην Ερυθρά θάλασσα και την ονομασία αυτή την επιβεβαιώνουν οι επόμενες χρήσεις της Εβραϊκής γλώσσας στην Καινή Διαθήκη ΠΡΑΞ. 7[Z]:36 και ΕΒΡ. 11[ΙΑ]:29, οι οποίες ξεκάθαρα ερμηνεύουν το μονοσύμφωνο κείμενο ως «Ερυθρά θάλασσα». Το να θεωρούμε ότι μια ομάδα επαναστατημένων αδαών δούλων διέφυγε από την Αίγυπτο μέσα από τα ρηχά νερά των καλαμιών, στα οποία πνίγηκε ο καλύτερος στρατός του κόσμου την εποχή εκείνη, είναι γελοίο και δεν έχει σχέση με την πραγματική αφήγηση. Ο Αιγυπτιακός στρατός δεν ήταν ηλίθιος και ο Μωϋσής γνώριζε ότι μια πορεία βόρεια θα ξεσήκωνε τις φρουρές και θα τους παγίδευαν πριν φθάσουν στον κόμβο που ενώνει την Αφρική με την Ασία.^{*18}

Η μαρτυρία του Μανέθωνα

Από τις Αιγυπτιακές ιστορίες σχετικά με τον Μωϋσή και την Έξοδο έχουν διασωθεί δύο αναφορές. Η μικρότερη και πιο άσχετη περιλαμβάνεται σε 5τομο έργο του Απίωνα (+96 π.Χ.), που ήταν γιός του Πτολεμαίου VIII, και την οποία αναφέρει και διασώζει ο Ιώσηπος (π. 80-90 μ.Χ.). Η αναφορά έχει να κάνει με την δήθεν κατασκευή ανοικτών ναών προς τον ήλιο με ανατολική κατεύθυνση από τον Μωϋσή αλλά στην ουσία αυτός είναι ο μονοθεϊστής φαραώ Αχνατών.

Η δεύτερη εκτενής αναφορά περιλαμβάνεται στην «Ιστορία της Αιγύπτου» (Αιγυπτιακά) η οποία συντάχθηκαν στα Ελληνικά τον 3° π.Χ. αιώνα από τον Αιγύπτιο αρχιερέα και ιστορικό Μανέθωνα. Ο Μανέθων ή Μανέθωνας καταγόταν από την πόλη Σεβέννυτο, αλλά έζησε στην Διόσπολη και την Ηλιούπολη (Ων). Είχε φιλία με τον Πτολεμαίο II, τον Φιλάδελφο, και ίσως για χάρη του έγραψε στα Ελληνικά μια εκτεταμένη ιστορία της Αιγύπτου, η οποία φυσικά θα είχε περίοπτη θέση στην βιβλιοθήκη της Αλεξανδρείας. Είναι σαφές ότι είχε πρόσβαση σε χαμένες σήμερα πηγές και διαχώρισε την ιστορία της χώρας σε 31 δυναστείες προσθέτοντας στην αλυσίδα και τους Έλληνες Φαραώ κατακτητές και προστάτες του ...

Το πρωτότυπο έργο του Μανέθωνα χάθηκε αλλά ο Στράβων, ο Πλούταρχος, ο Πλίνιος ο Πρεσβύτερος, ο Φλάβιος Ιώσηπος και ο Ευσέβιος Καισαρείας διέσωσαν μεγάλα τμήματά του.

Γράφει λοιπόν ο Μανέθων, ότι ο Φαραώ Αμένωφισ III (1417-1378), ο πατέρας του αιρετικού Αχνατών, ζήτησε να δει τους θεούς και τότε τους εμφανίσθηκε κάποιος «θεός» και του είπε ότι πρέπει να καθαρίσει την Αίγυπτο από τα μιάσματα. Για το λόγο αυτό ο Αμένωφισ III, έκλεισε 80.000 λεπρούς και αρρώστους σε λατομεία, ανατολικά του Νείλου, κοντά στην Ηλιούπολη (η Ων στον Βάμβα –Ηλιούπολη στους Ο΄, Κοίτα: GEN. 41:45.50, ήταν 160 φορές μεγαλύτερη από την Μέμφιδα) για να εργάζονται χωριστά απ΄τους άλλους Αιγύπτιους. Εκεί, τότε 70 λεπροί, με αρχηγό τον Οσαρσήφ, που αργότερα καλέστηκε Μωϋσής, ίδρυσαν τον Ιουδαϊσμό ...

«Έχει αναφερθεί ότι ο ιερέας που συγκρότησε την πρακτική τους και τους νόμους τους, γεννήθηκε στην Ηλιούπολη και ονομάζονταν Οσαρσήφ, από το Οσιρις που ήταν θεός της Ηλιούπολης, αλλά όταν έφυγε με εκείνους τους ανθρώπους άλλαξε το ονόματά του σε Μωϋσής ...

Ο Μωϋσής, ένας απόγονος από την φυλή Λεβί, μορφώθηκε στην Αίγυπτο και μυήθηκε στην Ηλιούπολη (Ων), γενόμενος αρχιερέας της αδελφότητας υπό την βασιλεία του φαραώ Αμενχοτέπ (Αχνατών).

Αυτός εκλέχθηκε από τους Εβραίους ως αρχηγός τους και αυτός προσάρμοσε τις ιδέες του λαού του στην επιστήμη και την φιλοσοφία που έμαθε όταν μνηήθηκε στα Αιγυπτιακά μυστήρια, αποδείξεις των οποίων υπάρχουν στα σύμβολα, τις μυσταγωγίες, τα διατάγματα και τις εντολές ... (σ.σ. ομοιότητες) ... Το δόγμα του 'ένός Θεού' που δίδασκε ήταν η ερμηνεία της Αιγυπτιακής (ιερατικής) Αδελφότητας και διδασκαλία του Φαραώ που εγκαινίασε την πρώτη μονοθεϊστική θρησκεία που είναι γνωστή στον άνθρωπο (σ.σ. Αχενατών) ... »

Την ίδια ιστορία επαναλαμβάνει ο Λυσίμαχος ο Αλεξανδρεύς τον 2ο π.Χ. αιώνα αλλά λέγει ότι βασίλευε στην Αίγυπτο ο Φαραώ Βοκχορέας –Βοχώρι (720-715 π.Χ.!) - και τους λεπρούς του έπνιξαν στο πέλαγος, τους δε λοιπούς έστειλαν στην έρημο. Εκεί στην έρημο λέγει ο Λυσίμαχος βρήκαν άλλους 380.000 εξόριστους στρατιώτες από την εποχή του Αχενατών που παρεκάλεσαν τους θεούς να τους σώσουν και τότε ο Μωϋσής τους πρόετρεψε να πάνε πίσω καταστρέφοντας στο διάβα τους ειδωλολατρικούς ναούς. Δεν αναφέρει τίποτα όμως για τον μονοθεϊσμό. Την σκυτάλη παίρνει ο Αιγύπτιος ιστορικός Χαιρήμων του 1^{ου} μ.Χ. αι. τον οποίο αναφέρει ο Ιώσηπος, ο οποίος γράφει τα ίδια με τους άλλους αλλά σε ορισμένα σημεία διαφοροποιείται πιθανώς διότι βασίζεται σε άλλες πηγές. Έτσι ο Αμένωφισ συγκέντρωσε διαφόρους «επιβλαβείς» που αριθμούσαν όμως 250.000 και υπό τον Τισιθέν (Μωϋσή) και τον Ιωσήφ (!) τους έδιωξε από την Αίγυπτο. Ο Πολυίστωρ και ο Ρωμαίος ιστορικός Τάκιτος στο 5^ο βιβλίο των Ιστοριών του, κάνουν επίσης παρόμοιες αναφορές στον Μωϋσή.

Στα τέλη του 1^{ου} μ.Χ., αιώνα ο Εβραίος ιστορικός Φλάβιος Ιώσηπος, που μας διέσωσε μέγα μέρος από τα «Αιγυπτιακά», αναιρεί τον Μανέθωνα απαξιωτικά:

«...Μία απίστευτη κατηγορία που του αποδίδουν [στον Μωϋσή], ότι τάχα ήταν Ηλιουπολίτης, ένας από τους εκεί ιερείς διωγμένος μαζί με τους άλλους κι αυτός για τη λέπρα ... Κι ότι καμιά τέτοια πάθηση δεν είχε το σώμα του, φαίνεται απ' όσα λέει ο ίδιος. Γιατί ο ίδιος απαγόρευσε να μένουν οι λεπροί μέσα σε πόλη κι ούτε σε χωριό καν να κατοικούν, παρά να γυρίζουν απομονωμένοι με κουρελιασμένα ρούχα. Και εκείνος που θα τους άγγιζε ή θα συγκατοικούσε μαζί τους, κι αυτός κατά τη γνώμη του δεν είναι καθαρός. Κι αν γιατρεύονταν ακόμα η αρρώστια κι ο άρρωστος γινόταν καλά, σύστηνε πάλι κάποιες απολυμάνσεις και πλυσίματα και λουτρά σε πηγαία νερά, ξύρισμα κι αποτρίχωση γενική και πρόσταζε να κάνει ο άρρωστος πολλές και διάφορες θυσίες και τότε μονάχα να μπαίνει μέσα στην ιερή πόλη. Αν και το αντίθετο ήταν το φυσικότερο, να δείξει δηλαδή ένας που θα 'χε πάθει αυτό το δυστύχημα, κάποια συμπόνια και επιείκεια σε κείνους που έτυχε να 'χουν πάθει το ίδιο μ' εκείνων. Και δεν έκανε αυτές τις νομοθετικές διατάξεις μονάχα για τους λεπρούς, παρά και σ' εκείνους που παρουσίαζε το σώμα τους και τον ελάχιστο ακρωτηριασμό και σ' αυτούς δεν επέτρεπε να ιερωθούν. Κι αν ακόμα κανείς ιερωμένος πια, πάθαινε σ' αυτό το αναμεταξύ κανένα τέτοιο δυστύχημα, κι αυτόν ακόμα τον καθαιρούσε. Πώς λοιπόν θα ήταν δυνατόν να κάνει την ανοησία να νομοθετεί τέτοια εκείνος κι άλλοι που είχαν διωχτεί για ένα τέτοιο δυστύχημα, να παραδεχτούνε νόμους που γένηκαν ενάντια στον εαυτό τους και που τους εκθέταν και τους ζημιώνανε μάλιστα;».

(ΚΑΤ' ΑΠΙΩΝΟΣ Α', σελ. 135, έκδοσης Ι. Ζαχαρόπουλου). Η Βίβλος αναφέρει τους νόμους αυτούς κατά της λέπρας στο Λευιτικό 13:45-46, 14^ο κεφ., 22:16-23.

Τι συμβαίνει;

Ότι με τον Όμηρο και όλους τους αρχαίους συγγραφείς με εξαίρεση την Βίβλο και τον Θουκυδίδη. Συνδέουν άσχετα γεγονότα και δίδουν δικές τους ερμηνείες τα οποία καλύπτουν με θείκες διενέξεις, αλλά στο βάθος αναφέρουν πραγματικά πρόσωπα και ιστορίες. Έτσι μπορεί να διαφωνούν, να αντιφάσκουν και να αντικρούονται αλλά η μαρτυρία τους επιβεβαιώνει συλλογικά το γεγονός ότι οι Εβραίοι έφυγαν από την Αίγυπτο υπό την ηγεσία του Μωϋσή. «Στους Ιουδαίους ο Μωϋσής απέδωσε τους νόμους του στον Θεό του Ιαώ (Ιαχώ?)» Διόδωρος Σικελιώτης (95-30 π.Χ.), «Ιστορική Βιβλιοθήκη»

Ας δούμε τι λέγει ο Μανέθων συνεχίζοντας με τους λεπρούς εξόριστους στην Ηλιούπολη οι οποίοι υπό τον Μωϋσή έκαναν επανάσταση. Τελικά κατέφυγαν στην εγκαταλελειμμένη πόλη Αβαρις την οποία οχύρωσαν. Εκεί «αυτοί εξέλεξαν ένα ηγέτη ανάμεσα από τους ιερείς της Ηλιούπολης, του οποίου το όνομα ήταν Οσαρσήφ. Αυτοί ορκίσθηκαν έναν όρκο ότι θα τον υπακούουν κατά πάντα. Ένας από τους πρώτους νόμους που αυτός τους έδωσε ήταν ότι δεν θα λατρεύουν τους Αιγύπτιους θεούς, ούτε δεν θα τρώγουν τα ιερά ζώα που οι Αιγύπτιοι έχουν σε μεγάλη εκτίμηση, αλλά θα τα σκοτώνουν...»

Στη συνέχεια λέγει ότι κάλεσαν τους Υκώς σε συμπάραστασή τους (!), οι οποίοι έστειλαν 200.000 άνδρες. Ο Φαραώ Αμενχοτέπ και ο γιός του «Ραμσή που επίσης αποκαλείται Σεθ», έφυγαν από την Αίγυπτο στην Αιθιοπία να γλυτώσουν αλλά ο γιός του επέστρεψε και εκδίωξε τους επαναστάτες και τους κατακτητές οι οποίοι για 13 χρόνια κατέστρεφαν τα είδωλα της Αιγύπτου.

Δυστυχώς όλη αυτή η σύγχυση εποχών και προσώπων μείωσε σε μεγάλο βαθμό την αξιοπιστία του Μανέθωνα.

Συγγέει στις διηγήσεις του διαφόρων εποχών Φαραώ και αυτό είναι ακόμη πιο φανερό στη λίστα των Φαραώ μετά την εκδίωξη των Υκώς.

(Βλέπε: *Κατά Απίωνος* 1:15,16)

Επίσης οι χρονολογίες του έχουν τέραστια κενά και λάθη [σύμφωνα με τα κείμενα του Αφρικανού και του Ευσέβιου η 1^η δυναστεία κατά τον Μανέθωνα ξεκινά πριν το 5.000 π.Χ. όμως σήμερα όλοι οι αρχαιολόγοι τοποθετούν την 1η δυναστεία στο 3.100-3.300 π.Χ.], οι δε συνδέσεις του με άλλα διεθνή γεγονότα (πτώση Τροίας, αποίκηση Αργους, κ.α.) μόνο πονοκέφαλο δημιούργησαν στους αρχαιολόγους παρά πρακτικές λύσεις.

Τι κάνει λοιπόν;

Κάνοντας ένα συμπίλημα, συγγέει την επικυριαρχία των Υκώς (15^{ος} αι.), την Έξοδο υπό τον Μωϋσή (14^{ος} αι.) και την βασιλεία του μονοθεϊστή Αχενατών (13^{ος} αι.), προσθέτοντας τον Ραμσή του 12^{ου} αι., πράγμα που η σύγχρονη αρχαιολογία θεωρεί απαράδεκτο.

(Βλέπε: *Osarseph and Exodus: Literary Reflections in an Egyptian Mirror Delivered at the annual meeting of the Intl. Society of Biblical Literature, Lausanne, Switzerland 1997*)

Στη σύγχυση του Μανέθωνα οφείλεται και το γεγονός ότι ο Ιώσηπος τον απορρίπτει ως μυθοπλάστη αλλά και ταυτίζει την Έξοδο με την εκδίωξη των Υκώς, ένα αιώνα νωρίτερα.

Συγκεφαλαιώνοντας,

το γενικό πλαίσιο της Αιγυπτιακής ιστορίας το οφείλουμε στον Μανέθωνα, σύμφωνα με τα αποσπάσματα της ιστορίας του που διασώθηκαν μέσα στα έργα διαφόρων συγγραφέων. Τα διάφορα προβλήματα και οι δυσκολίες (που δεν είναι ούτε λίγες, ούτε ασήμαντες), που συνδέονται με τις πληροφορίες και τις δυναστικές λίστες του Μανέθωνα σήμερα παραβλέπονται διότι πλέον γνωρίζουμε με αρκετή σαφήνεια το όλο ιστορικό πλαίσιο της Αιγύπτου. Όμως τα κοινά στοιχεία στις αναφορές της Βίβλου, του Μανέθωνα, του Απίωνα και του Χαιρήμων αποδεικνύει την αλήθεια των βασικών σημείων της ιστορίας αν και ο καθένας την βλέπει από διαφορετικό πρίσμα:

Α. Ο Φαραώ φοβάται ότι μια μεγάλη ομάδα των υπηκόων του ζητά να φύγει από την Αίγυπτο. **Β.** Ο Φαραώ ταλαντεύεται μεταξύ δύο φρονημάτων, να τους αφήσει να φύγουν ή να τους υποδουλώσει; **Γ.** Τελικά αποφασίζει να τους υποδουλώσει. **Δ.** Μετά από αρκετό χρόνο οι υπόδουλοι ζητούν να ταξιδέψουν σε κάποιο μέρος για ειδικούς λόγους. **Ε.** Ο Θεός τιμωρεί την Αίγυπτο για την δουλεία. **ΣΤ.** Οι δούλοι ξεσηκώνονται κι η Αίγυπτος καταστρέφεται. **Ζ.** Ένα παιδί που μεγάλωσε στον οίκο του Φαραώ και κρύφθηκε για να γλυτώσει επέστρεψε μετά την ενηλικίωσή του και οδηγεί τους δούλους στην ελευθερία.

Πολλές ριζοσπαστικές ερμηνείες έχουν δοθεί στο φαινόμενο Μωϋσής και την γέννηση του Μονοθεϊσμού. Απο τον Σίγκμουντ Φρόυντ στο Ιωσήφ Κάμπελ υπάρχει η θεωρία ότι ο Μωϋσής ήταν κάποιος ευγενής της αυλής του Αχενατών ο οποίος πήρε τους μονοθεϊστές και έφυγε στην έρημο, διατηρώντας πολλά στοιχεία απο την εισηγητή και προσθέτοντας άλλα. Αυτοί είναι οι Χαμπιρού (οι Εβραίοι) που αναφέρονται στις επιστολές της Αμάρνα. (*Transformations of Myth Through Time*, Joseph Campbell, p. 87-90, Harper & Row). Όλα αυτά είναι πολύ λογικά αλλά δεν στηρίζονται από την αρχαιολογία.

Γιατί σιωπούν οι Αιγυπτιακές πηγές; «Ιστορίας αρετή η αλήθεια»

Ο Πλούταρχος στο έργο του «Βίοι Παράλληλοι» αρχίζει την αφήγηση του για τον Ρωμύλο και την ίδρυση της Ρώμης, ως εξής: «*Το μέγα της Ρώμης όνομα και δόξη δια πάντων ανθρώπων κεχωρηκός αφ' ότου και δι' ήν αιτίαν τη πόλει γέγονεν, ουχ ωμολόγηται παρά τοις συγγραφεύσι.*» Με άλλα λόγια οι συγγραφείς δεν ξέρουν ...

Το 280 π.Χ. ο προαναφερθείς Αιγύπτιος ιερέας Μανέθων συνέταξε όλα τα ονόματα των Φαραώ από την 1^η-31^η δυναστεία ολοκληρώνοντας μια προσπάθεια που έκανε πρώτος ο Σεθ Α' ... Όμως ο μονοθεϊστής Φαραώ Αχενατών και τρεις διάδοχοι του μεταξύ των οποίων ο διάσημος Τουταγχαμών, δεν υπάρχουν πουθενά καθώς λείπουν ουσιαστικά 30 ολόκληρα χρόνια.

Οι Υκσώς Φαραώ επίσης λείπουν από τους καταλόγους. **Γιατί;**

Διότι οι αιγυπτιακές επιγραφές και γενικά περιγραφές ήταν καθαρά όπλα της προπαγανδιστικής και της απολογητικής 'σκόπιμης λογοτεχνίας' που χρησιμοποιούνταν ευρέως αυτή την εποχή. Μια τέτοια «επική ήττα» των θεών της Αιγύπτου, δεν ήταν δυνατόν να γίνει αποδεκτή, ούτε να καταγραφεί.

Μια νίκη των δούλων και απελευθέρωση δεν ήταν δυνατόν να καταγραφεί.

Το ίδιο συνέβηκε και περί το 730 π.Χ. όταν από τη νότια Αίγυπτο έφθασε ένας πανίσχυρος στρατηλάτης, ο Πιάνχι, ο άρχοντας της Ανω Νουβίας ο οποίος και συνένωσε την διαλυμένη χώρα. Οι διάδοχοι του, Σαμάχες, Σαμπάκα (712-698), Σεμπικτού (698-690) και Ταχάρκα (690-664), -2 ΒΑΣ. 19:8-9- εκπροσωπούν την 25^η «Κουσιτική» ή «Αιθιοπιακή» δυναστεία, η οποία αναγεννά την Αίγυπτο. Οι αδέξιοι Κουσίτες μιμούνται τους Φαραώ σε όλα, ήταν όμως αυτοί οι άξεστοι Αφρικανοί που ένωσαν την Αίγυπτο με το Σουδάν και προστάτευσαν την χώρα από τους Ασσύριους εισβολείς αν και οι τελευταίοι το 663 κατέλαβαν την Θήβα. Τότε έντρομος ο τελευταίος Φαραώ αυτής της δυναστείας, ο Τανουταμών, φεύγει στο νότο και οι Ασσύριοι διορίζουν κυβερνήτες έμπιστους σε αυτούς. **Και ενώ η Βίβλος κάνει αναφορές σε αυτή την περίοδο οι Αιγυπτιακές πηγές την αγνοούν!** Όπως το θέτει ο Ζαν Λεκλάν: «*Στη Βίβλο αποτυπώνεται το εύρος και ο βίαιος χαρακτήρας αυτής της διαμάχης, η οποία, επί μισόν αιώνα φέρνει αντιμέτωπες την Αφρική και την Ασία ... Τίποτε απ' αυτήν την περίοδο δεν έχει διασωθεί στην αιγυπτιακή ιστοριογραφία ...*»

Πέρα από αυτά δεν πρέπει να ξεχνούμε ότι «*Δεν έχουμε δημιουργήσει παρά μια αμυχή στο έδαφος της Αιγύπτου*» όπως είπε ο Γκαστόν Μασπερό και επίσης ότι πάρα πολλά στοιχεία καταστράφηκαν: «*Ας μη ξεχνάμε ότι, σύμφωνα με τους αρχαίους Αιγυπτίους, η αξία και η ισχύς του 'συμβόλου' (γραφής ή παράστασης) ήταν τόσο μεγάλη, ώστε θεωρούσαν ότι ορισμένες παραστάσεις ή ιερογλυφικά έπρεπε να ακρωτηριασθούν για να καταστούν ακίνδυνα.*» Ζαν Βερκουτέ, *Le Temps des Pyramides*.

Αριστερά: Τα πρόσωπα είναι κατεστραμμένα για να σβηστούν από την ιστορική μνήμη.

Τα γεγονότα λοιπόν της εποχής του Μωϋσή που αποτελούσαν μια ξεκάθαρη απόρριψη της δήθεν θεικής δύναμης του Φαραώ δεν θα ήταν δυνατόν να καταγραφούν και ειδικά με τρόπο ρεαλιστικό.

Όταν ο στρατός έφυγε για να φέρει πίσω τους δραπετές και τον αρχηγό τους, ο ιερέας-πολεμιστής με την οδηγία τους αρχιερέα έκανε ότι προβλέπει ο πάπυρος Bremner-Rhind: «*κατασκεύασε για τον εαυτό του εδώλια με τις μορφές των εχθρών -ζωντανών ή νεκρών- του Φαραώ και αφού χαράξεις τα ονόματα τους στο στήθος τους, ρίχτα στους κροκοδείλους.*» (26/2-6). Τι γίνεται όμως όταν οι κροκοδείλοι τρώνε το στρατό τα Φαραώ, αυτό δεν το πρόβλεπε ο πάπυρος ... Άλλωστε οι Αιγύπτιοι θεωρούσαν τον εαυτό τους ως την κορωνίδα της δημιουργίας, η Αίγυπτος ήταν, *Η χώρα*, και οι Αιγύπτιοι, *Ο λαός*. Σε αυτή βέβαια τη θέση τους δεν διέφεραν από άλλους αρχαίους λαούς (*Εβραίους, Έλληνες και Ρωμαίους*) αλλά δυστυχώς και πολλούς σύγχρονους.

Υπάρχει όμως κάτι χειρότερο: Ο Πλάτων φοβούμενος τον Άρειο Πάγο και γνωρίζοντας τι έπαθε ο Σωκράτης δεν μίλησε για τον Θεό του Μωϋσή: «*ταύτα τοίνυν εν Αιγύπτω μαθών ο Πλάτων και σφόδρα αρεσθείς τοις περί ενός Θεού ειρήμενοις, του μεν ονόματος Μωϋσέως, δια το ένα και μόνον διδάσκειν Θεόν, μνημονεύσαι παρ' Αθηναίοις ουκ ασφαλές ηγείτο, δεδιώς τον Άρειον Πάγο.*» Ιουστίνου, *Παραινέσεις προς Έλληνες*, περ. 160 μ.Χ.

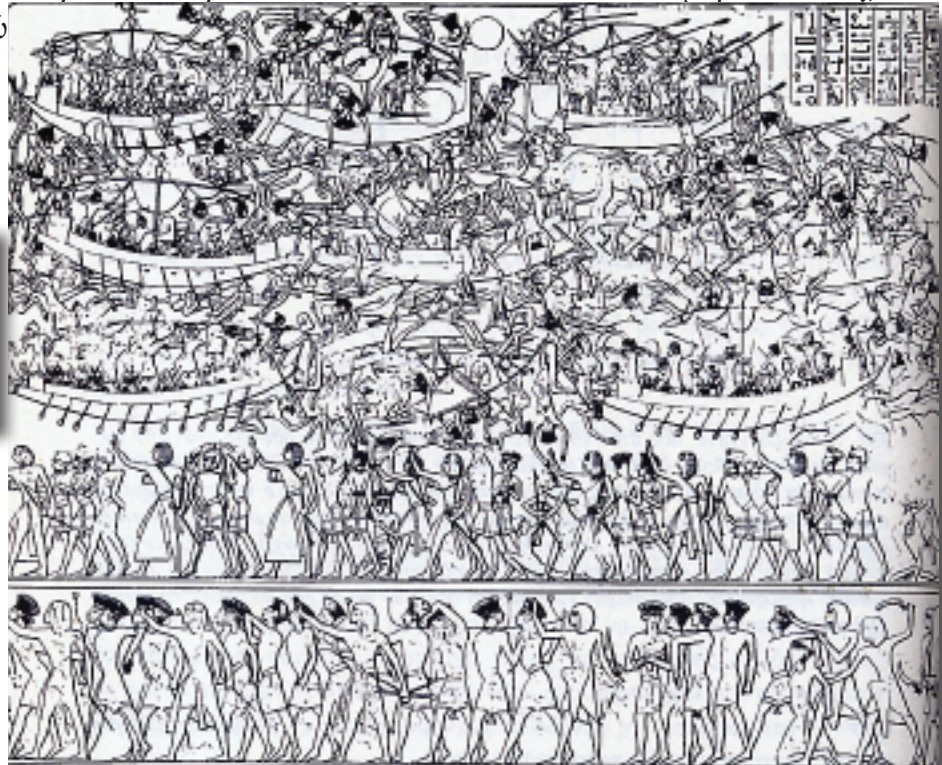
«*Η γλώσσα -σ.σ. των Αιγυπτιακών αναφορών- αποκλήθηκε 'ποιητική' αλλά θα την περιγράψαμε ακριβέστερα αν την χαρακτηρίσαμε 'στομφώδη'. Είναι ένα σκοτεινό υποκατάστατο της άμεση ιστορικής αφήγησης, αλλά η άμεση ιστορική αφήγηση είναι κάτι που ο αρχαίος κόσμος δεν είχε ποτέ πρόθεση να κάνει.*»
N.K. Sandars

Γιατί σιωπούν οι αρχαίες ιστορίες;

Πρόκειται για ένα ακόμη ψευτοδείλλημα. Η επιδρομή των λαών της θάλασσας τον 12^ο π.Χ. αιώνα είναι ένα αδιαμφισβήτητο γεγονός σκηνές του οποίου έχουν αποθανατισθεί στο ναό της Medinet Habu. «Οι Αιγύπτιοι αναφέρονται με σαφήνεια στην φοβερή επίθεση των Λαών της Θάλασσας. Το όνομα αυτό το έδωσαν οι αρχαιολόγοι ... Σήμερα γνωρίζουμε, από την πρόοδο της Αρχαιολογίας, ότι οι Λαοί της Θάλασσας ήταν ένας συνασπισμός από διαφορετικούς λαούς. Μερικοί ήλθαν από την Ανατολία, άλλοι από την Νότιο Ιταλία, άλλοι από την Βόρειο Αφρική και άλλοι από άγνωστες περιοχές ... Οι αρχαίοι ιστορικοί δεν λένε τίποτα για την επίθεση αυτή. Ο Ηρόδοτος, λόγω χάριν, που πήγε στην Αίγυπτο δεν κατάφερε να μεταφέρει στα βιβλία του τίποτα για αυτήν την τρομακτική επίθεση εναντίον των κρατών της Μεσογείου πού έγινε τον 12^ο αιώνα π.Χ.» Στ. Παπαμαρινόπουλος, καθ. Παν/μίου Πατρών

Αριστερά: Η επίθεση των λαών της θάλασσας στην Μεντινέτ Χαμού, που αγνοούν όλοι οι αρχαίοι ιστορικοί.

Έτσι, πολλοί πού έπαθαν «φλόγωση» του εγκεφάλου τους με διάφορες ασύνδετες σημειώσεις του Σόλωνα που συγκέντρωσε από τους Αιγυπτίους τον 6^ο π.Χ. αιώνα και τις επανέλαβε με αρκετή φαντασία ο Πλάτωνας δύο αιώνες αργότερα για μια ιδανική πολιτεία της ... Ατλαντίδας, αυτοί προτιμούν τους μύθους αλλά όχι την αξιόπιστη Βίβλο.

Πως γνωρίζουμε ότι η Βιβλική αφήγηση είναι αξιόπιστη;

Ας αναφερθούμε στον Όμηρο. Το μυθικό παρελθόν των Ελλήνων από τον 13^ο μέχρι τον 8^ο π.Χ. αιώνα περιγράφεται στα Ομηρικά Έπη την *Ιλιάδα* και την *Οδύσεια*. Σε αυτά περιλαμβάνονται χρονολογικές ανακρίβειες που ίσως εξηγούνται από τον ποιητικό τους χαρακτήρα, αλλά ποτέ δεν βρέθηκε Αγαμέμνωνας ή Αχιλλέας ή Οδυσσεύς, ούτε Πρίαμος ή Εκτωρ ή Πάρις.^{*19}

Όπως επισημαίνει και ο Θουκυδίδης η αρπαγή της ωραίας Ελένης δεν ήταν απαραίτητως η αληθινή ιστορία του πολέμου. Όμως η αρχαιολογική σκαπάνη ανακάλυψε τον Μυκηναϊκό κόσμο, τις «πολύχρυσες Μυκήνες» όπως γράφει ο Όμηρος, όπου τα οστά των βασιλέων των Μυκηνηών, των συζύγων και των παιδιών τους ήταν καλλυμένα με φύλλα χρυσού, επίσης την καμμένη Τροία, τα ανάκτορα της Κνωσού και τις αποκρυπτογραφημένες πινακίδες της Πύλου μαζί με την προ-Ελληνική γραμμική γραφή Βήτα.

Η ίδια η αρχαιολογία αντιπαραβάλλοντας όλα αυτά με τα κείμενα του Ομήρου αποφάνθηκε ότι σήμερα είναι βέβαιο ότι το ιστορικό και πολιτισμικό πλαίσιο των γεγονότων που αφηγείται ο Όμηρος είναι αληθινό. Παράλληλα επιβεβαιώθηκαν πλήρως οι πληροφορίες που δίνει ο Όμηρος για πολιτικά ή θρησκευτικά ζητήματα της Μυκηναϊκής εποχής.

Πράγματι κυριαρχούν οι Αχαιοί (ή Δαναοί), οι Δωριείς κάνουν την εμφάνισή τους μόνο στο πλαίσιο των συμπληρωματικών πληροφοριών, επίσης οι Πελασγοί υπάρχουν σαν πρόδρομοι, ενώ οι ύστεροι Ιωνες αναφέρονται μία μόνο φορά.

Στον κατάλογο των πόλεων που συμμετέχουν με πλοία είναι οι Μυκήνες, η Πύλος, η Κρήτη, οι Λακεδαιμόνιοι, οι Αθηναίοι, οι Βοιωτείς, κ.α. Δεν λείπουν βέβαια οι δυσκολίες αφού οι Κυκλάδες παραλείπονται και η Ρόδος που τότε ήταν ισχυρή στέλνει μόνο εννέα πλοία, όμως ο κατάλογος παραμένει ακριβής. Οι αντίπαλοι των Ελλήνων είναι επίσης κατανεμημένοι σωστά με μόνο ίσως αναχρονισμό τους Φρύγες αλλά πουθενά δεν αναφέρει όπως είναι σωστό Ιωνες αποίκους στην Μικρά Ασία.

Ακόμη και ένα κύπελλο με πόδι στο χείλος του οποίου στέκονται να ξεδιψάσουν δύο περιστέρια, όπου σύμφωνα με τον Όμηρο ο Νέστωρας προσφέρει στους φιλοξενούμενους του ποτό, θεωρείται ότι ανακαλύφθηκε ...

«Η ανάγνωση των χωρίων που αναφέρονται στις ταφικές τιμές οι οποίες αποδίδονται στον Πάτροκλο και στον Εκτορα, στις ραψωδίες Ψ και Ω της Ιλιάδας, μας εντυπωσιάζει λόγω των πολυαριθμών αναλογιών με τα τελετουργικά που υποδεικνύει η αρχαιολογία ... Σε ότι αφορά τον υλικό πολιτισμό και τα έργα τέχνης, οι μελετητές καταφεύγουν συχνά στις ομηρικές μαρτυρίες. Και σε αυτή την περίπτωση, οι μυκηναϊκές πινακίδες επιβεβαιώνουν την αξιοπιστία των ομηρικών επών, χάρη στους απογραφικούς καταλόγους στους και στις ακριβείς περιγραφές των αντικειμένων... Τα ενδύματα και οι πανοπλίες έχουν –επίσης- μελετηθεί επαρκώς. Ο Όμηρος αποδίδει στους Φοίνικες της Σιδώνας και τα πανιά με τα αμέτρητα κεντίδια και τους αργυρούς κρατήρες... (τα Έπη)... Καταγράφουν επίσης το ρουχισμό, τα δοχεία και τα έπιπλα, σε μια αρχαϊκή ελληνική πού, εκτός από την ονομασία τους δίνει και μια εικόνα για αυτά, καθώς το συγκεκριμένο σύστημα γραφής είναι φωνητικό και ιδεογραφικό συνάμα. Τα αντικείμενα περιγράφονται στον κατάλογο ως εξής: “Ένα κανάτι από τη σειρά της βασίλισσας, με σχέδια βουκρανίων διακοσμημένο με θαλάσσια όστρακα –ή με μια συνεχόμενη σπείρα-” Η ως εξής: “Ένα σκαμνί στολισμένο με ελεφαντοστέινα μοτίβα, που παριστάνουν έναν άντρα, ένα άλογο, ένα χταπόδι και ένα γρύπα”. Σήμερα μπορεί να δει κανείς στα μουσεία μερικά από τα αντικείμενα που περιγράφονται στις πινακίδες ή αντικείμενα με ανάλογη διακόσμηση.» **Πιερ Ντεμάρν**

Κράνος με δόντια αγριόχοιρου επιβεβαίωσε αναφορές του Ομήρου καθώς συμφωνεί απόλυτα με την περιγραφή.

« ... Βίβλος και αρχαιολογική - ιστορική έρευνα ευρίσκονται σε σχέση αλληλοεπιδράσεως (interaction), επωφελούς και για τις δύο. Η Βίβλος με τις πληροφορίες της βοήθησε, όσο καμιά άλλη γραπτή πηγή, την σχετική αρχαιολογική και ιστορική έρευνα. Με τις πληροφορίες της δηλαδή, οδήγησε την αρχαιολογική σκαπάνη να ανασκάψει πόλεις, τόπους, θέσεις, κ.λ.π. που αναφέρονται σ' αυτήν και να φέρει στο φως τεράστιας αξίας αρχαιολογικά και ιστορικά ευρήματα. Αλλά και η Αρχαιολογία με αυτά ακριβώς τα ευρήματα και στοιχεία, που έφερε στο φως, βοήθησε σημαντικότερα στην ενίσχυση του κύρους και της ιστορικότητας της Βίβλου.»
Ελένη Π. Χριστινάκη, Δρ. Θ.

Το «βιβλίο των βιβλίων», που άλλαξε τη ζωή εκατομμυρίων και εκατομμυρίων ανθρώπων, που άλλαξε τη μορφή του κόσμου μιλούσε την αλήθεια, έγινε οδηγός για ανασκαφές και ιδρύθηκε ειδική έδρα σε όλα τα σεβαστά Πανεπιστήμια, αυτή της Βιβλικής Αρχαιολογίας (Biblische Archäologie).

Το όλο ιστορικό, χρονολογικό, φιλολογικό, εθνολογικό, γεωγραφικό, εικαστικό κ.λ.π. πλαίσιο της ιστορίας του Μωϋση και της Εξόδου είναι ολοζώντανο.

Εάν η Αιγυπτιακή προπαγάνδα παρασιώπησε το γεγονός όπως έκανε πάρα πολλές φορές στην ιστορία της δεν είναι πρόβλημα των Γραφών.

Αντιθέτως είναι σαν να ψάχνουμε στα αρχεία της πρώην ΕΣΣΔ την ιστορία των «δημοκρατικών» αντι - κομμουνιστικών Κινήματων στην ίδια χώρα. Οι πηγές τις οποίες δεν πρέπει να βιάζουμε, δεν έχουν να μας πουν κάτι για τα προβλήματα αυτά.

Ας μη ξεχνούμε ότι η αρχαιολογική (από τα συνθετικά: λόγος περί των αρχαίων) σκαπάνη έπεσε σαν καταπέλτης πάνω σ' όλους αυτούς που με χαρακτηριστική αλαζονεία ειρωνευόντουσαν κάθε αρχαία πηγή. Ακόμη και το έπος της Ιλιάδας του Ομήρου, δεν ήταν απλά ένα ωραίο παραμύθι αλλά είχε ιστορική βάση όπως απέδειξε ο Ερρίκος Σλήμαν στην Τροία.

Πριν μόλις 60 χρόνια μια είδηση που για πολλούς φάνηκε απίστευτη έσκασε σα βόμβα. Σε μια σπηλιά κοντά στη νεκρά θάλασσα, στη περιοχή Κουμράν, βρέθηκε ένας ολόκληρος σε άριστη κατάσταση προχριστιανικός πάπυρος του Ησαΐα και μαζί του αντίγραφα σχεδόν όλων της βιβλίων της Παλαιάς Διαθήκης ...

Όπως χαρακτηριστικά έγραψε, ο αρχαιολόγος που έφερε στο φως τον τάφο του πατέρα του Αλεξάνδρου, Φιλίππου Β' της Μακεδονίας, "... τα βιβλία της Παλαιάς Διαθήκης, τα γεννημένα μέσα στη λαμπρή και τραγική ιστορία του Εβραϊκού λαού...με την προφητική τους γλώσσα και το πυκνό ιστορικό τους περιεχόμενο, φωτίζονταν από τα αρχαιολογικά ευρήματα με ένα καινούργιο φως. Έβλεπε κανείς χειροπιαστά τα παλάτια και τις πόλεις, τους βασιλείς και τους στρατούς τους ... πρόσωπα και πράγματα της Βίβλου αποκτούσαν σάρκα και οστά."

Μανώλης Ανδρόνικος, (1919-1992),
καθ. Αρχαιολογίας Παν/μίου Αθηνών

Μια υπόθεση εργασίας: Η σφαγή στο δάσος του Κατίν

Οι ΗΠΑ γνώριζαν αλλά συγκάλυψαν την αλήθεια για τη σφαγή στο Κατίν

Εκατοντάδες σελίδες εγγράφων από τα Εθνικά Αρχεία των ΗΠΑ αποκαλύπτουν ότι η Ουάσινγκτον γνώριζε αλλά συγκάλυψε για χάρη της συμμαχίας της με τη Σοβιετική Ένωση τα πραγματικά περιστατικά της σφαγής χιλιάδων Πολωνών στο Κατίν.

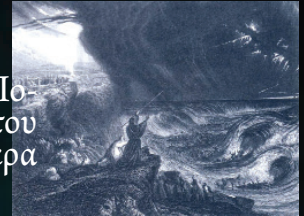
Τον Απρίλιο του 1940 οι σοβιετικές δυνάμεις εκτέλεσαν περίπου 22.000 Πολωνούς αξιωματικούς, πολιτικούς και άλλα σημαίνοντα πρόσωπα στο δάσος του Κατίν. Το έγκλημα είχε αποκρυβεί τότε και ήρθε στο φως τρία χρόνια αργότερα όταν εντοπίστηκαν από τους Ναζί οι μαζικοί τάφοι.

Η Σοβιετική Ένωση το απέδωσε αργότερα στη ναζιστική Γερμανία (που πάντως είχε καταλάβει την περιοχή το 1941) αλλά μόνο το 1990 παραδέχτηκε την ευθύνη της μετά από απαίτηση της Πολωνίας.

Στα έγγραφα, που δημοσιεύτηκαν από τα Εθνικά Αρχεία των ΗΠΑ, φαίνεται ότι Αμερικανοί αιχμάλωτοι πολέμου υπό τους Ναζί είχαν στείλει κωδικοποιημένα μηνύματα στην Ουάσινγκτον αναφέροντας όσα είδαν στο Κατίν, όπου τους πήγαν παρά την θέλησή τους οι Γερμανοί. Οι πληροφορίες κρατήθηκαν μυστικές με άνωθεν παρέμβαση, αναφέρει το AP. Το BBC σημειώνει ότι ο τότε πρόεδρος Ρούσβελτ δεν ήθελε να αμφισβητήσει την εκδοχή των γεγονότων που πρόβαλε ο Ιωσήφ Στάλιν για να μην ρισκάρει τη συμμαχία του κατά της ναζιστικής Γερμανίας, στο μέσο μάλιστα του Δευτέρου Παγκοσμίου Πολέμου.

Όπως φαίνεται από τα αρχεία και ο Ουίνστον Τσόρτσιλ γνώριζε για την σοβιετική ενοχή αλλά προτίμησε να σιωπήσει.

Εαν αυτά συνέβησαν μεσούντος του 20^{ου} αιώνα πως μερικοί τολμούν να αμφισβητούν την επεξεργασμένη έκδοση της Φαραωνικής Αιγυπτιακής μυθολογίας που ποτέ δεν θα αποδεόνταν την ήττα του Φαραώ από τους σκλάβους του και την αδυναμία των θεών της Αιγύπτου έναντι του Ενός Θεού των σκλάβων.

Ἐξοδος

Ἡ πορεία προς το Σινά και την Χαναάν

Ὅπως διαβάζουμε στην Ἐξοδο, στην επική ιστορία της θαυμαστής απελευθέρωσης ενός φτωχού και βασανισμένου λαού και τον θρίαμβο του ενός αληθινού Θεού κατά της ψεύτικης θρησκείας της Αιγύπτου, οι αποδράσαντες αφού πέρασαν απέναντι πήραν το πρωτόγονο μονοπάτι για δούλους προς τα μεταλλεία του Σινά.

Μια απεικόνιση αυτής της πορείας μεταξύ της κοιλάδας του Νείλου και της Ερυθράς θάλασσας, δηλαδή της περιοχής Ουάντι Χαμαμάτ, περιλαμβάνεται σε έναν απο τους αρχαιότερους χάρτες, στον πάπυρο των χρυσωρυχείων του Ραμσή Δ', (π. 1250 π.Χ.) που φυλάσσεται στο Μουσείο Αιγυπτιακών Αρχαιοτήτων του Τορίνο (συλλογή Drovetti). Στον χάρτη αυτό υπάρχουν δρόμοι που σημειώνονται με ομοιόμορφη στρώση ή άλλοι με βότσαλα που ξεδιπλώνονται ανάμεσα στα ψηλά βουνά. Είναι όλα σχεδιασμένα με διάφορα χρώματα δεικνύοντας την διαφορετική φύση των πετρωμάτων ενώ επεξηγήσεις διευκολύνουν δίνοντας ακριβείς γεωγραφικές πληροφορίες. Ένα χωριό μάλιστα είναι σχεδιασμένο με λευκό χρώμα.

Ἡ χερσόνησος του Σινά που επωνομάστηκε έτσι από τον βαβυλωνιακό θεό της σελήνης, τον Σιν, είναι ουσιαστικά ένα τρίγωνο με δύο ακτές (η δυτική έχει μήκος 270 χλμ. και η ανατολική 225 χλμ.) του οποίου το βόρειο τμήμα καλύπτεται από έρημο, ενώ το νότιο από μια μεγάλη ομάδα τραχείων βουνών. Ἦταν ξακουστό αυτό το τρίγωνο για τα μεταλλεία του ὠχρας, χαλκού, σιδήρου και πολυτίμων λίθων και δρόμοι το διαπερνούσαν από βόρεια και δυτικά. Ἐτσι ἄρχισε η μεγάλη πορεία στην έρημο που διήρκεσε 40 χρόνια και είχε 42 στάσεις. **Ἡ ὅλη πορεία βασιζόταν στην ὑπαρξη πηγαδιών και οάσεων.**

Ὁ ακριβής γεωγραφικός εντοπισμός των μεμονωμένων στάσεων ἀπέριψε την ἀποψη ὅτι ἦταν δῆθεν δημιουργήματα συγγραφικῆς φαντασίας.

Πόσοι όμως είχαν ακολουθήσει τον Μωϋσή;

Η Βίβλος αναφέρει ότι υπήρχαν περίπου 600.000 άνδρες ^{*20} κι άρα ο συνολικός πληθυσμός ήταν τουλάχιστον 1,5 εκατομμύρια. Οι 70 ψυχές που πήγαν στην Αίγυπτο την εποχή του Ιωσήφ έπρεπε να διπλασιάζονται κάθε 35 χρόνια, πράγμα δύσκολο αλλά όχι αδύνατο, αν λάβουμε υπ' όψιν τα μέτρα που πήραν οι Φαραώ κατά της πληθυσμιακής αύξησης των δούλων τους. Ο πληθυσμός της Αιγύπτου την εποχή αυτή όμως δεν υπερέβαινε τα 4 εκατομμύρια αν λάβουμε υπ' όψιν ότι την εποχή του Χριστού είχε 6 εκατομμύρια. Πραγματικά ο αριθμός που ακολούθησε τον Μωϋσή είναι τεράστιος κι αυτό δημιούργησε πολλά ερωτηματικά. Η Εβραϊκή λέξη 'ελέφ', χίλια στον πληθυντικό είναι 'αλαφιμί' =χιλιάδες. Στο Βιβλίο των Κριτών 6[ΣΤ]:15 ο ίδιος όρος αποδίδεται ως 'οικογένειες' ποτέ χιλιάδες. ^{*21} Μήπως εννοεί 600 οικογενειακές φατρίες; Ο ίδιος όρος εννοεί τάγματα στρατού. Μήπως υπονοεί 600 τάγματα στρατού; Και πάλι έτσι ικανός αριθμός έφυγε απ' την Αίγυπτο. Ο ιστορικός Μανέθων μιλά για 80.000 επαναστάτες και 200.000 Υκσώς συνεργάτες, σύνολο 280.000. Ο Χαιρήμων μιλά για 250.000 επαναστάτες και 380.000 συμμάχους τους. Το σύνολο 630.000 και αυτό δεν απέχει απ' την δήλωση των Γραφών για 600.000 άνδρες συν το «σύμμεικτο πλήθος» (ΕΞ. 12[ΙΒ]:37-38).

Μετά πορεία τριών ημερών έφθασαν στα «πικρά νερά». Η απαρίθμηση των ημερών της κάθε πορείας αποτελεί το κλειδί της επαλήθευσης και ανίχνευσης των στάσεων. Αυτό γίνεται αν λάβουμε υπ' όψιν ότι ένας λαός με μικρά παιδιά και ζώα καλύπτει κατά μέσο όρο 20-25 χιλιόμετρα την ημέρα. Πορεία λοιπόν τριών (3) ημερών είναι περίπου 70 χλμ. και εκεί ακριβώς συναντούμε την αρχαία Μερά (πικρά νερά, μια πηγή με θειούχο νερό), γνωστή στους Βεδουίνους ως Αϊ Χαβαρά. Αμέσως μετά πορεία μίας μέρας έφθασαν στη περιοχή Αιλείμ (φωτο δεξιά) όπου είχε 12 πηγάδια και 70 χουρμαδιές. Πρόκειται για το σημερινό Ουάντι Γκονταρέλ που απέχει 24 χιλιόμετρα.

Αφού ξεκουράστηκαν μπήκαν στην έρημο Σιν (Τσιν στα Εβραϊκά), τη σημερινή ερημική κοιλάδα Ελ Κάα.

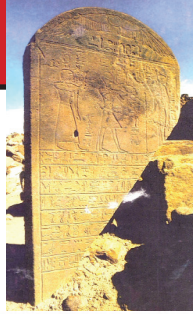
Από εκεί κατασκηνώσαν
στη Δοφκά. (ΕΞ. 33[ΛΓ]:12)

Για χρόνια η στάση αυτή ήταν ένα μεγάλο πρόβλημα, ως που τελικά λύθηκε, θα πεί 'χωνευτήρι'. Αυτό οδήγησε στην ανεύρεση ορυχείων, 60 χλμ. από το όρος Σινά, στη κοιλάδα των σπηλαιών, όπου βρέθηκε και ένα γλυπτό 130 μέτρα πάνω από τα μεταλλεία που δείχνει τον φαραώ Σεμερκχέτ της 1ης δυναστείας να σκοτώνει τον βασιλιά του Σινά.

Ακόμη εκεί βρέθηκαν επιπλέον 250 επιγραφές μεταγενεστέρων βασιλέων.

Όμως σε απόσταση 15 χλμ. προς βορράν της Κοιλάδας των Σπηλαιών βρίσκεται η Σεραβίτ-ελ-Καδεμ (Serabit el-Khadim) με το ναό της Χαθώρ, θεάς της Αιγύπτου κάτι σαν την Ελληνική Αφροδίτη. Εκεί ο σερ Φλίντερς Πιέτρου (Sir Flinders Patrie), το 1904 ανακάλυψε κάτι πιο εκπληκτικό, σχεδόν απίστευτο. Οι δούλοι από το Ρετενού (Χαναάν) είχαν σκαλίσει λέξεις πρωτο-Εβραϊκές! Ήταν η ιερά Χαναανιτική διάλεκτος και οι λέξεις γράφθηκαν λίγο πριν την εποχή της Εξόδου .... Επιπλέον στην Mughara και το Wadi Nasb βρέθηκαν και άλλα πρωτο-Σιναϊτικές επιγραφές με περίπου 35 πρωτο-Σιναϊτικά γράμματα ... (Vol. 3, p. 289, Mumford. «Sinai.»)

Οι πέτρες της ερήμου Σινά μίλησαν μ' ένα πρώιμο Σημιτικό αλφάβητο και η ετυμολογία τους ήταν φοβερή όπως θα δούμε στη Μονογραφία Νο 12 της ΙΣΤΟΡΙΚΗΣ ΒΙΒΛΟΥ: «Ποιός έγραψε και Πώς γράφθηκε η Βίβλος;» 'Ήταν κόλαφος σ' όλους αυτούς που έλεγαν ότι την εποχή του Μωϋσή δεν υπήρχαν γράμματα για να γραφτεί η Πεντάτευχος πέρα απ' τα ιερογλυφικά και την σφηνοειδή γραφή ...

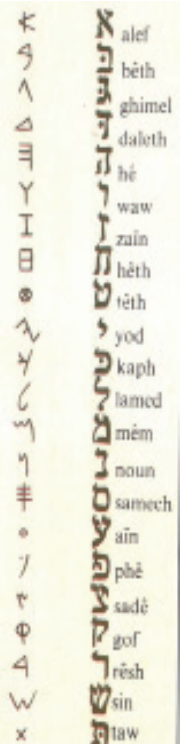

	Σινά 1.500 π.Χ.	Χαναάν 1.000 π.Χ.	Φοινικικά 850 π.Χ.	Αρχαία Ελληνικά 750 π.Χ.	Σύγχρονη γλώσσα
Κεφαλή- ταύρου	𐤀	𐤀	𐤀	Α	A
Φράγες	𐤁	𐤁	𐤁	Β	B
Νερό	𐤂	𐤂	𐤂	Μ	M
Κεφαλή ανθρώπου	𐤃	𐤃	𐤃	Ρ	R
Τόξο	𐤄	𐤄	𐤄	Σ	S

Σχ. 21. - 'Ανάπτυξη του 'Αλφαβήτου

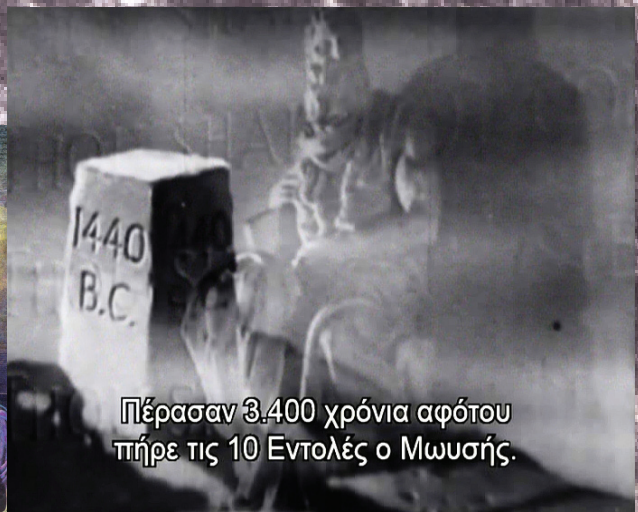
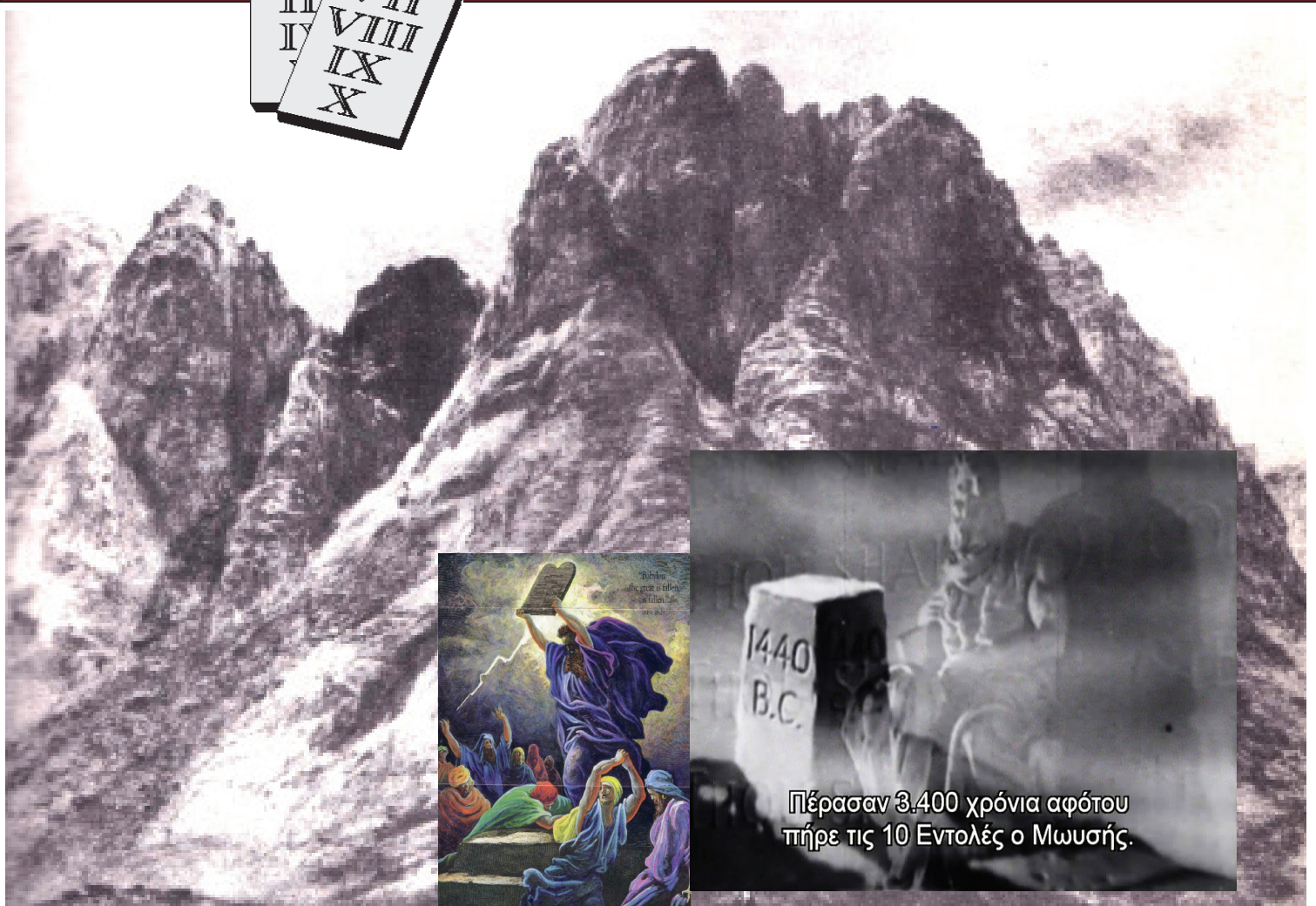
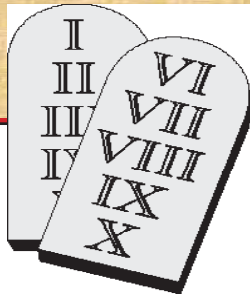
«Μερικοί μελετητές έχουν την εντύπωση πως οι επιγραφές που βρέθηκαν στο Σεμπαρίτ-Ελ-Χαντίμ, στη χερσόνησο του Σινά, περιέχουν βιογραφικά στοιχεία του Μωϋσή ... Η αποκρυπτογράφηση των συμβόλων που περιέχουν οι επιγραφές αυτές παρουσιάζει τρομερές δυσκολίες. Κατά συνέπεια και τα συμπεράσματα είναι αμφίβολα.» Adolphe Lods, Ο Μωϋσής, σ. 143

Μετά τρεις μήνες έφθασαν στο από κόκκινο γρανίτη πετρώματα όρος, γνωστό ως Σινά (Τζεμπέλ Μουσά-Όρος του Μωϋσή), ύψους 2.500 μ. Για το όρος Σινά ή Χωρήβ (Χορέμπ) υποδείχθηκαν συνολικά 12 τοποθεσίες, αλλά η αφήγηση είναι σαφής: «Ένδεκα μέρες ταξίδι από το Χωρήβ, (βλ. Ψαλμ. 105:19, Μαλ. 3:22) δια μέσου του όρους Σηρ -έφθασε- προς το Καντές Μπαρνή.» (ΔΕΥΤ. 1[A]:2) Αυτό παραπέμπει σε απόσταση 275 χλμ. στο βόρειο τμήμα της χερσονήσου του Σινά. Παίρνοντας αντίστροφα το δρόμο οδηγούμαστε ακριβώς στο Τζεμπέλ Μουσά. Δεν ήταν το ψηλότερο βουνό για να θεωρηθεί ότι επιλέχθηκε ειδικά αλλά μπροστά του υπάρχει μια τεράστια πεδιάδα όπου μπορούσε ο λαός να κατασκηνώσει.

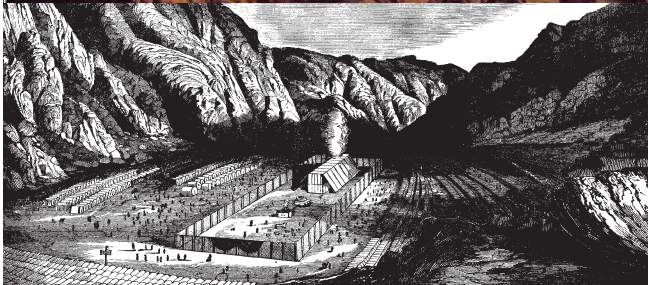

Εβραϊκό
αλφάβητο

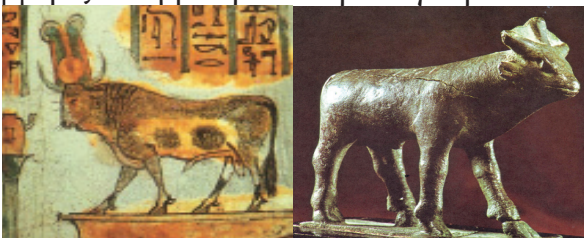
Φοινικικό
αλφάβητο
10ος π.Χ. αι.

Πέρασαν 3.400 χρόνια από του
πήρε τις 10 Εντολές ο Μωυσής.

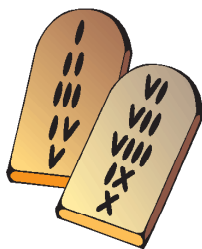

Ο Μωϋσής ανέβηκε στο βουνό για να πάρει εντολές απο τον Θεό αλλά επειδή αργούσε να κατέβει μετά από απαίτηση του λαού –ο οποίος δεν γνωρίζουμε σε τι ποσοστό διατηρούσε την πατρογονική μονοθεϊστική πίστη και ήταν μονίμως μοιρασμένος ανάμεσα στην δυσπιστία και την απόρριψη-- ο Ααρών έφτιαξε ένα μοσχάρι, το θεό Απι των Αιγυπτίων, τον ταύρο που αργότερα υιοθέτησαν και οι δέκα φυλές. Ο Μωϋσής κατέστρεψε το είδωλο και τους έδωσε να φάνε τον κονιορτοποιημένο χρυσό (ΕΞ. 32[ΑΒ]:20), μια πρακτική σαν κατάρα που επιβεβαιώνεται από παρόμοιες αναφορές που βρέθηκαν στην Ουγκαρίτ.

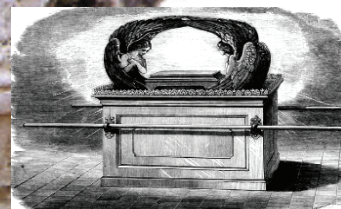

Κατόπιν διοργάνωσε τον μονοθεϊσμό δίνοντας της 10 βασικές εντολές και πλήθος δευτερεύουσες (Δευτερονόμιο) αφού συγκρότησε και την μονοθεϊστική λατρεία, γύρω από την σκηνή του μαρτυρίου.

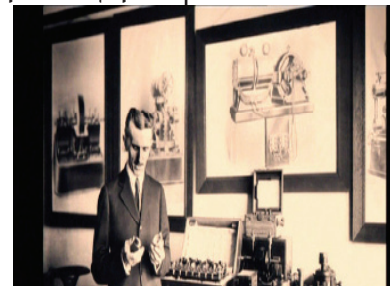
Αυτή ήταν μια κινητή σκηνή στην οποία δεν μπορούσε να μπει μέσα κόσμος, γιατί οι θυσίες και οι καθαρμοί απεικονίζαν μια αγιαστική προϋπόθεση για να πλησιάσει κάποιος το Θείο. Δεν υπήρχε αντίγραφο του Θεού μέσα στη σκηνή κι αυτό ήταν κάτι μοναδικό σε όλη τη γη.

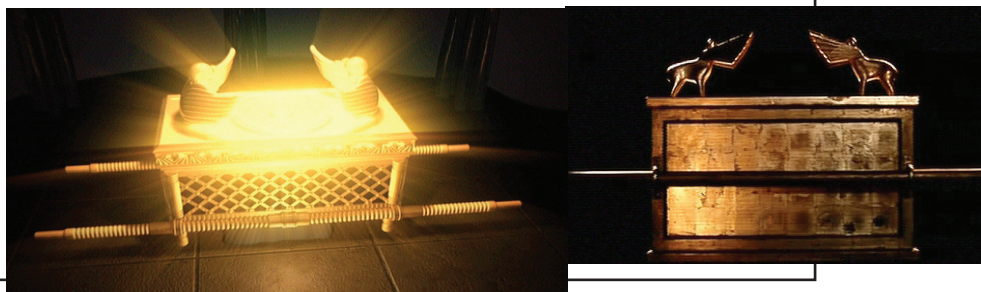
Στο άβατο της σκηνής (στα άγια των αγίων), υπήρχε η κιβωτός, ουσιαστικά μια κασέλα από ξύλο ακακίας (πολύτιμο ξύλο στα Αιγυπτιακά) επενδεδυμένη ολόκληρη με καθαρό χρυσάφι, μήκους 1,25 μ. και πλάτους 0,75 μ.

Πολλοί είπαν ότι λειτουργούσε ως αντιστρεπτό πηνίο, ενώ το 1915 ο πρωτοπόρος Τέσλα διατύπωσε την άποψη ότι πρόκειται για πυκνωτή.^{*22}

Πάνω από την Κιβωτό βρισκόταν δύο ανάγλυφα χρυσά χερουβείμ (χερούβ, από το Ακκαδικό 'καριμπού', δηλαδή ένα πνεύμα) και μέσα φυλασσόταν οι δύο πλάκες του δεκάλογου, μια στάμνα με το μάνα και η βλαστήσασα ράβδος του Ααρών.^{*23} Δίπλα βρισκόταν η επτάφωτος λυχνία ύφους 1.5 μ. και μ' άνοιγμα 1 μέτρο στην κορυφή.

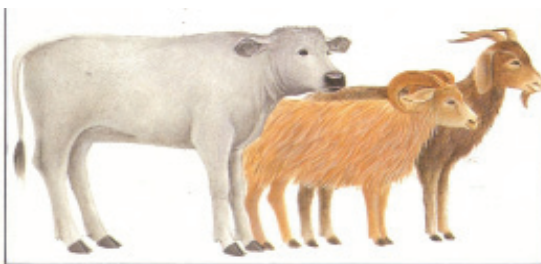
Μεγάλη αντίδραση δημιουργήθηκε για την διατροφή με το «μάννα» και τα ορτύκια. Το μάννα δεν ήταν ένα εποχικό φυτό όπως πολλοί ευφάνταστοι νόμισαν, δηλαδή το «μαν εσ-σάμα» (μάννα εξ ουρανού) των Βεδουϊνων, αλλά κανονική τροφή εξ ουρανού απ' όπου προήλθε το όνομα. Τα ορτύκια σαν μεταναστευτικά πουλιά, βρέθηκαν εκεί επειδή η Έξοδος άρχισε την Άνοιξη και ακριβώς της εποχής αυτή λάμβανε χώρα η αποδημία τους.

(Ιώσηπος, ΙΟΥΔ. ΑΡΧΑΙΟΛ. - ΙΙΙ:1:5)

Βέβαια είναι σίγουρο ότι θα είχαν μαζί τους και αποξηραμένα ή παστωμένα τρόφιμα: «Υπήρχαν ακόμα μέσα σε αμφορείς μεγάλα κομμάτια δελφινιών ταριχευμένα και λίπος από δελφίνια σε μεγάλα αγγεία» (και δελφίνων τεμάχια εν αμφορεύσιν ηυρίσκειτο τεταριχευμένα και στεαρ εν τεύχεσι των δελφίνων) μας πληροφορεί ο Ξενοφών, για την διατροφή των «μυρίων» (10.000) στην Κύρου Ανάβαση, V:4:28, αλλά και νερό σε κατσικίσια ασκιά, όπως φαίνεται καθαρά στις τοιχογραφίες του Μπενί Χασάν.

Στη νότια περιοχή του Σινά βρισκόταν το Ραφιδείν (σήμερα Φειράν), ένα δασάκι από φοινικιές περιτριγυρισμένο από χλόη για τα κοπάδια. Εκεί έγινε πόλεμος με του Αμαληκίτες, οι οποίοι θεωρούσαν κτήμα τους αυτή τη μοναδική οάση που είχε πολλά πηγάδια.

Αιώνες αργότερα πολλοί ερημίτες βρήκαν εκεί ένα ησυχαστήριο αλλά δέχθηκαν πολλές επιθέσεις από τους απόγονους των Αμαληκιτών.

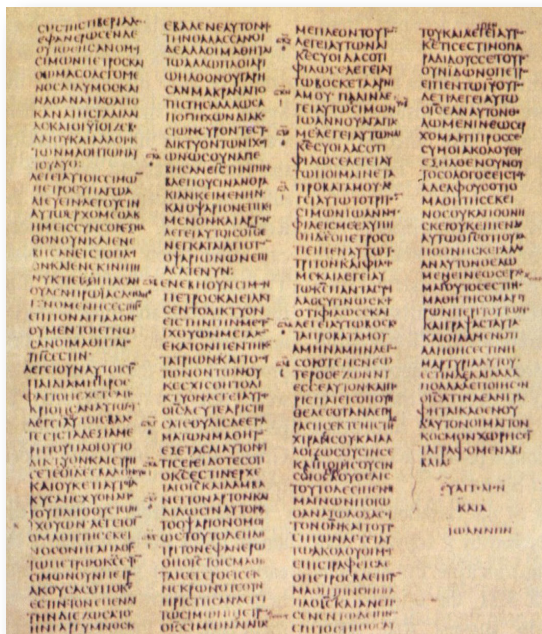
Η 80χρονη μητέρα του αυτοκράτορα Κων/νου Α', η αγία Ελένη, έμαθε τα βάσανα τους και διέταξε να κτισθεί γύρω το 357 μ.Χ. ένα τείχος καταφυγίου.

Επί Ιουστινιανού το 530 μ.Χ. χτίσθη-
κε η μονή της Αγίας Αικατερίνης με πα-
νύψηλο τείχος ως μέσο άμυνας κατά των
Βεδουϊνων.

Σε αυτή τη μονή το 1859 ο Τσιτσερ-
νοφ βρήκε τον περίφημο Σιναϊτικό κώδι-
κα *24 τον οποίο ο πατριάρχης Ιεροσολύ-
μων χάρισε στον προστάτη του τον Τσάρο.

Το 1933 οι Σοβιετικοί τον πούλησαν
στο Βρετανικό μουσείο έναντι 100.000
χρυσών λιρών.

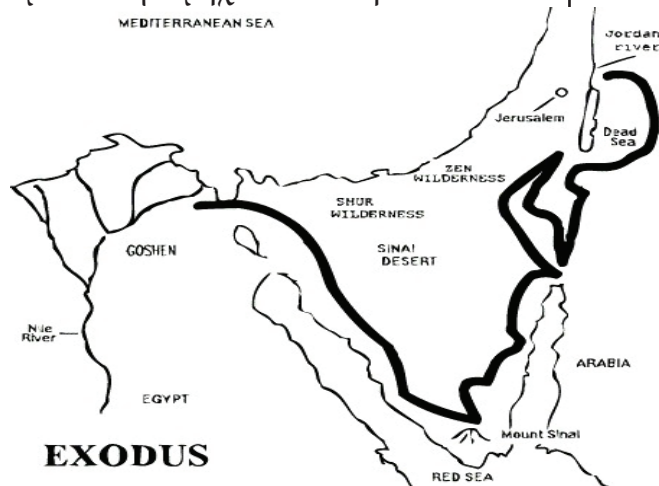

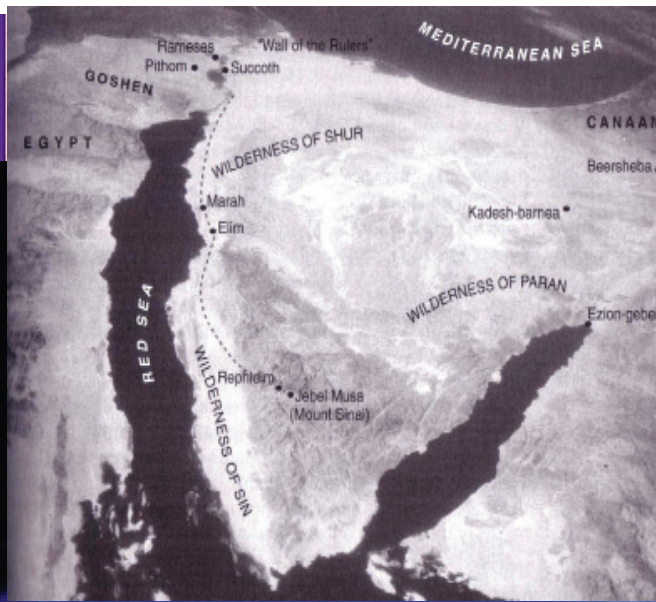
Αναχωρώντας από το Σινά προς την παλαιά πατρίδα

Φεύγοντας μετά από 3 μήνες από το
Σινά, όπου ο μονοθεϊσμός θεμελιώθηκε
και σήμερα είναι πλέον η κυρίαρχη πίστη
της θρησκευομένης ανθρωπότητας του
πλανήτη γη, πήγαν στην Καδής Βαρνή
230 χλμ. βόρεια του Σινά, στη νότια πύλη
της γης Χαναάν.

Πως πήγαν; Ακολούθησαν κατά μή-
κος την δυτική γραμμή του κόλπου της
Άκαμπα και εισήλθαν στην έρημο Φα-
ράν (ΑΡΙΘΜ. 12[IB]:16), την σημερι-
νή Μπαντιέτ ετ Τιν (έρημο της μοναξιάς).
Στη συνέχεια έφθασαν στο Ασηρώθ, ση-
μερινό Αϊν Ουντεράχ που βρίσκεται κο-
ντά στον κόλπο. Πάλι εκεί μαζεύουν ορ-
τύκια που αποδημούσαν και μετά φθάνουν
στη Γεσιών Γαβέρ, στο μυχό του κόλπου
της Άκαμπα, όπου επί Σολομώντος έγινε
λιμάνι και βιομηχανικό κέντρο.

Μετά εισέρχονται στην Ναγέβ την «χώρα της Μεσημβρίας», μια πεδιάδα κοντά στη Χεβρών που έχει πολλά ρυάκια όπως ο χειμάρρος Εσχώλ, δηλ. των σταφυλιών -και σήμερα υπάρχουν εκεί αμπελώνες- και πηγές όπως η Αείν Καδείς (η παλιά Καντές) και β. δυτικά η Αϊν Ελ Κουντείράτ, που διαμορφώνουν το εύφορο Ουάντι (δηλ. κοιλάδα) Κουντείράτ, γνωστό και ως «ρυάκι της Αιγύπτου».

Κέντρο και αρχηγείο έγινε η Καδής Βαρνή (ΑΡΙΘΜ. 20[Κ]:1& ΔΕΥΤ. 1[Α]:9), μιά εξαιρετικά όμορφη όαση με δύο ζωντανές πηγές που έβγαιναν από ένα κρημνώδη βράχο. Βρίσκονται πλέον λίγα χιλιόμετρα νότια της Χεβρών και 75 χλμ. νοτίως της Βηρ-Σαβεέ και έτσι κατάσκοποι ξεκινούν για τα περίχωρα της φθάνοντας στην «είσοδο Αιμάθ» (ΑΡΙΘΜ., 34[ΛΔ]:8), γνωστή ως Λεμπό Αιμάθ όπου πήγε για κυνήγι ο Αμένοφισ ΙΙ.

Οι κατάσκοποι αν και μετέφεραν ένα τεράστιο σταφύλι κατατρομοκρατήθηκαν και ολιγοπίστησαν. Η εντύπωση που τους έκαναν τα πανύψηλα τείχη είναι δικαιολογημένη διότι η γη Γεσέν και η Αίγυπτος δεν είχαν πόλεις με τέτοια τείχη και ο χρόνος και οι άνθρωποι δεν είχαν ωριμάσει, η πολιορκητική τέχνη τους ήταν παντελώς άγνωστη. Οχυρά στην Αίγυπτο υπήρχαν μόνο στα σύνορα, π.χ. Βάουμπαν.

Οι «εκατοντάφυλλες Θήβες» ανήκουν μόνο στη σφαίρα της φαντασίας του ποιητή Ομήρου.

Μια αποτυχημένη προσπάθεια οδήγησε σε ήττα και επιστροφή στην Καδής Βαρνή. Ακολούθησαν 40 χρόνια στασιμότητας καθώς περιφερόταν ουσιαστικά γύρω από την Καδής Βαρνή (μια όαση νότια της Βεερ-Σεβά) και προσπαθούσαν να εισέλθουν στην Χαναάν χωρίς όμως επιτυχία. Κάποια φορά τους επιτέθηκαν θανατηφόρα φίδια της ερήμου (μικρά ορειχάλκινα φίδια βρέθηκαν στη Χαζόρ και την Μεγιδδώ) και άλλες φορές οι Εδωμίτες και Αμμορίτες. Πριν μπουν στην Χαναάν οι Ισραηλίτες στρατοπέδευαν στην έρημο Νεγκέβ (ΑΡΙΘΜ. 13[ΙΓ]:17), νότια του Ισραήλ, όπου αυτό ενώνεται με την έρημο του Σινά και οδηγεί στην Αίγυπτο.

Πολλοί προσπαθούν να δημιουργήσουν εντυπώσεις ρωτώντας αφού ο λαός ήταν 40 χρόνια στη έρημο γιατί δεν βρέθηκαν έστω σκουπίδια από τόσες εκατοντάδες χιλιάδες ανθρώπους; Γιατί από τους 120.000, το στράτευμα του Αλέξανδρου, που καταστράφηκε στην έρημο της Γεδρωσίας δεν βρέθηκε ποτέ τίποτα; Γιατί από τους 10.000 άνδρες που έστειλε ο Αύγουστος στο βασίλειο του Σεβά (Υεμένη) και δεν επέστρεψε κανείς, δεν βρέθηκε ποτέ τίποτα;

Γιατί η έρημος είναι όπως ο ωκεανός, με το χρόνο συσσωρεύει ότι βρίσκεται στην επιφάνεια της σε απύθμενα βάθη.

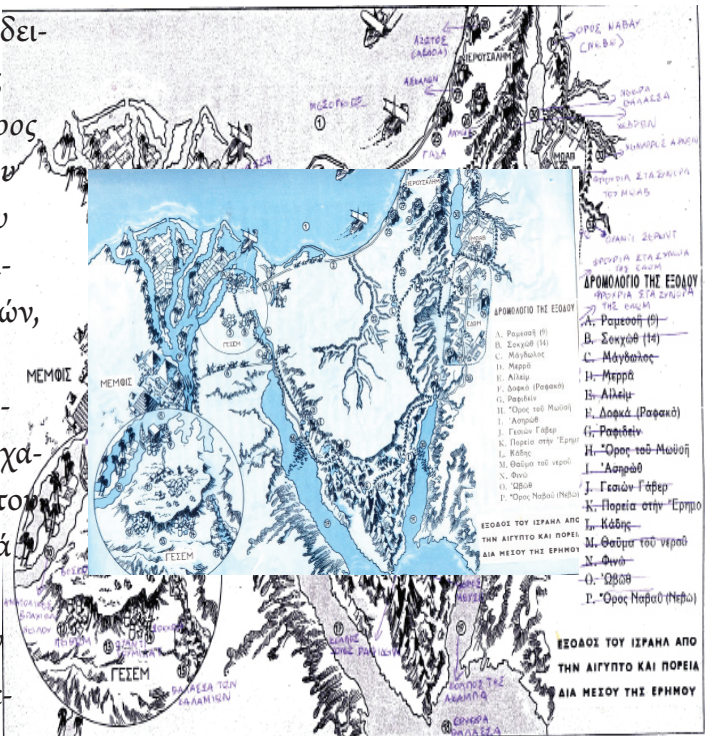

Τελικά υιοθετήθηκε μια πορεία μέσω της υπερ-Ιορδανίας, δηλαδή της πέραν του Ιορδάνου περιοχής που σχηματίζει ορεινά υψίπεδα και απολήγει ομαλά στην έρημο της Αραβίας και της Συρίας. Αυτή η «λουρίδα» έχει σαν βορειότερο όριο της το όρος Ερμών, ύψους 2.500 μ. Έτσι περνώντας από την Αραμπάχ (μια έρημη περιοχή νότια της Νεκράς θάλασσας) δια μέσου της Ιείμ, της Δαιβωδ-Γαδ, της Αλμών-Διφλαθαίμ, της Νεβώ και της Αβελ-Σιττίμ έφθασαν στις πεδιάδες του Μωάβ δίπλα στον Ιορδάνη.

«Και σηκωθέντες από Φυνών, εστρατοπέδευσαν εν Ωβώθ. Και σηκωθέντες από Ωβώθ, εστρατοπέδευσαν εν Ιιέ-αβαρίμ, κατά τα όρια του Μωάβ. Και σηκωθέντες από Ιείμ, εστρατοπέδευσαν εν Δαιβών-γαδ. Και σηκωθέντες από Δαιβών-γαδ, εστρατοπέδευσαν εν Αλμών-διβλαθαίμ. Και σηκωθέντες από Αλμών-διβλαθαίμ, εστρατοπέδευσαν εις τα όρη Αβαρίμ, κατέναντι Νεβώ. Και σηκωθέντες από των ορέων Αβαρίμ, εστρατοπέδευσαν εις τας πεδιάδας Μωάβ παρά τον Ιορδάνην κατέναντι της Ιεριχώ. Και εστρατοπέδευσαν παρά τον Ιορδάνην, από Βαιθ-ιεισιμώθ έως Αβέλ-σιττίμ, εις τας πεδιάδας Μωάβ.» (ΑΡΙΘΜ. 33[ΛΓ]:43-49)

Ο Charles R. Krahmalkon απέδειξε επικαλούμενος τρεις αρχαίους Αιγυπτιακούς χάρτες, -ο αρχαιότερος του Τούθμωση Γ' (1504-1450), που είναι χαραγμένος πάνω στο τείχος του ναού Καρνάκ-, την πορεία που περιλάμβανε τους σταθμούς Ιείμ, Δαιβών, Αβελ και Ιορδάνη.

Οι χάρτες των Αμένοφη ΙΙΙ (1387-1350) και Ραμσή ΙΙ (1279-1212) χαραγμένοι πάνω στο νεκροθάλαμο του ναού του Soleb, στη δυτική πλευρά της εισόδου στο ναό Αμμών στο Καρνάκ, κατονομάζουν επίσης την Heres, Qiarho -Δαιβών όπως επιβεβαιώνει η Μωαβητική πλάκα του Μεσά- την Ικτάνου και την Αβελ.

Άρα οι περιοχές αυτές ήταν γνωστές στην αρχαιότητα. Ο Ελβετός Johann Ludwig (+1817), έφθασε να γίνει Μουσουλμάνος με το όνομα Σείχ Ιμπραχίμ, για να μπορέσει να επισκεφθεί τον τάφο του Ααρών αλλά και να χαρτογραφήσει αρχαίες θέσεις.

Το στρατηγικό λοιπόν σχέδιο εισβολής στη Χαναάν, πρόβλεπε μια πορεία από τα ανατολικά του Ιορδάνη. Όμως το δρόμο από Καδής Ναγέβ τον φράζουν πέντε (5) βασίλεια σφηνωμένα μεταξύ της ανατολικής λωρίδας του Ιορδάνη και της Αραβικής ερήμου. Ήτοι: **Εδώμ**, **Μωάβ** στην ανατολική όχθη της Νεκράς θάλασσας, **Αμμών**, το βασίλειο των **Αμμοραίων**, και **Βασάν** στο βορρά κοντά στους πρόποδες του Αερμών.

Άφιξη στην υποσχεμένη γη

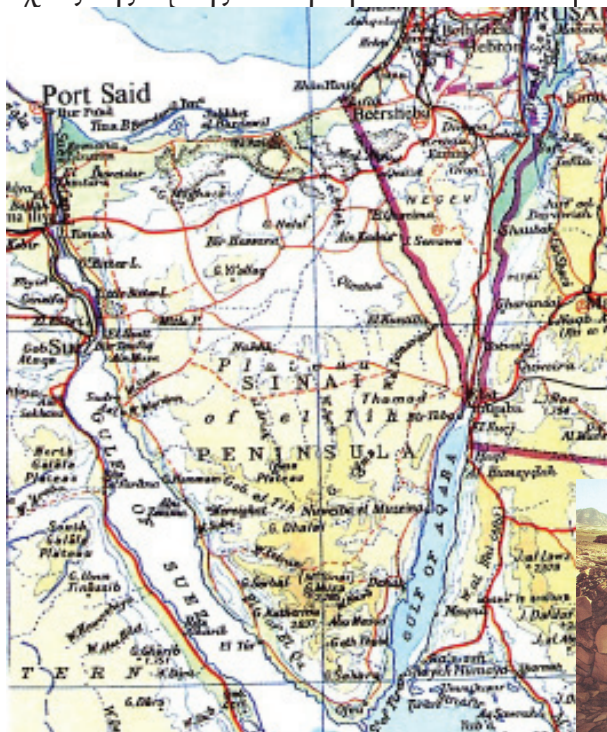
Το πρώτο βασίλειο είναι του **Εδώμ** από το οποίο ζητάει άδεια (ΑΡΙΘΜ. 20[Κ΄]:14,17) να διασχίσουν την βόρεια «βασιλική οδό» (χ.17). Πρωτεύουσα του Εδώμ ήταν η Σελά που σημαίνει «βράχος», και πραγματικά η πόλη είχε κτισθεί πάνω σε ένα βράχο. Το 300 π.Χ. οι Ναβαταίοι την κατέλαβαν και έκτισαν την Πέτρα στα πόδια της αρχικής πόλης. * 25

Οι Εβραίοι, τους διαβεβαιώνουν να μη είναι δύσπιστοι, αλλά η περιοχή είναι εκπληκτικής φυσικής ομορφιάς (χ. 17,19) και φυσικά τους απαγορεύουν την διέλευση. Πάνε στα δυτικά του Εδώμ και περνώντας το Φινώ (σημερινό Κιρμπετ Φεινάν), ακολουθούν το ρεύμα του Ζαρέδ που είναι το φυσικό όριο μεταξύ Μωάβ και Εδώμ και καταλήγουν στον χείμαρρο Αρνών που είναι στα νότια σύνορα με το βασίλειο των Αμορραίων (ΑΡΙΘΜ. 21[ΚΑ]:13).

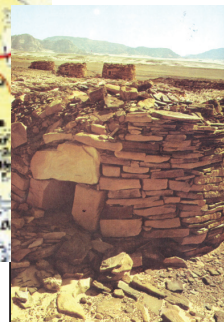
Ζητούν πάλι να εισέλθουν στην βόρεια «βασιλική οδό», ο βασιλιάς όμως των Αμμοραίων Σηών αρνείται και αρχίζει πόλεμος. Μετά την ήττα των Αμορραίων, περνούν τον Ιαβόκ και καταλαμβάνουν και το βασίλειο της **Βασάν**, ένα εύφορο μέρος, (ΨΑΛΜ. 22:12, ΗΣ. 2:13) ανατολικά της λίμνης της Γαλιλαίας, αφού νίκησαν τον βασιλιά Ωγ (κοινότυπο όνομα πολλών βασιλιάδων) της Βασάν.

«Και στρέψαντες ανέβησαν την οδόν την εις Βασάν• και εξήλθεν ο Ωγ βασιλεύς της Βασάν εις συνάντησιν αυτών, αυτός και πας ο λαός αυτού, προς μάχην εις Εδρεϊ. (σ.σ. μια περιοχή που είναι η σύγχρονη Ντερά στα σύνορα Συρίας-Ιορδανίας).» ΑΡΙΘΜ. 21[ΚΑ]:33 Έτσι γίνονται κύριοι της περιοχής στα ανατολικά του Ιορδάνη από το ποταμό Αρνών μέχρι τις όχθες της λίμνης Γεννησαρέτ.

Εκεί συνάντησαν και έναν μεγαλιθικό τάφο, (ΔΕΥΤ. 3[Γ]:11) πού άνηκε σε κάποιον βασιλιά Ωγ της Βασάν απόγονο των κυκλώπων. Άλλωστε στο ΔΕΥΤ. 3[Γ]:13, γη Ραφαϊν θα πει «γή γιγάντων».

Στην Ραββά των Αμμωνιτών (Ραββάθ Αμμών = σημερινό Αμμάν) βρέθηκε το 1918 απο τον Γερμανό ερευνητή Γουσταύο Ντάλμαν, δολομίτης που εικονογραφεί επακριβώς την Βιβλική αναφορά. Στη συνέχεια, φθάνουν στην

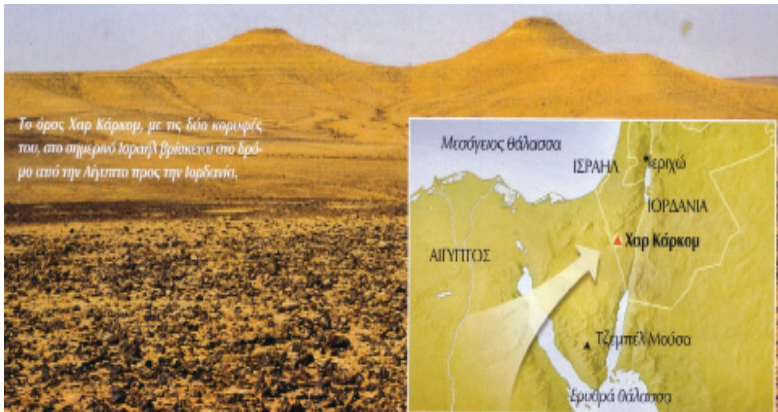

Υπάρχει μια αναφορά που χρονολογείται περί το 1250 π.Χ. στον πάπυρο Αναστάζι Α΄, σε μια ομάδα γιγαντοσώμων Shasu (ημι-νομάδων της Χαναάν) που εύκολα ταυτίζονται με τους γίγαντες που συνάντησαν οι Ισραηλίτες.

Ο Γάλλος ερευνητής Αντρέ Λεμέρ με βάση την ραδιοχρονολόγηση τοποθέτησε το κείμενο στον 9^ο π.Χ. αιώνα: «Επιγραφή του (Βα) λαάμ, (γιού του Βεώ)ρ, του ανθρώπου που ήταν προφήτης των θεών. Ίδου, οι θεοί ήρθαν προς αυτόν τη νύχτα και του (μίλησαν) ... Σύμφωνα με τα λόγια αυτά, είπαν στον (Βα-λαά)μ, τον γιό του Βεώρ ...»

Οι **Μωαβίτες**, ένας ισχυρός λαός που κατοικούσε ανατολικά της Νεκράς θάλασσας και του οποίου ανακαλύφθηκαν μέσα πλήθος οχυρωμένων πόλεων, δεν είχαν καμιά διάθεση να τους αφήσουν να φθάσουν στην υποσχεμένη γή. Σύμφωνα με την συνήθεια της εποχής ο έντρομος βασιλιάς των Μωαβιτών Βαλάκ, κάλεσε σε βοήθεια του τον Βαλαάμ από την Φαθουρά της βόρειας Συρίας, έναν δυνατό προφήτη για να τους καταραστεί. Ένα σκοτεινό πρόσωπο, ο Βαλαάμ ήταν αδύνατο για χιλιετίες να επιβεβαιωθεί ιστορικά. Όμως στο Τελ Ντέιρ Αλλα (τη Βιβλική Σοκχώθ) ανασκάφθηκαν απο Γερμανούς αρχαιολόγους εκατοντάδες κομμάτια από ασβεστοκονίαμα (σοβά-γύψο) που βρέθηκε μέσα σε ένα ναό του 9^{ου} π.Χ. αιώνα, πάνω στα οποία ήταν γραμμένο στα Αραμαϊκά ένα μεγάλο κείμενο. Όταν ενώθηκαν μιλούσαν για το Βαλαάμ το γιό του Βεώρ στον οποίο έγινε μια θείκη επίσκεψη, «και ιδού, τον επισκέφθηκαν οι θεοί το βράδυ και του είπαν...» ... Μια αρχαιολογική παραδοξότητα, μια γραπτή ανάμνηση των προφητειών του Βαλαάμ, όπως δήλωσε ο J. Hoftijzer, ήλθε να επιβεβαιώσει την ύπαρξη ενός προσώπου που αναφέρεται στους ΑΡΙΘΜ. κεφ. 22. Ο Βαλαάμ συνέστησε στον Βαλάκ ότι μόνο η επιμιξία με τον ηδονικό λαό των Μωαβιτών θα κατέστρεφε αυτόν τον λαό αλλά η θείκη παρέμβαση διέσωσε τον Ισραήλ, που πλέον είχε αποκτήσει εθνική ταυτότητα. Έτσι κατέλαβαν την ανατολική Ιορδανία παρά την αντίδραση του βασιλιά του Μωάβ ο οποίος έκανε επίδειξη διεφθαρμένων λατρευτικών ηθών. Η Αρ όμως, η πρωτεύουσα του Μωάβ, πάνω στον ποταμό Αρνών, δεν πολιορκήθηκε ούτε πυρπολήθηκε διότι οι Μωαβίτες -όπως κι οι Αμμωνίτες- ήταν απόγονοι του Λωτ, άρα συγγενικός λαός.

ΑΡΙΘ. 21:15, ΔΕΥ. 2:9, ΗΣ. 15:1

Ο Μωυσής είναι πλέον πλέον 120 ετών και το 1407 αφού παρέδωσε την ηγεσία στον Ιησού του Ναυή «*ανέβη ... από των πεδιάδων Μωάβ εις το όρος Νεβώ, εις την κορυφήν Φασγά• την κατέναντι της Ιεριχώ. Και έδειξεν εις αυτόν ο Κύριος πάσαν την γην Γαλαάδ έως Δαν και πάσαν την γην Νεφθαλί, και την γην του Εφραΐμ και του Μανασσή, και πάσαν την γην του Ιούδα, έως της θαλάσσης της εσχάτης και την μεσημβριάν και την πεδιάδα της κοιλάδος της Ιεριχώ, πόλεως φοινίκων, έως Σηγώρ ...*» (ΔΕΥΤ. 34[ΛΔ:1-3-BMB]).

Εκεί στο όρος Νεβώ, γνωστό σήμερα ως Τζέμπελ Οσα, που έως τότε άνηκε στους Μωαβίτες, σε απόσταση 27 χλμ. από το Αμμαν, στη κορυφή Φασγά πάνω σε ένα οροπέδιο ύψους 1.120 μέτρων με πανοραμική θέα μέχρι και το όρος Αερμών στο Λίβανο, παρέδωσε το πνεύμα στο δημιουργό του.

«35. Ο ονομαζόμενος Μωϋσής, ήταν ένας από τους Αιγύπτιους ιερείς και κυβερνούσε ένα μέρος της κάτω Αιγύπτου όπως αποκαλείται, εν τούτοις αυτός έφυγε μακριά στην Ιουδαία, αφού αυτός δεν ήταν ικανοποιημένος με την κατάσταση εκεί, και συνοδεύθηκε από πολύ λαό που λάτρευαν το Θείο Ον.» -Στράβων (64 π.Χ.-24 μ.Χ.)

Πίσω στην Αίγυπτο κυβερνά πλέον ο διάδοχος του Τούθμωση IV(1420-14) -αυτού δηλαδή που έγινε Φαραώ στη θέση του αποθανόντος στην 10^η πληγή πρωτοτόκου- ο Αμένοφις III ή Αμενχοτέπ (1414-1377) ο εισηγητής ενός ιδιόρρυθμου μονοθεϊσμού, ενώ παράλληλα παρήγγειλε 365 όρθια και καθιστά φυλαχτά της Σεχμέτ για κάθε μέρα του χρόνου ...

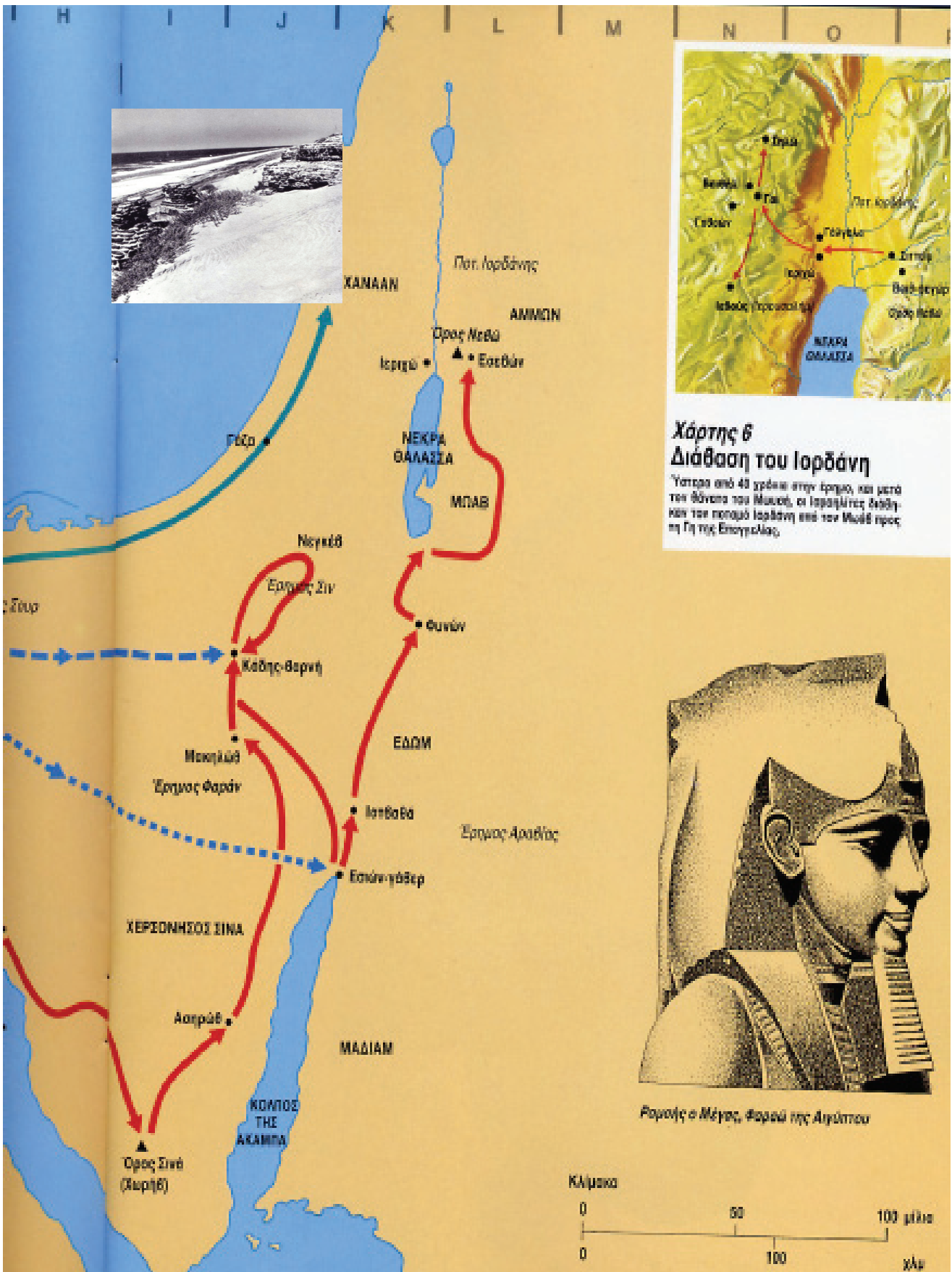
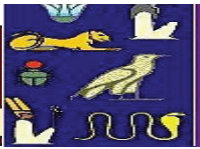
Επακολούθησε πολιτική αναταραχή από το αποτυχημένο πείραμα του Αχενατών και οι επιστολές προς αυτόν για την εισβολή των «Χαμπιρού» στην Χαναάν, πλέον υπό τον διάδοχο του Ιησού του Ναυή, οι οποίες επιβεβαιώνουν πανηγυρι-

κά την χρονολογία της εποχής της Εξόδου και την μετέπειτα εγκαθίδρυση της Θεοκρατίας μέσω Κριτών και Προφητών.

Ακολούθησε η άνοδος αδυνάμων διαδόχων σε μια εποχή που οι Χετταίοι επεκτείνονται απειλητικά προς την Αίγυπτο αλλά με την άνοδο του Χορεμχέμπ και του διαδόχου του Σεθ Α' -εισηγητή δυναστείας- η κατάσταση σταθεροποιήθηκε.

Ο Σεθ Α' (1308-1298), εισβάλλει στη Χαναάν και συναντά τον Μουτεβελή II, των Χετταίων. Έκλεισαν συμμαχία διαμερίζοντας ουσιαστικά την παραλιακή Χαναάν σε δύο σφαίρες επιρροής. Όμως ο γιός του Σεθ, Ραμσης Α', συγκρούστηκε τελικά με τον Μουτεβελή Β' περί το 1288 αλλά πάλι σταθεροποιήθηκε η κατάσταση μέχρι που τελικά ο φαραώ Μερνφθά (1224-1204), ο γιός του Ραμσή II, επέβαλε την κηδεμονία της Αιγύπτου πάνω στην παραλιακή και κεντρική εύφορο Χαναάν. Η αναφορά του Μερνφθά (π. 1220 π.Χ.) για τον Ισραήλ ως λαό ο οποίος πλέον κατοικεί στην Χαναάν, ουσιαστικά σε μια ορεινή γη με μήκος περίπου 400 χλμ. και πλάτος μέσο όρο 40 χλμ., αποτέλεσε κόλαφο σε όσους αμφισβητούσαν την ιστορικότητα της Παλαιάς Διαθήκης.

Χάρτης 6
Διάβαση του Ιορδάνη

Υπότρο από 40 χρόνια στην έρημο, και μετά τον θάνατο του Μωυσή, οι Ισραηλίτες διάβηκαν τον ποταμό Ιορδάνη από τον Μωαβ προς τη Γη της Επαγγελίας.

Ραμόης ο Μέγας, Φαραώ της Αιγύπτου

ΕΠΙ ΤΟΥ ΠΙΕΣΤΗΡΙΟΥ

Τι έκρυβε ο τάφος του Τουταγχαμών;

Στην Κοιλάδα των βασιλέων ανατολικά του Λούξορ, της πόλης που ο Όμηρος αποκαλούσε Θήβες, μέχρι σήμερα βρέθηκαν 85 βασιλικοί τάφοι. Από αυτούς μόνο ένας βρέθηκε ασύλλητος, αυτός του νεαρού Τουταγχαμών (1351-1340 π.Χ.), γιός του αιρετικού ενοθεϊστή-μονοθεϊστή Φαραώ Αχενατών.

Ο Χάουαρντ Κάρτερ - Howard Carter (1874-1939) είναι ο άνθρωπος-θρύλος της αρχαιολογίας ο οποίος στις 27 Νοεμβρίου του 1922 μαζί με τον χρηματοδότη του λόρδο Κάρναβον, εισήλθαν πρώτοι στον θεωρητικά ασύλλητο τάφο: *«Στην αρχή δεν μπορούσα να διακρίνω τίποτα, κι ο καυτός αέρας πού ξέφευγε από το θάλαμο, έκανε τη φλόγα να τρεμοπαίζει. Σιγά σιγά, καθώς τα μάτια μου συνήθιζαν το αμυδρό φως, οι λεπτομέρειες του δωματίου άρχισαν να αναδύονται μέσα στο σκοτάδι: παράξενα ζώα, αγάλματα και χρυσάφι -παντού λαμπύριζε χρυσός. Για λίγες στιγμές -πού σ' αυτούς πού περίμεναν πρέπει να φάνηκε σαν μια αιωνιότητα- είχα απομείνει άφωνος από την κατάπληξη. Όταν ο λόρδος Καρναβον, που δεν μπορούσε να αντέξει άλλο την αγωνία, με ρώτησε αντυπόμονα: Βλέπεις τίποτα; Το μόνο που μπόρεσα να κάνω ήταν να προφέρω τις λέξεις: Ναι, θαυμαστά πράγματα!»* (Ημερολόγιο)

Ο τάφος βέβαια που ανακάλυψε ο Κάρτερ ήταν μικρός, αναλογικά με το μέγεθος και την αξία ενός Φαραώ, ίσως πιθανόν ανήκε στον γηραίο αρχιερέα Αϊ, ο οποίος τον παραχώρησε λόγω του «ξαφνικού» θανάτου του Τουταγχαμών και σαν Φαραώ ο ίδιος φρόντισε για κάτι πιά μεγαλοπρεπές και πλούσιο. Ήταν όμως όντως ασύλλητος;

Ο Gerald O'Farrel στο έργο του «The Tutankhamun Deception» (Η απάτη του Τουταγχαμών)-2001, αποκαλύπτει ότι ο Κάρτερ είχε πολλές φιλίες με την οικογένεια ελ-Ρασούλ, τους κορυφαίους αρχαιοκάπηλους της Αιγύπτου. Χάρη στις πληροφορίες τους λοιπόν ο Κάρτερ μάλλον είχε εισέλθει πολύ νωρίτερα και πήρε χειρόγραφα από μυστική θήκη έξω από την κυρία αίθουσα που ήταν η μούμια του Τουταγχαμών, ρίχνοντας έπειτα την ευθύνη σε αρχαίους τυμβωρύχους.

Τι περιείχαν οι πάπυροι; Είχε κάποια βάση αυτή η υπόθεση; Στη διάρκεια μια διαμάχης με την Αιγυπτιακή Υπηρεσία Αρχαιοτήτων, ο Κάρτερ ακούστηκε να προφέρει την εξής απειλή: *«Θα δημοσιεύσω σε όλον τον κόσμο έγγραφα από τους πάπυρους που βρήκα στον τάφο. Έγγραφα που θα παρουσιάζουν την αληθινή και σκανδαλώδη διήγηση της εξόδου των Εβραίων από την Αίγυπτο.»* Το μέλλον θα δείξει, τι εννοούσε ....

ΕΠΙΤΟΝ ΠΙΕΣΤΗΡΙΟΥ

Και προσέταξεν ο Μωϋσής και οι προσφύγετοι του Ισραήλ τον λαόν, λέγων, Φυλάττετε πάσας τας εντολάς, τας οποίας εγώ προστάζω εις εσάς σήμερον. Και την ημέραν καθ' ην διαβήτε τον Ιορδάνην, προς την γην την οποίαν Κύριος ο Θεός σου δίδει εις σε, θέλεις στήσει εις στήθειόν λίθους μεγάλους, και θέλεις χρίσει αυτούς με ασβέστην· και θέλεις γράψει επ' αυτούς πάντας τους λόγους του νόμου τούτου, αφού διαβής τον Ιορδάνην, διά να εισέλθης εις την γην την οποίαν Κύριος ο Θεός σου δίδει εις σε, γην ρέουσαν γάλα και μέλι, καθώς Κύριος ο Θεός των πατέρων σου υπεσχέθη εις σε. Διά τούτο αφού διαβήτε τον Ιορδάνην, θέλετε στήσει τους λίθους τούτους, τους οποίους εγώ προστάζω εις εσάς σήμερον, εν τω όρει Εβάλ, και θέλεις χρίσει αυτούς με ασβέστην. Και θέλεις οικοδομήσει εκεί θυσιαστήριον εις Κύριον τον Θεόν σου, θυσιαστήριον εκ λίθων· σίδηρον δεν θέλεις επιβάλει επ' αυτούς. ΔΕΥΤ. 27[KZ]:1-6

Ο Ιταλός αρχαιολόγος Emmanuel Anati ανέσκαψε ίχνη στο Χαρ Κάρκομ, ύψους 847 μ., με δύο κορυφές που βρίσκεται στην έρημο Νεγκέβ μεταξύ Καδές Βαρνή και Πάτρας και βρήκε 12 πέτρινους κίονες, υπολείμματα πέτρινου βωμού και βραχογραφία που θυμίζει τις 10 εντολές ή την διάταξη του στρατοπέδου.

ΑΝΑΤΡΟΠΕΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΚΑΤΑΣΤΡΟΦΗ ΤΗΣ ΘΗΡΑΣ

Έναν αιώνα νωρίτερα -και όχι περί το 1620 π.Χ. όπως πιστεύουν οι αρχαιολόγοι- τοποθετεί ο Δανός καθηγητής Βάλτερ Φρίντριχ του Πανεπιστημίου του Άαρχους την έκρηξη του ηφαιστείου της Σαντορίνης, γεγονός που αλλάζει το σύστημα χρονολόγησης του αρχαίου κόσμου γύρω από τη Μεσόγειο. Το παραπάνω συμπέρασμα προέκυψε μετά τη χρονολόγηση με ραδιοϊσότοπα δύο κλαδιών ελιάς που βρέθηκαν απανθρακωμένα από την έκρηξη του ηφαιστείου. Η μεγάλη στιγμή για τον Δανό επιστήμονα ήρθε το 2003 όταν σ' ένα απομονωμένο σημείο στο εσωτερικό της καλντέρας, σε υψόμετρο 150 μέτρα από τη θάλασσα, ανακαλύφθηκε ένα απανθρακωμένο κλαδί ελιάς. «Επειδή το απανθρακωμένο δένδρο ήταν ζωντανό τη στιγμή της καταστροφής και έσωζε τους 72 δακτυλίους ανάπτυξης, ήταν δυνατή η ακριβής χρονολόγησή του» λέει ο Βάλτερ Φρίντριχ και προσθέτει:

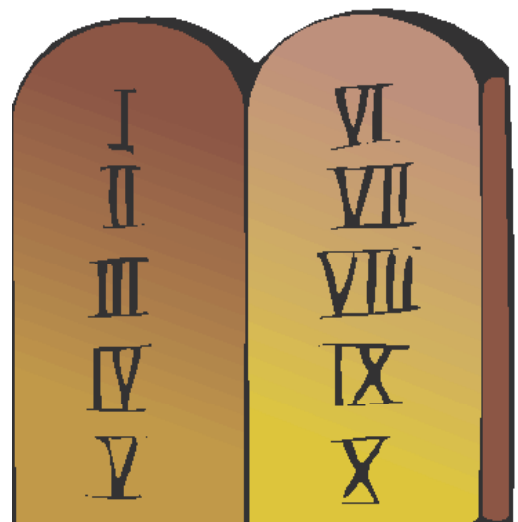
«Είχαμε πλέον υλικό από τη στιγμή της έκρηξης που επέτρεψε τη χρονολόγησή του. Το υπόλοιπο δένδρο έχει χαθεί λόγω της διάβρωσης του εδάφους. Βρέθηκαν όμως κάτω από το δένδρο φύλλα ελιάς.». Σύμφωνα με τις πρώτες ενδείξεις επιβεβαιώνονται πλήρως οι χρονολογίες του πρώτου ευρήματος. Το πόρισμα της ερευνητικής ομάδας έχει γίνει δεκτό από τον ανασκαφέα της Σαντορίνης καθηγητή Χρίστο Ντούμα.

Επί- -λογος

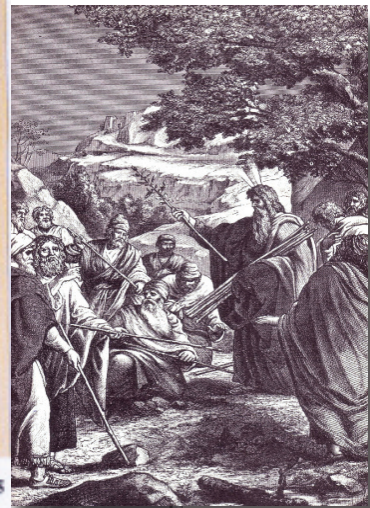
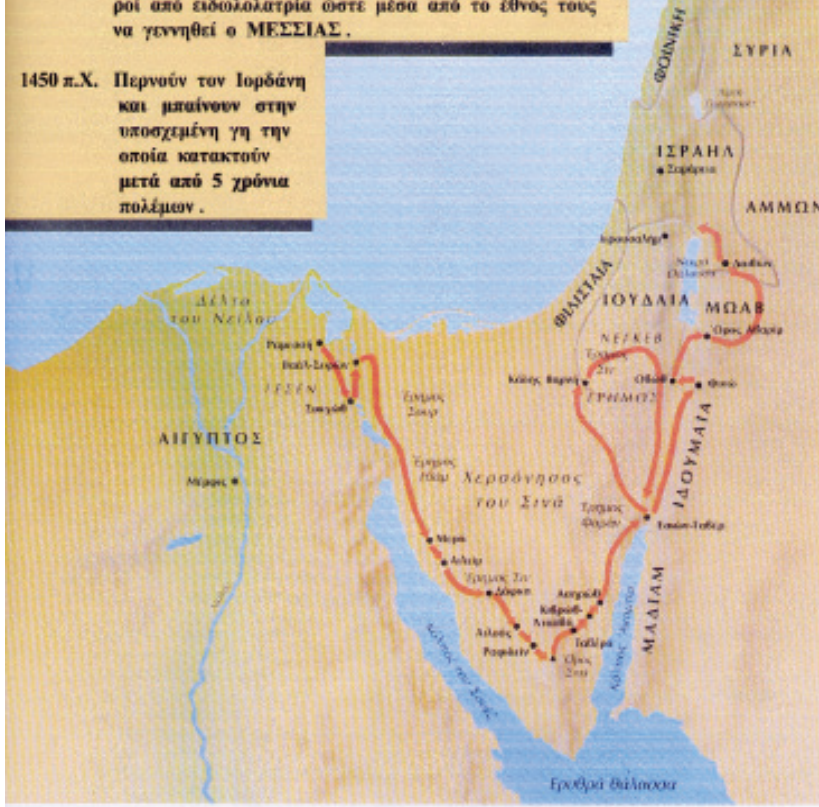
Η ΠΟΡΕΙΑ ΠΡΟΣ ΤΗΝ ΥΠΟΣΧΕΜΕΝΗ ΓΗ

1490 π.Χ. Ο Μωυσής οδηγεί τον λαό Ισραήλ από το δέλτα του Νείλου στο όρος Σινά , όπου ο Θεός του υπαγορεύει τις 10 ΕΝΤΟΛΕΣ .

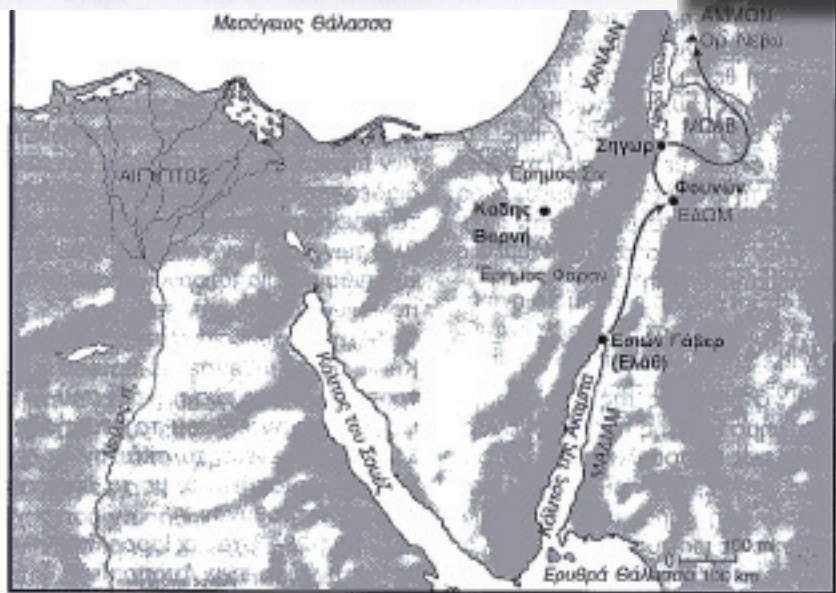
Ενα πλήθος περίπου 2.000.000 | 600.000 Άνδρες έφεραν όπλα αναφέρει η Βίβλος | διέφυγε θαυματουργικά από την Αίγυπτο , διεσώθη θαυματουργικά στην Ερυθρά Θάλασσα , και ετρέφετο θαυματουργικά επί 40 χρόνια στην έρημο .

Το αντίτιμο που έπρεπε να πληρώσουν στο Θεό τους για όλα αυτά ήταν ότι έπρεπε να παραμείνουν καθαροί από ειδωλολατρία ώστε μέσα από το έθνος τους να γεννηθεί ο ΜΕΣΣΙΑΣ .

1450 π.Χ. Περνούν τον Ιορδάνη και μπαίνουν στην υποσχέμένη γη την οποία κατακτούν μετά από 5 χρόνια πολέμων .

ΡΤΗΣ : " TIME LIFE " ΠΑΓΚΟΣΜΙΑ ΙΣΤΟΡΙΑ ΑΡΧΑΙΩΝ ΠΟΛΙΤΙΣΜΩΝ Τόμος 2ος σελ. 25

Από την έρημο έως τη Χαναάν

Η πρωτοτυπία της Εβραϊκής θρησκείας που οργάνωσε ο Μωϋσής δεν πρέπει να αναζητηθεί στις λατρευτικές εκδηλώσεις ή τα σύμβολα που υπήρχαν και σε άλλους σημιτικούς λαούς αλλά στον Γιαχβικό μονοθεϊσμό. Το όνομα του Θεού σύμφωνα με τις αντιλήψεις των αρχαίων λαών, δεν ήταν απλώς μια αναγνώριση αλλά σχετιζόνταν με τα χαρακτηριστικά αυτού που το φέρει. Έτσι ο Μωϋσής ρωτώντας το ονομά του, επιθυμούσε να μάθει την φύση, τον χαρακτήρα και τις ιδιότητες του Θεού. Η απάντηση «εγώ είμαι ο Ων» φανέρωνε ότι δεν είναι μια απρόσωπη κι αόριστη δύναμη, αλλά ότι ήταν ο ένας, ο μοναδικός, ο αληθινός, ο αιώνιος Θεός που είναι η πηγή της ζωής των πάντων. Επίσης τ'όνομα Ιεοβά ή Γιαχβέ εμπεριέχει την έννοια του Θεού των ενεργειών και θαυμάτων.

Ο «δεκάλογος», στο οποίο οι πρώτες τέσσερις εντολές ρυθμίζουν την σχέση του ανθρώπου με τον Θεό και οι επόμενες έξι αναφέρονται στις σχέσεις των ανθρώπων μεταξύ τους ορίζοντας ως βάση τους το σεβασμό και την δικαιοσύνη, αποτελεί το δεύτερο μεγάλο βήμα στην κατανόηση της προσφοράς τους Μωϋσή, καθώς γίνεται ο κήρυκας μια ηθικής, η οποία όταν επεκτάθηκε με το έργο των Προφητών αποτέλεσε το θετικότερο στοιχείο της Παλαιδιαθητικής θρησκείας. Όπως ομολογεί ο αρνητικά διακείμενος προς τον Μωϋσή Adolphe Lods, «θα πρέπει να παραδεχθούμε πώς ήδη από τα χρόνια του Μωϋσή διαμορφώθηκε μιά λιγότερο βάρβαρη αντίληψη της δικαιοσύνης και μια τάση για την προστασία και την ενίσχυση των αδυνάτων.» Ο ΜΩΥΣΗΣ, σ. 148

Όμως, «εκτός από τις γνωστές Δέκα Εντολές, υπάρχουν και άλλες, πολύ επίκαιρες και ενδιαφέρουσες για τις σύγχρονες κοινωνίες. Αυτές προβλέπουν την απαγόρευση δωροδοκίας, την αμεροληψία και αντικειμενικότητα του δικαστή, την παροχή άτοκων δανείων, την αποζημίωση σε περίπτωση πρόκλησης ζημιάς, τη θετική αντιμετώπιση των ξένων, κ.α. Ιδιαίτερα ενδιαφέρουσα για την οικολογική και κοινωνική σημασία της είναι η εντολή περί τήρησης του 'Σαββατικού έτους': "Έξι χρόνια θα σπέρνεις τη γη σου και θα κάνεις τη συγκομιδή των προϊόντων της. Τον έβδομο χρόνο θα την αφήνεις ν' αναπαύεται. Όσα παράγει δεν θα τα μαζεύεις αλλά θα τα αφήνεις ελεύθερα να τρέφονται οι φτωχοί του λαού σου, και απ' ό,τι περισσέψει, τα άγρια ζώα. Τι ίδιο θα γίνεται και με το αμπέλι σου και τον ελαιώνα σου". (ΛΕΥΙΤ. 25[ΚΕ]:4-7) Είναι προφανές ότι αυτές οι εντολές αποτελούν οδηγίες για τη διασφάλιση της ίδιας της ζωής, δηλαδή της επιβίωσης των ανθρώπων αρχικά και της ειρηνικής συνύπαρξης τους στη συνέχεια. Δεν επιβάλλονται από τον Θεό, αλλά δίνονται από αυτόν, αφού έχει προηγηθεί η σύμφωνη γνώμη του λαού του.» Τμ. από έκδοση του Ο.Ε.Δ.Β. Αθήνα. Ο ίδιος ο Μωϋσής στην αρχή ήταν δικαστής κι ερμηνευτής των νόμων, αλλά σύντομα αυτό ανατέθηκε σε μόνιμους δικαστές. Με την πάροδο του χρόνου το σύνολο των απείθαρχων και ταλαιπωρημένων σκλάβων άρχισε να παίρνει την μορφή εννομούμενου έθνους.

Ολα αυτά, δηλαδή ο μονοθεϊσμός, η ηθική του Δεκαλόγου, ο ανθρωπισμός τους Δευτερονομίου, δημιουργούσαν ένα αίσθημα υπεροχής στον λαό Ισραήλ το οποίο μετατρέπονταν σε βεβαιότητα άμεσης βοήθειας απ' τον Παντοδύναμο σ'όλες τις εκδηλώσεις της εθνικής ζωής και ιδιαίτερα στην έκβαση του πολέμου και την παγίωση του δικαίου.

Η μεταφορά όμως μιάς τέτοιας νοοτροπίας στην σημερινή περίοδο της Καινής Διαθήκης αποτελεί «δαιμονική επιρροή» (Επ. Βαρνάβα, 120 μ.Χ.) και στην σύγχρονη εποχή ένα έγκλημα. Ο αφανισμός παλαιότερα ολόκληρων γηγενών πληθυσμών στην Αμερική «καθαγιάσθηκε» ως πρακτική του «νέου λαού του Θεού που εισήλθε στην χώρα της επαγγελίας» (την Αμερική). Η σύγχρονη τοποθέτηση νεο-ορθόδοξων περί Ελλήνων ως «εκλεκτού λαού» του Θεού και η πρακτική ισραηλινών εποίκων στα παλαιστινιακά εδάφη είναι δύο σύγχρονα παραδείγματα σε τι αδιέξοδα οδηγεί η προσέγγιση της Παλαιάς Διαθήκης χωρίς την ερμηνευτική κατανόηση της Καινής Διαθήκης.

Ο Μωϋσής δεν μπορεί να ταυτισθεί με αυτά τα μοντέλα. Αυτός είναι σεβαστός στον Ιουδαϊσμό, τον Χριστιανισμό και τον Ισλαμισμό καθώς στο Κοράνι υπάρχουν εκτενείς αναφορές στο πρόσωπό του. Το έργο του έφθασε μέχρι τις μέρες μας και δεν είναι τυχαίο το ότι λέγεται πως ο Δεκάλογος αποτελεί τη βάση πολλών συνταγμάτων και πρωτίστως του Αμερικανικού. Μέσα στο Αμερικανικό Κοινοβούλιο στο Καπιτώλιο μπορεί να δει κανείς τους 28 κορυφαίους νομοθέτες (Χαμουραμπί, Σόλωνα κ.α.), και οι παραστάσεις των 28 είναι στραμμένες προς τον Μωϋσή.

Ο Μωϋσής δεν εκπροσωπεί όμως μόνο το «κατεστημένο» αλλά ήταν και το «σύμβολο απελευθέρωσης» των μαύρων σκλάβων οι οποίοι περιέλαβαν τον Μωϋσή και την έξοδο στα τραγούδια τους, τα σπιρίτσουαλς, ζητώντας παρηγοριά, εκφράζοντας τον πόνο και την ελπίδα τους για σωτηρία. Ο πάστορας Μάρτιν Λούθερ Κίνγκ κάτοχος του βραβείου Νόμπελ Ειρήνης 1964 δίκαια χαρακτηρίστηκε ως «ο Μωϋσής για τα δικαιώματα των μαύρων στις ΗΠΑ». Στη δεκαετία του '60 μια ολόκληρη «Θεολογία της Απελευθέρωσης» που βασίστηκε στον Μωϋσή και την έξοδο αναπτύχθηκε στην Λατινική Αμερική φθάνοντας ακόμα στους κόλπους των Καθολικών. Ο Μωϋσής έγινε το διαχρονικό πρόσωπο του ηγέτη που οδήγησε το λαό του από την δουλεία στην ελευθερία, αυτός που αγωνίστηκε για τα δικαιώματα του ανθρώπου και αυτός που έδωσε στον άνθρωπο αξιοπρέπεια και ηθικό σύνταγμα.

Παραπομπές

(*1) «*Ελθών δε ο Ιωσήφ, απήγγειλε προς τον Φαραώ λέγων, Ο πατήρ μου και οι αδελφοί μου, και τα ποιήνια αυτών και αι αγέλαι αυτών και πάντα όσα έχουσιν, ήλθον εκ της γης Χαναάν• και ιδού, είναι εν τη γη Γεσέν.*» (Ελθών δε Ιωσήφ απήγγειλεν τω Φαραώ λέγων ο πατήρ μου και οι αδελφοί μου και τα κτήνη και οι βόες αυτών και πάντα τα αυτών ήλθον εκ γης Χαναάν και ιδού εισίν εν γη Γεσέμ.) GEN. 47[MZ]:1-MBM-0'

(*2) Τις πυραμίδες τις έκτισαν Αιγύπτιοι εθελοντές σαν προσφορά εργασία στον Φαραώ-θεό. Τα υπόλοιπα όμως έργα τα έκτισαν ο στρατός αλλά και κατάδικοι και κυρίως αιχμάλωτοι πολέμου.

(*3) Τα Αιγυπτιακά ιερογλυφικά από παραστατική γραφή είχαν πλέον εξελιχθεί σε γλώσσα αλλά μόνο με σύμφωνα γι' αυτό δεν μπορεί σήμερα επακριβώς τα ονόματα να προφερθούν. Για παράδειγμα τα ονόματα Σουφίς, Σαφίς και Μανχερές που χρησιμοποιεί ο Μανέθων σήμερα γνωρίζουμε ότι αποτελούν παραφθορά των ονομάτων Χέοπας, Χεφρήνος και Μυκερίνος.

(*4) «*Είμαι ο Σαργών, ο ισχυρός, ο βασιλιάς της Ακκάδ. Η μητέρα μου ήταν ιέρεια, τον πατέρα μου δεν τον γνώρισα. Ο αδελφός του πατέρα μου κατοικούσε στα όρη της Ακκάδ. Η γενετειρά μου είναι το Ασουπιρανί, που βρίσκεται στις όχθες του Ευφράτη. Η μητέρα μου, η φτωχή, με συνέλαβε μυστικά, με γέννησε και μ' έβαλε σ' ένα πλεκτό κοφίνι ιτιάς, που το είχε επιστρώσει με πίσσα. Μ' εμπιστεύθηκε μέσα στο ποτάμι που με φήλαξε και δεν με κατάπιε. Τα νερά μ' έφεραν μακριά, στον Ακκι, τον νεροκουβαλητή, που με τράβηξε από το ποτάμι. Ο Ακκι με υιοθέτησε. Με ανέθρεψε, με μεγάλωσε και με έκανε κηπουρό. Έπειτα με λυπήθηκε η θέα Ιστάρ ... κι έγινα βασιλιάς.*»

(*5) Δύο κύριοι δρόμοι ξεκινούσαν από την Αίγυπτο: Η No 1, η Via Maris (θαλασσία οδός στα Ρωμαϊκά) ή οδός του Ωρου στα Αιγυπτιακά ακολουθούσε σχεδόν κατά μήκος όλη την ακτή. Η No 2 βασιλική οδός κατά μήκος της ορεινής χώρας ξεκινούσε από την Αίγυπτο προχωρούσε περίπου παράλληλα με την ανατολική λωρίδα της Παλαιστίνης στο έδαφος της υπερ-Ιορδανίας την οποία διέσχιζε ολόκληρη και κατέληγε στη Συρία έφθανε στη Δαμασκό και από εκεί στην Βαβυλώνα. Οι Ρεμάθ-Γαλαάδ, Γεράσα, Ραμπατ-Αμμών, Ντιμπόν, Σελά ήταν κατά μήκος της βασιλικής οδού No 2. Παρακλάδι Βασιλικής οδού ήταν και μεταξύ Δαμασκού -Ακαμπας, ανατολικά του Ιορδάνη. AP. 20:17, 21:22-ΔΕΥΤ. 2:27

(*6) Φέρει τον επίσημο τίτλο *Papyrus Leiden I 344*, αγοράστηκε το 1828 απ' τον Σουηδό πρεσβευτή Τζιοβάνι Αναστάση και βρίσκεται τον Αρχαιολογικό Μουσείο της Ολλανδίας.

(*7) Οι διαφορές στην άθροιση των χρονολογιών των βασιλέων του Ισραήλ και του Ιούδα έγκειται στο τρόπο χρονολόγησης. Δηλαδή οι γραφείς της 18^{ης} δυναστείας στην Αίγυπτο εισήγαγαν ως σημείο εκκίνησης το έτος αναρρίχησης στο θρόνο ενός μονάρχη. Εάν όμως σε αυτό προστεθεί το τελευταίο του προηγούμενου τότε έχουμε δύο, το ίδιο συμβαίνει εάν μέσα στο ίδιο πρώτο έτος αντικαταστάθηκε ο μονάρχης.

(*8) «*Thiele's chronology of the Israelite kings [The Mysterious Numbers of the Hebrew Kings (1983)... places Solomon's coronation in circa 931 BC. Thus the temple was founded in 928 and Moses brought the Israelites out of Egypt four hundred and eighty years earlier in circa 1447 BC. This date for Exodus is supported by Judges 11:26 where it states that around three hundred years had elapsed from the Conquest of the Promised Land to the judgeship of Jephthah (c. 1110 B.C.)*» - David M. Rohl, A Test of Time: The Bible from Myth to History (1995), p. 249

(*9) «*This possibility becomes in effect a certainty if one goes through the date lines between the Exodus and the fourth year of Solomon, the year he began to build his temple, «in the 480th year» since the Exodus (1 Kings 6:1), we are told. Thus, if that year fell circa 967 (cf. dates in chapters 2 and 4 above), a literal adding up would set the Exodus in 1447.*»

(*10) «*Accepting the early date for the exodus (ca. 1446 BC) as best satisfying the scriptural and extrascriptural evidence, we find that this great event occurred in the early years of Pharaoh Amenhotep II (1453-1415 BC).*»

(*11) «*Moses was less than eager to accept the commission but finally, in the company of Aaron his older brother, he returned to Egypt. Amenhotep II succeeded Thutmose III to the throne and he, therefore, can be identified as the 'pharaoh of the Exodus' ...*»

(*12) Μια αναφορά σε στήλη του Ραμσή II που βρέθηκε στην Τάνις και εορτάζει τα 400 χρόνια του θεού του Σεθ δεν έχει καμιά σχέση με αυτά τα 400 χρόνια. Τέτοιες συμπτώσεις είναι σύνηθες στην ιστορία.

(*13) Ο πάπυρος Harris, συντάχθηκε υπό την εποπτεία του Ραμσή III, κι αφηγείται τις πράξεις του πατέρα του Sethnakht, και μιλά για το τέλος της αναρχίας στην Αίγυπτο, που δημιουργήθηκε από έναν Ασιάτη ονόματι Γερσού (Ιησού;)

(*14) «The region of Avaris was also involved in another important chapter of ancient Egyptian history. The royal residence of Piramesse, which is being studied at present in close co-operation with the Pelizaeus-Museum, Hildesheim, is located to the north of Tell el-Dab'a at Qantir. In the immediate vicinity of this famous residence of Ramesses II, excavations directed by Edgar Pusch have uncovered barracks for charioteers, stables of royal dimensions and military workshops of the 19th Dynasty. Avaris was still in existence at this time. In keeping with its maritime traditions it was the harbour for Piramesse, and it continued to house the god Seth, who had retained his Asiatic heritage image up to the Ramesside period. The 19th Dynasty most probably originated here. The god Seth, who is the personification of the continuum, again became a dynastic god, 'the god of the fathers' of the 19th Dynasty. The area became once more the capital of Egypt, not only for reasons of sentiment connected with the origin of the dynasty, but because of its enormous strategic importance for international policy.» (pp. 82-83. Manfred Bietak. Avaris the Capital of the Hyksos, Recent Excavations at Tell el-Dab'a. London. The British Museum Press. 1996)

(*15) Οι καρτούσες ήταν αναμνηστικοί σκαραβαίοι-φυλακτά φτιαγμένοι από στιλπνό στεατίτη, ένα είδος σαν τα σημερινά αναμνηστικά νομίσματα ή ειδικά γραμματόσημα. Επίσης ήταν και ενεπίγραφες πλάκες που μαρτυρούσαν συνήθως τον ανύπαρκτο ηρωϊσμό του βασιλιά στον πόλεμο ή την ευσέβεια του με την ίδρυση νέων ναών. Το σημαντικό είναι ότι περιείχαν το όνομα του Φαραώ.

(*16) Δηλαδή αργότερα, ίσως την εποχή του Σολομώντα που έγινε ομαλοποίηση των κειμένων με προσθήκη επιλόγων (ΔΕΥΤ. 34[ΛΔ]:5) και επεξηγήσεων όπως αυτή εδώ. Άλλο παράδειγμα που αποτελεί λάθος αντιγραφής είναι η περίπτωση 2 ΣΑΜ. 8[Η]:13 που γράφει ότι σκότωσε Αραμαίους που κατοικούσαν στη Νεκρά θάλασσα. Στο 1 ΧΡΟΝ. 18[ΙΗ]:12 διασαφηνίζει Εδωμίτες και ακριβώς αυτό είναι το σωστό.

(*17) Σε ανασκαφές που έγιναν δεν βρέθηκε κανένα ίχνος των κατοίκων του νησιού της Θήρας, βρέθηκε όμως Μινωϊκή πόλη που δείχνει τον αποικισμό της. Τον 11^ο αι. αποικήθηκε από Δωριείς. Το 630 π.Χ. ίδρυσε κι αποικία την Κυρήνη, (β. Αφρική-Λιβύη) εξ ου και Κυρηναίος - Κυρηναϊκή. (ΜΑΤΘ. 27[ΚΖ]:32)

(*18) Το πιο εντυπωσιακό είναι το ότι δύο σκλάβοι δραπέτες μερικά χρόνια αργότερα, ακολούθησαν ακριβώς το ίδιο δρομολόγιο. (Βλ.: Πάπυρος Αναστάσι V-19/2. Επίσης δύο οχυρώσεις σημειώνουν τη νότια είσοδο του 2^{ου} καταρράκτη, στην ανατολική όχθη η Κούμμα και στην δυτική, η Σέμνα. Χτίστηκαν στην 12^η δυναστεία. Ο Σέσωστρις III, εξέδωσε διάταγμα που καθόριζε τους κανόνες διέλευσης των Νουβίων και Σουδανών. (*19) Μια Χεττιτική περιγραφή ομιλεί για κάποιον Πάρη-Αλέξανδρο (*20) Το βιβλίο των Αριθμών πήρε το όνομα του από τις δύο απογραφές του λαού. Η πρώτη ανέφερε 603.550 άνδρες άνω των 20 ετών και η δεύτερη, 38 χρόνια αργότερα 601.730.

(*21) Το Βαβυλωνιακό Ταλμούδ με ένα ερμηνευτικό τρυκ, απαξιώνει ακόμη και την βασίλισσα του Σεβά μέσα στο γενικό πλαίσιο δαιμονοποίησης της γυναίκας. Έτσι σύμφωνα με τον ραβίνο Γιοχανάν, στην πραγματεία του Bawa Bathra (Τελευταία Πύλη, 15β συνεχ.): «... Όποιος λέγει ότι η βασίλισσα του Σεβά είναι γυναίκα κάνει μεγάλο λάθος. Η λέξη βασίλισσα Malkath, πρέπει να διαβασθεί βασίλειο, Mulkath, το βασίλειο του Σεβά ...» Τα κόλπα των ραβίνων με τη χρήση του αρχικού Εβραϊκού που δεν είχε φωνήεντα είναι πολλά ειδικά στις αναφορές με τον Μεσσία. (*22) Όταν ανακατασκευάστηκε στην σύγχρονη εποχή αποδείχθηκε ότι ήταν ένα αντιστρεπτό πηνίο του οποίου ο στατικός ηλεκτρισμός σκότωνε και χρησιμοποιούνταν επίσης ως ηχείο. Σχετικά δε με το φλεγόμενο όρος Σινά, πρέπει να ειπωθεί ότι στην περιοχή δεν υπάρχουν ενεργά ηφαίστεια. (*23) Η βλαστήσασα ράβδος του Ααρών ήταν ένα θαύμα, διότι όταν έγινε ανταρσία και αμφισβητήθηκε ο Μωϋσής, το σημείο της θεϊκής ευνοίας στο πρόσωπο του ήταν να βλαστήσει η σκληρή και κατάξερη γκλίτσα του Ααρών. (ΕΞ. 17[ΙΖ]:1-13) (*24) Ο Σιναϊτικός Κώδικας είναι μια από τις τέσσερις αρχαιότερες πλήρεις Αγίες Γραφές στον κόσμο οι οποίες συντάχθηκαν περί το 340 μ.Χ. -

(*25) Απο την Καδής στο βορειοανατολικό Σινά, ο Μωϋσής ζήτησε άδεια απο τον βασιλιά του Εδώμ για να περάσει μέσω του Εδώμ ή της Σηείρ. Το ταξίδι αυτό αμφισβητήθηκε έντονα διότι το Εδωμιτικό κέντρο της Βοσόρρας (σήμερα Μπουσειρά) δεν ήταν κατοικημένο μέχρι τον 8ο π.Χ. αιώνα σύμφωνα με 4 επιβεβαιωμένες ανασκαφές. Όμως όλα αυτά βασίζονται σε λάθος συλλογισμό. Πουθενά η Γραφή δεν λέγει ότι η Βασόρρα ήταν πρωτεύουσα του Εδώμ, αυτό γίνεται απο τον Αμώς και Ησαΐα και δικαιώνει την Γραφή η αρχαιολογία. Το Σηείρ όμως αναφαιρείται απο τον Ραμσή II, τον 13^ο αι. καθαρά ως τόπος με σταθερό πληθυσμό σε διάφορες πόλεις. Τα ίδια ισχύουν την Βηρ-Σαβεέ που είναι τόπος με πηγάδια μέσα στην ερημο. Όταν η Βηρ-Σαβεέ ονομάζεται «πόλη εως τις ημέρες αυτές» είναι επεξήγηση του συντάκτη και δεν έχει σχέση με την εποχή των πατριαρχών. Στον Ι.Ν. 15:28 και 19:2, είναι ακόμη απλά ένα τοπωνύμιο.

» Ενδεικτική Βιβλιογραφία:

*Αγία Γραφή (Παλαιά και Καινή Διαθήκη) στο Κείμενο για την Καινή Διαθήκη ή σε μετάφραση για την Παλαιά Διαθήκη (Εβδομήκοντα-Βάμβα-Λούβαρη/Χαστούπη-Δημοτική)

*Archaeology and the Old Testament, Baker Books, Gr. Rapids, MI. – 1998

Eerdmans' Atlas of the Bible, WM.B.EERDMANS PUBL. Co., MI.-USA-1983

*Egypt and Bible History, From Earliest Times to 1000 B.C. Baker Book House, Gr. Rapids, MI.- 1981

*Λεξικό Βιβλικής Θεολογίας, Αθήνα-1980, μπφρ. Εκ Γαλλικού, Vocabulaire de Theologie Biblique.

*Osarseph and Exodus:Literary Reflections in an Egyptian Mirror Delivered at the annual meeting of the Intl. Society of Biblical Literature,Lausanne,Switzerland 1997

*Αγουρίδης Σ., «Εβραϊκή Αρχαιολογία», Αθήνα-1980

*Amadasi, M.G., κ.α., «Monte Sinai, Rapporto preliminare della campagna di scavi», διάφορες εκδόσεις 1964-65-66, Ινστιτούτο Μελετών Εγγύς Ανατολής, Ρώμη.

*Assmann, J., «Potere e salvezza: theologia politica nell' antico Egitto, in Israele e in Europa», Tourin-2002

*Bea, A., «Archaologisches und Religionsgeschichtliches aus Ugarit Ras-Shamra», στο "Biblica", XX, 1939.

*Βέλλας Β., «Εβραϊκή Αρχαιολογία», Αποστολική Διακονία, Αθήνα-1980

*Βερκουτέ Ζαν, «Le Temps des Pyramides»

*Bietak Manfred, «Avaris, the Capital of the Hyksos, Recent Excavations at Tell el-Daba», British Museum Press, London-1996

*Bongioianni, A. & Tosi, M., «Spiritualita dell'antico Egitto:I concetti di Akh, Ba e Ka», Rimini-1997

*Bonnet, H., «Reallexikon der agyptischen Regionsgeschichte», Berlin-1952

*Campbell Joseph, «Transformations of Myth Through Time», Harper & Row

*Chiodi. S.M., «La religione dell' antico Egitto», Milan-1974

*Cimmino, F., «Storia delle piramidi», Milan-1990

*Clayton, P.A., «I faraoni: cronaca illustrate di tutte le dinastie dell' antico Egitto», Milan-1995

*Corteggiani, J.-P., «L' Egypte des Pharaons au Musee du Caire», Paris-1979

*Derricourt, R.M., «Radiocarbon Chronology for Egypt and North Africa» στο JNES,30,1971

*Διόδωρος Σικελιώτης, «Ιστορική Βιβλιοθήκη»

*Edward, I.E.S., «The Pyramids of Egypt», London, 1961

*Engelbach, R., «The so-called Hyksos Monuments», στο ASAE, 28, 1928.

*Ευσέβιος Καισαρείας, «Πανηγυρικός εις Κων/νον Α'», «Περί των τοπικών ονομάτων εν τη Αγία Γραφή», Ε.Π.Ε. - Θεσσαλονίκη

*Giovotto Caterina-Ed., «Testi a cura – Cairo Egyptian Museum», Milano-2006

*Ιουστίνου Μάρτυρος, «Παραινέσεις προς Ελληνες», Ε.Π.Ε. - Θεσσαλονίκη

*Ιώσηπος Φλάβιος, «Ιουδαϊκή Αρχαιολογία»

*Kitchen Andrew Kenneth, «On the Reliability of the Old Testament», Eerdmans Publ., Gr. Rapids, MI. 2003

*Κλήμης Αλεξανδρείας,«Στρωματείς»

*Κορδάτος Γ., «Η Παλαιά Διαθήκη στο φως της Κριτικής», Αθήνα-

*Κωνσταντίνου Μ., «Παλαιά Διαθήκη: Αποκρυπτογραφώντας την πανανθρώπινη κληρονομιά», Εκδόσεις Αρμός - Αθήνα 2008

*Langhe R. de, «Les Textes de Ras Shamra-Ugarit et leur rapports avec le milieu biblique de l' Ancien Testament», Ζεμπλού-1945, 2 τ.

*Λεκλάν Ζαν, «L' Empire des Conquerants», Ed. Gallimard, Paris-2003

*Lods A., «Ο ΜΩΥΣΗΣ, Σειρά: Η Καταγωγή του Χριστιανισμού», βιβλίο 6ο, Εκδ. Δίβρης, Αθήνα-Αθήνα 1978

*Μανέθων, «Αιγυπτιακά»

*Μπαρκέ Πώλ, «L' Empires des Conquerants», Παρίσι, 1970-2007

*Νικοδήμου, μητροπολίτου Αττικής και Μεγαρίδος, «Μαρτυρία από τα σπλάγχνα της γης», Εκδόσεις Σποράς, Αθήνα-1982.

*Ντεμάρν Πιέρ, «Naissance de l' art Grec», Ed. Gallimard, Paris -2005

*Οικονόμου Η., «Παραδόσεις Εβραϊκής Αρχαιολογίας», 2 τ., 1985, ανατύπ. - 1992

*Pertie, W.M.F., & Garrow Duncan, J., «Hyksos and Israelite Cities», London, 1906

*Πλίνιος, ο πρεσβύτερος, «Φυσική Ιστορία»

*Πλούταρχος, «Βίοι Παράλληλοι», Εκδόσεις Ζήτρος, Αθήνα - 2007

*Πολύβιος, «Ιστορία» από Β' Καρχηδονιακό έως πτώση Μακεδονίας σε Ρώμη σε 40 βιβλία. Διασώθηκαν πρώτα 5 και τμήματα.

*Pritchard, J.B., «The Ancient Near East Pictures relating to the Old Testament», Prinстон, N.J.-1954

*Ραβινική παράδοση, (Ταλμούδ, Ταρκουνεϊμ)

*Rohl M. David, «A Test of Time: The Bible from Myth to History», 1995*Sandars N.K., «Οι Λαοί της θάλασσας», Εκδ. Οδυσσέας, Αθήνα-2001

*Στράβων, «Γεωγραφικά»

*Τακίτος, «Ιστορίες»

*Φλάβιος Ιώσηπος, «Κατά Απίωνος», Εκδ. Ι. Ζαχαροπούλου-Αθήνα

*Frankfort, H., «La Religione dell' antico Egitto», Tourin, 1991.

*Hans-Christian Huf, «SPHINX 3: Geheimnisse de Geschichte Von Ramses II», Germany-1998

*Hartog, F., «Le minoir d' Herodote», Paris-1980

*Hoffmeier K. James, «Israel in Egypt, The Evidence for the Authenticity of the Exodus Tradition». Oxford University Press, N.Y.-1996

*Χριστιανική και Ηθική Εγκυκλοπαίδεια, τομος 5ος- Εβραϊκή Αρχαιολογία.

*Χριστινάκη Π. Ελένη, Δρ. Θ.ι, Εισαγωγή στην Βιβλική Αρχαιολογία, Αθήνα-2001, Θέματα Βιβλικής Ιστορίας, Αθήνα -1999, Ερμηνεία της Π. Διαθήκης εκ του πρωτοτύπου, Αθήνα-2000

Οδοιπορικά (itineraria)

Ιντερνετ:

(Πηγή: ICEJ News via Charisma on-line)

Περιοδικά, Ιδρύματα, Κέντρα:

"Annual of the American School of Oriental Research" (AASOR)

"American Journal of Archeology"(AJA)

"British Archeological Reports" -Int. Series-

"Journal of the Ancient Near Eastern Society of Columbia Univ."(JANES)

"Revue du Louvre"(RdL)

*Επειδή η βιβλιογραφία που χρησιμοποιήθηκε στην παρούσα έκδοση είναι τεράστια θα αποσταλεί σε ερευνητές μετά από έγγραφη αιτήσή τους στην διεύθυνση του περιοδικού.

**α) Η ΕΝΩΣΗ ΤΩΝ
ΠΙΣΤΩΝ ΜΕ ΤΟΝ ΧΡΙΣΤΟ
ΣΥΜΦΩΝΑ ΜΕ ΤΟ ΚΑΤΑ ΙΩΑΝΝΗ 15:1-4**

**β) Στοχασμοί ενός νεα-
ρού άνδρα σχετικά με την επι-
λογή επαγγέλματος**

Το παρόν αφιέρωμα διατίθεται δωρεάν από τις
Εκδόσεις ΗΑΠ στο πλαίσιο των ειδικών προσφορών
της σειράς των αφιερωμάτων «ΙΣΤΟΡΙΚΗ ΒΙΒΛΟΣ»
www.orospublications.gr -τηλ. επικοινωνίας: 6932511400

»

Καρόλου Μαρξ

»

Η ΕΝΩΣΗ ΤΩΝ ΠΙΣΤΩΝ ΜΕ ΤΟΝ ΧΡΙΣΤΟ

ΣΥΜΦΩΝΑ ΜΕ ΤΟ ΚΑΤΑ ΙΩΑΝΝΗ 15:1-4

ΑΥΓΟΥΣΤΟΣ 1835

Ο Κάρλ Χάινριχ Μαρξ (*Karl Heinrich Marx*) γεννήθηκε στο βασίλειο της Πρωσίας στις 5 Μαΐου 1818 και πέθανε στις 14 Μαρτίου 1883 σε ηλικία 65 ετών στη Γενεύη.

Ήταν το τρίτο παιδί μιας οικογένειας με επτά παιδιά. Ο δικηγόρος πατέρας του προερχόταν από μια γενιά Εβραίων ραβίνων αλλά προσχώρησε στον Χριστιανισμό, πιθανόν για λόγους κοινωνικής καταξίωσης, και η επιφύλαξη υπάρχει διότι έγινε Λουθηρανός σε μια κατά πλειοψηφία Ρ. Καθολική χώρα ... Ο υιός Κάρολος βαπτίσθηκε σε ηλικία 6 ετών ενώ η μητέρα του Ερριέτα Pressburg (1788-1863), πολύ αργότερα μετά το θάνατο του πατέρα του επέστρεψε στον Ιουδαϊσμό, όμως ο νεαρός Κάρολος όντας πλέον μαθητής στο Γυμνάσιο του Τρίερ, σε ηλικία πλέον 16 ετών έγραψε την έξοχη εργασία του «Περί της ενώσεως των πιστών με τον Χριστό.»

Ο εγγονός του Μαροδοχαίου Μάρξ, εισήλθε στο Πανεπιστήμιο της Βόννης για να σπουδάσει Νομική. Αργότερα μεταφέρθηκε στο Πανεπιστήμιο Humboldt του Βερολίνου και την εποχή αυτή έγραψε μερικά έξοχα ποιήματα εσωτερικής αναζήτησης.

Ο Κάρολος Μάρξ μιλούσε άπταιστα Ελληνικά, Λατινικά, και Αγγλικά ενώ διάβαζε Ισπανικά, Ιταλικά, Σκανδιναβικά και Ολλανδικά. Χαρακτηρίστηκε φιλόσοφος, ειδικός της πολιτικής οικονομίας, θεωρητικός της πολιτικής ανάλυσης, ανθρωπιστής, ακαδημαϊκός συγγραφέας και επαναστάτης, αλλά οι μεγάλες μάζες τον θεωρούν απλά ως πατέρα του Κομμουνισμού.

Πρός στιγμή φάνηκε ότι ήταν το μέλλον της ανθρωπότητας.

Στα έργα του [«Κομμουνιστικό Μανιφέστο» (1848), «Κεφάλαιο» (1867)] κάνει μια μεγαλοφυή σύνθεση όλων των προηγουμένων στοιχείων από την εποχή της αποστολικής Εκκλησίας που είχαν τα πάντα κοινά μέχρι την Γαλλική επανάσταση που ήθελε αδελφοσύνη, ισότητα, δικαιοσύνη για να καταλήξει στα εξής βασικά συμπεράσματα: Ο Καπιταλισμός (δηλ. οι κεφαλαιούχοι), αντικατέστησε τον Φεουδαλισμό (δηλ. τους μεγαλοκτηματίες), και η πάλη των τάξεων (φτωχοί-πλούσιοι) θα οδηγήσει στην επικράτηση μιας αταξικής κοινωνίας που θα είναι όλα κοινά (κομμούνα). Ο Καπιταλισμός λοιπόν από την φύση του (απληστία, αδικία, εκεμετάλλευση) θα οδηγηθεί στην αυτοδιάλυσή του.

Προοδευτικά ο Μαρξισμός με το ένα ή το άλλο σχήμα κυριάρχησε σχεδόν στο 1/3 του πλανήτη σε έκταση και στο 1/2 σε πληθυσμό έχοντας πλήθος οπαδών και μεταξύ των Καπιταλιστικών χωρών. Η απλοϊκή τοποθέτηση να διώξουμε τους κεφαλαιούχους και τα κέρδη να τα διαχειρίζεται μια κυβέρνηση στο όνομα της δικτατορίας του προλεταριάτου είχε τεράστια απήχηση στις μάζες των ανθρώπων, σε μορφωμένους και μη, ακόμη και μεταξύ κληρικών και πιστών Χριστιανών. Όμως, η ευημερία που ο Μαρξισμός υποσχέθηκε δεν ήλθε ποτέ -αντιθέτως με τις Καπιταλιστικές χώρες- και παράλληλα η επιβολή του, συνοδεύθηκε από βαρβαρότητες και διωγμούς, πράγμα που έδειχνε την ανασφάλεια των καθεστώτων προς την επικρατούσα και την κηρυττόμενη μοναδική Μαρξιστική «αλήθεια» τους.

Όταν ωρίμασαν τα αδιέξοδα σε μόλις 70 χρόνια (1917-1989), ούτε ο στρατός που είχε ορκισθεί και γαλουχηθεί με την πίστη στον Μαρξισμό, ούτε οι πανίσχυρες κομματικές οργανώσεις, ούτε οι εργαζόμενοι για τους οποίους θεωρητικά δημιουργήθηκε το όλο σύστημα, αντέδρασαν. Δεν έγινε ούτε μια απεργία, δεν ρίχθηκε ούτε μια σφαίρα, ούτε καν ένα δάκρυ, η συντριπτική πλειοψηφία ήθελε, περίμενε και ευχόνταν την πτώση του συστήματος στο οποίο μεγάλωσε και έτσι ακριβώς έγινε.

Η επικράτηση των Μαρξιστικών ιδεωδών έγινε πολλά χρόνια μετά τον θάνατό του, το 1917 στην Τσαρική Ρωσία και μέσα σε μια μυθοποίηση του προσώπου του παραγνωρίστηκε και παραγράφηκε το γεγονός ότι ο Μαρξ κάποτε ήταν ένας πιστός ευαγγελικός Χριστιανός. Όμως, τα αδιέξοδα μιας «εκκλησίας» που υποστήριζε τους εστεμμένους, τους κεφαλαιούχους, τους πολέμους, την αδικία τον οδήγησαν στο συμπέρασμα ότι η «Θρησκεία είναι το όπιο του λαού». Δεν είχε άδικο, το αρχικό νικηφόρο και ριζοσπαστικό κίνημα που ο Χριστός και οι αποστολοί του ίδρυσαν είχε πλέον μετατραπεί σε «νεκρή θρησκεία» η οποία ακολουθώντας το δόγμα της ιεραρχίας, συνέβαλε στη δημιουργία μιας κοσμικής τάξης διαδοχή και δυναμειως. «Υπάρχει κακόν θλιβερόν, το οποίον είδον υπό τον ήλιον· πλούτος φυλαττόμενος υπό του έχοντος αυτόν προς βλάβην αυτού ... είναι καιρός καθ' ον ο άνθρωπος εξουσιάζει άνθρωπον προς βλάβην αυτού. » (ΕΚΚΛ. 5:13, 8:9)

» Η Ένωση των πιστών με τον Χριστό σύμφωνα με το Κατά Ιωάννη 15:1-14. Η Βάση και η Ουσία και η Απόλυτη Αναγκαιότητα μιάς τέτοιας Ένωσης και τα Αποτελέσματά της

»

» Συντάχθηκε: 15 Αυγ. 1835 υπό Καρλ Μαρξ
» μτφρ. εκ του Λατινικού

Before examining the basis and essence and the effects of the union of Christ with believers, let us see whether this union is necessary, whether it is determined by the nature of man, whether man cannot by himself achieve the purpose for which God brought him into being out of nothing.

If we turn our attention to history, the great teacher of mankind, we shall find engraved there that every people, even when it had attained the highest level of civilisation, when the greatest men had sprung from its womb, when the arts had blossomed within it in their full radiance, when the sciences had solved the most difficult problems, was nevertheless unable to cast off the fetters of superstition, that it had not conceived worthy and true ideas either of itself or of the Deity, that even its morality and ethics were never seen to be free from foreign admixture, from ignoble limitations, and that even its virtues owed their origin more to a crude greatness, an unbridled egotism, a passion for fame and audacious deeds than to striving for true perfection.

Πριν εξετάσουμε τη βάση, την ουσία και τα αποτελέσματα της ένωσης του Χριστού με τους πιστούς, ας δούμε αν αυτή η ένωση είναι απαραίτητη, αν καθορίζεται από την ανθρώπινη φύση,

και αν ο άνθρωπος μπορεί ή δε μπορεί από μόνος του να εκπληρώσει το σκοπό για τον οποίο ο Θεός τον έφερε στην ύπαρξη εκ του μηδενός.

Αν ρίξουμε μια ματιά στην Ιστορία, το μεγάλο δάσκαλο της ανθρωπότητας, θα δούμε ότι κανείς λαός, ακόμα κι όταν είχε ανέλθει στα υψηλότερα επίπεδα πολιτισμού, όταν γεννιόνταν σ' αυτόν οι μεγαλύτεροι άνδρες,

όταν οι τέχνες βρίσκονταν σε πλήρη άνθιση, όταν οι επιστήμες έλυναν τα πιο δύσκολα προβλήματα, δεν μπορούσε παρά όλα αυτά να ελευθερωθεί από τα δεσμά της δεισιδαιμονίας, αδυνατούσε να συλλάβει αξιόλογες και αληθείς ιδέες σχετικά με τον εαυτό του και το Θείον, η ηθική του δεν ήταν ποτέ ελεύθερη από ξένες προσμείξεις, από ποταπούς περιορισμούς, κι ακόμα και οι αρετές του οφείλονταν περισσότερο στην τάση του ανθρώπου για τραχύ μεγαλείο, τον αχαλίνωτο εγωισμό, το πάθος για φήμη και τολμηρές πράξεις μάλλον, παρά στην προσπάθεια για πραγματική τελειότητα.

Αλλά και οι άγριοι λαοί, που ακόμα δεν έχουν ακούσει τη διδασκαλία του Χριστού, δείχνουν μια εσωτερική ανησυχία, ένα φόβο μη θυμώσουν οι θεοί τους, μια εσωτερική πεποίθηση της αμαρτωλότητάς τους. Αυτό φαίνεται από το ότι θυσιάζουν στους θεούς τους, πιστεύοντας ότι μπορούν να εξιλεωθούν για τις αμαρτίες τους με θυσίες.

Ο μεγαλύτερος σοφός της αρχαιότητας, ο θείος Πλάτων, εκφράζει πολλές φορές τη βαθειά ριζωμένη επιθυμία του ανθρώπου προς ένα ανώτερο Ον, η παρουσία του Οποίου θα εκπλήρωνε τον ανικανοποίητο πόθο για αλήθεια και φως. Έτσι η ανθρώπινη Ιστορία μας διδάσκει την αναγκαιότητα της ένωσης με το Χριστό.

Εξετάζοντας επίσης την ιστορία των ατόμων και την ανθρώπινη φύση, βλέπουμε πως ο άνθρωπος έχει μέσα του μια «θεία σπίθα», ένα πάθος για το καλό, ένα πόθο για την αλήθεια, και μια έντονη τάση για γνώση. Αλλά οι φλόγες της σαρκικής επιθυμίας σβύνουν τις σπίνθες της αιωνιότητας. Η φωνή του πειρασμού και της αμαρτίας καταπνίγει τον ενθουσιασμό μας για τις αρετές, τις οποίες περιφρονούμε μόλις νιώσουμε την πλήρη δύναμη της ζωής. Η προσπάθειά μας ν' αποκτήσουμε γνώση αντικαθίσταται από την ευτελή προσπάθεια ν' αποκτήσουμε υλικά αγαθά. Ο πόθος μας για την αλήθεια σβύνει από την κολακευτική δύναμη που έχει το ψέμα.

And the ancient peoples, the savages, who have not yet heard the teaching of Christ, betray an inner unrest, a fear of the anger of their gods, an inner conviction of their own iniquity, by making sacrifices to their gods, imagining they can atone for their sins by sacrifices.

Indeed, the greatest sage of antiquity, the divine Plato, expresses in more than one passage a profound longing for a higher being, whose appearance would fulfill the unsatisfied striving for truth and light. Thus the history of peoples teaches us the necessity of union with Christ.

When we consider also the history of individuals, when we consider the nature of man, it is true that we always see a spark of divinity in his breast, a passion for what is good, a striving for knowledge, a yearning for truth. But the sparks of the eternal are extinguished by the flames of desire; an unbridled egoism, a enthusiasm for virtue is drowned by the tempting voice of sin, it is scorned as soon as life has made us feel its full power; the striving for knowledge is supplanted by a base striving for worldly goods, the longing for truth is extinguished by the sweetly flattering power of lies;

and so there stands man, the only being in nature which does not fulfil its purpose, the only member of the totality of creation which is not worthy of the God who created it. But that benign Creator could not hate His work; He wanted to raise it up to Him and He sent His Son, through whom He proclaimed to us: "Now ye are clean through the word which I have spoken unto you" (John 15:3). «Abide in me, and I in you" (John 15:4).

Having thus seen how the history of peoples and a consideration of individuals prove the necessity of union with Christ, let us examine the last and surest proof, the word of Christ Himself.

Nowhere does He express more clearly the necessity of union with Himself than in the beautiful parable of the vine and the branches, in which He calls Himself the vine and us the branches. The branch cannot bear fruit of itself, and so, Christ says, without me you can do nothing. He expresses this still more strongly by saying:

"If a man abide not in me", etc. (John 15: 4, 5, 6).

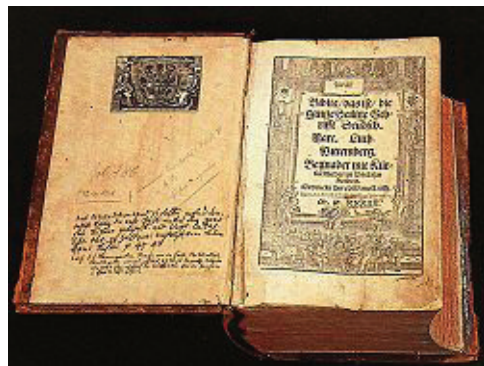
Και ιδού ο άνθρωπος, το μόνο πλάσμα της φύσης που δεν εκπληρώνει το σκοπό του, το μόνο μέλος του συνόλου της δημιουργίας που δεν του αξίζει ο Θεός που το δημιούργησε. Αλλά ο αγαθός Δημιουργός δεν μπορούσε να μισήσει το έργο Του. Ήθελε να το υψώσει και να το φέρει κοντά Του, γι' αυτό έστειλε τον Υιό Του, μέσω του Οποίου μας ανήγγειλε:

«Τώρα σεις είσθε καθαροί, διά τον λόγον τον οποίον ελάλησα προς εσάς.» (Ιωάν. ιε` 3) «Μείνατε εν εμοί, και εγώ εν υμίν.» (Ιωάν. ιε` 4)

Αφού είδαμε πως η Ιστορία των λαών και των ατόμων αποδεικνύουν την αναγκαιότητα της ένωσης με το Χριστό, ας εξετάσουμε την τελευταία και πλέον σίγουρη απόδειξη, τα λόγια του Ίδιου του Χριστού.

Εκφράζει σαφέστατα την αναγκαιότητα της ένωσης μαζί Του στην ωραία παραβολή της αμπέλου, όπου αποκαλεί τον Εαυτό Του άμπελο κι εμάς κλήματα. Το κλήμα χωρίς την άμπελο δε μπορεί να έχει καρπό, έτσι ο Χριστός λέει, χωρίς εμένα δε μπορείτε να κάνετε τίποτα. Αυτό το εκφράζει ακόμα πιο έντονα με τα λόγια:

«Εάν δεν μείνητε εν εμοί», κ.τ.λ. (Ιωάν. ιε` 4,5,6)

Πρέπει όμως να καταλάβουμε ότι αυτό ισχύει μόνο για εκείνους που μπόρεσαν να μάθουν το λόγο του Χριστού.

Διότι δε μπορούμε να κρίνουμε την απόφαση του Θεού για λαούς και άτομα, εφόσον δεν είμαστε ικανοί ούτε καν να την κατανοήσουμε.

Η καρδιά μας, η λογική, η Ιστορία, κι ο λόγος του Χριστού, μας πείθουν ότι η ένωση μαζί Του είναι εντελώς απαραίτητη, ότι χωρίς Αυτόν δε μπορούμε να εκπληρώσουμε το σκοπό μας, ότι χωρίς Αυτόν θα μας απέρριπτε ο Θεός, κι ότι μόνο Αυτός μπορεί να μας λυτρώσει.

Έτσι λοιπόν, άκρως πεπεισμένοι ότι αυτή η ένωση είναι απολύτως αναγκαία, επιθυμούμε τώρα να δούμε τι είναι αυτό το θείο δώρο, αυτή η ακτίνα φωτός που κατέρχεται από υψηλότερους κόσμους για να ζωοποιήσει την καρδιά μας και να την ανεβάσει εξαγνισμένη στον ουρανό, ποια είναι η εσωτερική του φύση και βάση.

Όταν κατανοήσουμε την ανάγκη γι' αυτή την ένωση, η βάση της – η ανάγκη μας για λύτρωση, η φύση μας με την αμαρτωλή της τάση, η παραπαίουσα λογική μας, η διεφθαρμένη μας καρδιά, η ανομία μας ενώπιον του Θεού – φαίνεται καθαρά και δε χρειάζεται περαιτέρω έρευνα.

One must, however, understand this as applying only to those who have been able to learn the word of Christ; for we cannot judge of God's decision in regard to such peoples and individuals, since we are not capable even of grasping it.

Our hearts, reason, history, the word of Christ, therefore, tell us loudly and convincingly that union with Him is absolutely essential, that without Him we cannot fulfil our goal, that without Him we would be rejected by God, that only He can redeem us.

Thus, penetrated with the conviction that this union is absolutely essential, we are desirous of finding out in what this lofty gift, consists, this ray of light which descends from higher worlds to animate our hearts, and bears us purified aloft to heaven, what its inner nature and basis is.

Once we have grasped the necessity of this union, the basis for it - our need for redemption, our sinfully inclined nature, our wavering reason, our corrupted heart, our iniquity in the sight of God - is clearly visible to us and we have no need to investigate further what it is.

But who could express the nature of this union more beautifully than Christ did in the parable of the vine and the branches? Who in lengthy treatises could lay bare before our eyes in all its parts the innermost basis of this union as comprehensively as Christ did in the words:

“I am the true vine, and my Father is the husbandman” (John 15: 1).

“I am the vine, ye are the branches” (John 15: 5).

If the branch could feel, how joyfully it would look at the husbandman who tends it, who carefully frees it from weeds and binds it firmly to the vine from which it draws the nourishment and sap to form more beautiful blossoms. In union with Christ, therefore, we turn above all our loving eyes to God, feel the most ardent thankfulness towards Him, sink joyfully on our knees before Him.

Then, when by union with Christ a more beautiful sun has risen for us, when we feel all our iniquity but at the same time rejoice over our redemption, we can for the first time love God, who previously appeared to us as an offended ruler but now appears as a forgiving father, as a kindly teacher.

Αλλά ποιος θα μπορούσε να εκφράσει τη φύση αυτής της ένωσης πιο όμορφα από ότι ο Χριστός στην παραβολή της αμπέλου; Ποιος θα μπορούσε με μακροσκελείς λόγους να μας φανερώσει με κάθε λεπτομέρεια την εσωτερική βάση αυτής της ένωσης τόσο περιεκτικά, όσο ο Χριστός με τα λόγια:

«Εγώ είμαι η άμπελος η αληθινή, και ο Πατήρ μου είναι ο γεωργός.» (Ιωάν. ιε` 1)

«Εγώ είμαι η άμπελος, σεις τα κλήματα.» (Ιωάν. ιε` 5)

Αν το κλαδί του κλήματος μπορούσε να αιστανθεί, με πόση χαρά θα έβλεπε το γεωργό που το φροντίζει, που με επιμέλεια το καθαρίζει από τα ζιζάνια και το δένει γερά με το φυτό της αμπέλου από το οποίο αντλεί τροφή και χυμούς για να σχηματίσει πιο όμορφα άνθη! Ενωνόμενοι με το Χριστό, στρέφουμε τα μάτια μας όλο αγάπη προς το Θεό, νιώθουμε έντονη ευγνωμοσύνη προς Αυτόν, πέφτουμε χαρούμενοι στα γόνατα ενώπιόν Του.

Όταν η ένωση με το Χριστό κάνει να ανατείλει μέσα μας ένας ήλιος πιο ωραίος απ' το φυσικό ήλιο, όταν νιώσουμε όλη μας την αμαρτωλότητα και ταυτόχρονα νιώσουμε αγαλλίαση για τη λύτρωσή μας, μπορούμε για πρώτη φορά ν' αγαπήσουμε το Θεό, που προηγουμένως μας φαινόταν σαν προσβεβλημένος βασιληάς, και τώρα μας φαίνεται σαν συγχωρητικός πατέρας, σαν καλωσυνάτος διδάσκαλος.

Αν όμως το κλαδί του κλήματος μπορούσε να αισθανθεί, δεν θα έβλεπε με αγάπη το γεωργό μόνο. Θα μαζευόταν, όλο τρυφερότητα, πιο κοντά στο φυτό της αμπέλου, και θα ένιωθε πιο στενά συνδεδεμένο μ' αυτό και με τα άλλα κλαδιά που έχουν βγει απ' αυτό. Θα αγαπούσε τα άλλα κλαδιά, απλά και μόνο επειδή ο γεωργός τα φροντίζει και το φυτό της αμπέλου τα τροφοδοτεί.

Έτσι λοιπόν, η ένωση με το Χριστό είναι η πιο προσωπική, η πιο ζωτική επικοινωνία μαζί Του, το να Τον έχουμε μπροστά στα μάτια μας και μέσα στην καρδιά μας, και να είμαστε τόσο πολύ διανοτισμένοι με αγάπη γι' Αυτόν, ώστε να αγαπάμε ταυτόχρονα τους αδελφούς με τους οποίους μας συνέδεσε, και για τους οποίους επίσης θυσιάστηκε.

Αυτή όμως η αγάπη για το Χριστό δεν είναι στείρα. Δεν μας γεμίζει απλώς με την πιο αγνή ευλάβεια και σεβασμό για Εκείνον, αλλά επίσης μας κάνει να τηρούμε τις εντολές Του με το να θυσιαζόμαστε ο ένας για τον άλλο και με το να είμαστε ενάρετοι, αλλά μόνο εξ αιτίας της αγάπης μας γι' Αυτόν. (Ιωάν. ιε' 9,10,12,13,14)

Η αγάπη αυτή, σαν μια άβυσσος χωρίζει τη Χριστιανική αρετή από κάθε άλλη αρετή, και την υψώνει πάνω από κάθε άλλη: αυτό είναι ένα από τα πιο σημαντικά αποτελέσματα που η ένωση με το Χριστό έχει στον άνθρωπο.

Η αρετή δεν είναι πλέον μια σκοτεινή, παραποιημένη εικόνα, όπως περιγράφεται από τη φιλοσοφία των Στωικών.

But, if it could feel, the branch would not only look upwards to the husbandman, it would fondly snuggle up to the vine, it would feel itself most closely linked with it and with the branches which have sprung from it; it would love the other branches if only because the husbandman tends them and the vine gives them strength.

Thus, union with Christ consists in the most intimate, most vital communion with Him, in having Him before our eyes and in our hearts, and being so imbued with the highest love for Him, at the same time we turn our hearts to our brothers whom He has closely bound to us, and for whom also He sacrificed Himself.

But this love for Christ is not barren, it not only fills us with the purest reverence and respect for Him, it also causes us to keep His commandments by sacrificing ourselves for one another, by being virtuous, but virtuous solely out of love for Him. (John 15: 9, 10, 12, 13, 14.)

This is the great abyss which separates Christian virtue from any other and raises it above any other: this is one of the greatest effects that union with Christ has on man.

Virtue is no longer a dark distorted image, as it was depicted by the philosophy of the Stoics;

it is not the offspring of a harsh theory of duty, as we find it among all heathen peoples, but what it achieves it accomplishes through love for Christ, through love for a divine Being, and when it springs from this pure source it is seen to be free from all that is earthly and to be truly divine. All repulsive aspects disappear, all that is earthly is suppressed, all coarseness is removed, and virtue is more brilliant by having become at once milder and more human.

Never could it have been depicted in this way by human reason, its virtue would always remain a limited, earthly virtue. Once man has attained this virtue, this union with Christ, he will await the blows of fate with calm composure, courageously oppose the storms of passion, and endure undaunted the wrath of the iniquitous, for who can oppress him, who could rob him of his Redeemer?

What he asks, he knows will be fulfilled, for he asks only in union with Christ, hence only what is divine, and who could fail to be uplifted and comforted by this assurance which the Saviour Himself proclaims? (John 15: 7.)

Who would not bear suffering gladly, knowing that by his abiding in Christ, by his works, God Himself is glorified, that by his perfection the Lord of creation is exalted? (John 15: 8.)

Δεν είναι το προϊόν μιας σκληρής θεωρίας περί καθήκοντος που έχουν οι εθνικοί. Η Χριστιανική αρετή πραγματώνεται μέσω της αγάπης για το Χριστό, της αγάπης για το Θείο Ον, κι όταν γενιέται απ' αυτή την αγνή πηγή, είναι ελεύθερη από γήινες προσμείξεις, είναι αληθινά θεϊκή. Όλες οι απωθητικές της όψεις εξαφανίζονται, κάθε τι γήινο υποτάσσεται, η τραχύτητα αφαιρείται, και η αρετή γίνεται πιο λαμπρή, έχοντας γίνει ταυτόχρονα πιο ήπια και πιο ανθρώπινη.

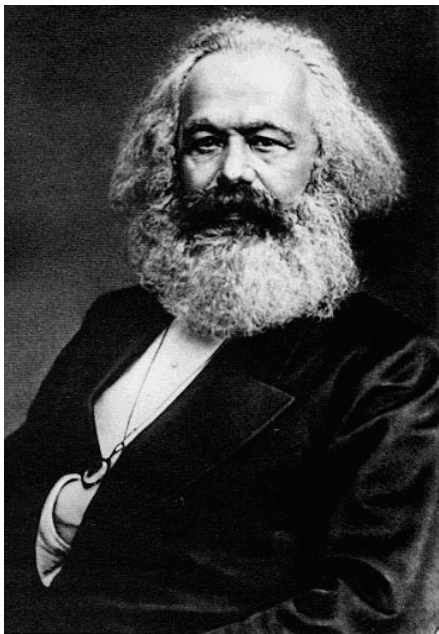
Ανθρώπινος λόγος δεν θα μπορούσε να περιγράψει έτσι την αρετή, γιατί η ανθρώπινη αρετή παραμένει πάντα περιορισμένη και υλιστική. Όταν ο άνθρωπος αποκτήσει αυτή την αρετή, αυτή την ένωση με το Χριστό, θα δέχεται τα χτυπήματα της μοίρας με ήρεμη αυτοσυγκράτηση, θα αντιστέκεται σθεναρά στις καταιγίδες των παθών, και θα υπομένει απτόητος την οργή των ασεβών, γιατί κανείς δε μπορεί να τον καταθλίψει, κανείς δε μπορεί να του κλέψει το Λυτρωτή του.

Ξέρει πως θα γίνει ό,τι ζητήσει, γιατί ζητά μόνο ό,τι εμπνέει η ένωση με το Χριστό, δηλαδή μόνο ό,τι είναι θείο. Και ποιος δε νιώθει ψυχική ανάταση και παρηγορία όταν τον βεβαιώνει ο Ίδιος ο Σωτήρας; (Ιωάν. ιε' 7)

Ποιος δεν υποφέρει με χαρά, γνωρίζοντας πως με το να μένει στο Χριστό, με τα έργα του, ο Ίδιος ο Θεός δοξάζεται, και πως με την τελειοποίησή του υψώνεται ο Κύριος της πλάσης; (Ιωάν. ιε' 8)

Ως εκ τούτου, η ένωση με το Χριστό δίνει εσωτερική αγαλλίαση, παρηγοριά στον πόνο, ήρεμη βεβαιότητα, και μια καρδιά ανοιχτή στην αγάπη για τον άνθρωπο, σε ό,τι ανώτερο, σε ό,τι μεγάλο, όχι από φιλοδοξία, όχι από επιθυμία γιά φήμη, αλλά μόνο γιά το Χριστό. Η ένωση λοιπόν με το Χριστό δίνει στον άνθρωπο τη χαρά την οποία ο Επικούρειος μάταια αγωνίζεται να αντλήσει από την επιπόλαια φιλοσοφία του, ή ο βαθύτερος στοχαστής από τα πιο κεκρυμένα βάθη της γνώσης, μια χαρά που τη βιώνει μόνο ο άδολος, παιδιάστικός νους που είναι ενωμένος με το Χριστό και μέσω Αυτού με ατο Θεό, μια χαρά που κάνει τη ζωή ανώτερη και ωραιότερη. (Ιωάν. ιε` 11)

Γράφτηκε τον Αύγουστο του 1835

Therefore union with Christ bestows inner exaltation, consolation in suffering, calm assurance, and a heart which is open to love of mankind, to all that is noble, to all that is great, not out of ambition, not through a desire for fame, but only because of Christ. Therefore union with Christ bestows a joy which the Epicurean strives vainly to derive from his frivolous philosophy or the deeper thinker from the most hidden depths of knowledge, a joy known only by the ingenuous, childlike mind which is linked with Christ and through Him with God, a joy which makes life higher and more beautiful. (John 15: 11.)

»

Καρόλου Μαρξ

»

» Στοχασμοί ενός νεαρού άνδρα

» σχετικά με την επιλογή επαγγέλματος

»

Συντάχθηκε: 17 Αυγ. 1835

»

μτφρ. εκ του Λατινικού

Ο Κάρολος Χάϊνριχ Μαρξ (*Karl Heinrich Marx*) συνέταξε το παρόν σε ηλικία 17 ετών στο μεταίχμιο της εισόδου του στο Πανεπιστήμιο της Βόννης για να σπουδάσει νομική μετά απο απαίτηση του πατέρα του, ενώ ο ίδιος ήθελε Φιλοσοφία και Λογοτεχνία.

Η ίδια η Φύση έχει προκαθορίσει την σφαίρα της δραστηριότητας μέσα στην οποία τα ζώα μπορούν να δράσουν, και αυτό ειρηνικά ενεργοποιείται μέσα σε αυτή τη σφαίρα, χωρίς να γίνεται προσπάθεια υπέρβασης, ούτε καν μια υποψία οποιουδήποτε τύπου.

Στον άνθρωπο, επίσης, το Θείο έδωσε μια γενική κλίση, αυτή που κινεί την ανθρωπότητα και τον καθένα ξεχωριστά, αλλά αφέθηκε στον άνθρωπο να βρει τα μέσα μέσω των οποίων μπορεί να επιστευχθεί (σ.σ. η κλίση του), Αυτό άφησε σε αυτόν να διαλέξει την θέση στην κοινωνία που αρμόζει σε αυτόν περισσότερο, μέσω της οποίας θα αναβαθμίσει τον εαυτό του και την κοινωνία.

Αυτή η -δυνατότητα- επιλογής αποτελεί ένα τεράστιο προνόμιο του ανθρώπου πάνω από την υπόλοιπη δημιουργία, αλλά ταυτόχρονα είναι μια πράξη που μπορεί να καταστρέψει ολόκληρη τη ζωή του, απογοητευμένος από όλα τα σχέδιά του, και γενόμενος δυστυχής. Ως εκ τούτου, πρέπει να γίνει σοβαρή μελέτη για την επιλογή αυτή, και αυτό είναι η πρώτη υποχρέωση ενός νεαρού ανθρώπου ο οποίος αρχίζει την καριέρα του και δεν θέλει να αφήσει τις πύξινες υποθέσεις του στην τύχη.

Ο καθένας έχει υπό όψιν του ένα σκοπό, ο οποίος σ' αυτόν φαίνεται τουλάχιστον μέγας, και πραγματικά μπορεί να είναι έτσι, εάν οι ισχυρότερες πεποιθήσεις, η βαθύτατη φωνή της καρδιάς δηλώνουν αυτό, διότι ο Θεός ποτέ δεν αφήνει παντελώς τον θνητό άνθρωπο χωρίς καθοδήγηση, Αυτός μιλά ψυθιριστά αλλά με βεβαιότητα. Όμως αυτή η φωνή μπορεί πολύ εύκολα να καταπινηγεί, κι αυτό που εκλαμβάνουμε ως έμπνευση μπορεί να είναι προϊόν της στιγμής (σ.σ. ενθουσιασμού), η οποία σε μια άλλη στιγμή μπορεί πιθανώς να μας καταστρέψει. Η φαντασία μας, πιθανόν, να πάρει φωτιά, τα συναισθηματά μας να φουντώσουν, φαντάσματα να παίρνουν μπροστά απ' τα μάτια μας, και μας πιάνει πονοκέφαλος για τό τι πρόκειται να συμβεί, το οποίο νομίζουμε ότι ο Ιδιος ο Θεός μας υπέδειξε. Αλλά αυτό που τόσο γρήγορα εναγκαλιστήκαμε σύντομα μας απώθει και βλέπουμε όλη την ύπαρξη μας στα συντρίμια.

Ως εκ τούτου, εμείς πρέπει να εξετάσουμε σοβαρά κατά πόσον εμείς έχουμε πράγματι εμπνευσθεί στην επιλογή μας για ένα επάγγελμα, κατά πόσον μια εσωτερική φωνή εγκρίνει αυτό, ή κατά πόσον αυτή η εμπνευσή είναι μια φαντασίωση, και πως αυτό που εκλάβαμε ως κάλεσμα από το Θείο ήταν μια αυταπάτη. Αλλά πως μπορούμε να διακρίνουμε αυτό εάν δεν ανιχνεύσουμε την ίδια την πηγή της έμπνευσης;

Αυτό που έχει μεγάλη λάμψη, η λάμψη του δημιουργεί φιλοδοξία, και η φιλοδοξία εύκολα μπορεί να παράγει την έμπνευση, ή αυτό που εκλάβαμε ως έμπνευση, έτσι η λογική δεν μπορεί πλέον να χαλιναγωγήσει τον άνθρωπο που δοκιμάζεται από τον δαίμονα της φιλοδοξίας, και αυτός χωρίς πολύ σκέψη εφορμά σε αυτό που τα ασυγκράτητα ενστικτα προτείνουν, αυτός πλέον δεν διαλέγει την θέση του στη ζωή, αντιθέτως καθοδηγείται από την τύχη και την φαντασίωση.

Δεν καλούμεθα να υιοθετήσουμε την θέση που μιας προσφέρει τις πιο έξοχες ευκαιρίες; αυτή δεν είναι εκείνη η οποία, στο μακρύ περασμα του χρόνου που πιθανόν την διατηρούμε, ποτε δεν θα μας κουράσει, δεν θα μειώσει τον ζήλο μας, δεν θα αφήσει τον ενθουσιασμό μας να κρωώσει, αλλά με αυτή σύντομα θα δούμε οι επιθυμίες μας να μένουν ανεκπλήρωτες, οι ιδέες μας ανικανοποίητες, και θα κατηγορούμε το Θείο και καταριώμαστε την ανθρωπότητα.

Αλλά δεν είναι μόνο η φιλοδοξία που μπορεί να διεγείρει έναν αιφνίδιο ενθουσιασμό για ένα συγκεκριμένο επάγγελμα, εμείς πιθανόν να έχουμε εμβάλλει αυτό στην φαντασία μας, και να το έχουμε εμβάλλει με τέτοιο τρόπο ώστε να εμφανίζεται ως το υψηλότερο που μπορεί η ζωή να προσφέρει. Εμείς δεν αναλύσαμε αυτό, ούτε λάβαμε υπ' όψιν το συνολικό βάρος, την μεγάλη ευθύνη που πέφτει πάνω μας, το είδαμε μόνο από απόσταση και η απόσταση εξαπατά. Η λογική μας εδώ δεν μπορεί να μας συμβουλευσει, διότι δεν υποστηρίζεται ούτε από την εμπειρία ούτε από την προφανή παρατήρηση, έχοντας απατηθεί από το συναίσθημα και τυφλωθεί από την φαντασία.

Σε ποιόν λοιπόν πρέπει να στρέψουμε τα μάτια μας; Ποιός μπορεί να μας βοηθήσει ότνα η λογική μας εγκατέλειψε; Η καρδιά μας λέγει, στους γονείς μας, οι οποίοι έχουν ήδη διανύσει τον δρόμο της ζωής και έχουν εμπειρία της σοβαρότητας του πεπρωμένου. Και εάν τότε ο ενθουσιασμός μας επιμένει, εάν συνεχίζουμε να αγαπούμε ένα επάγγελμα και να πιστεύουμε ότι έχουμε κλίση γι' αυτό αφού το έχουμε εξετάσει 'έν ψυχρώ', (σ.σ με ψυχρό αίμα γράφει κατά λέξη), αφού επωμισθήκαμε τα βάρη του και γίναμε κοινωνοί των δυσκολιών του, τότε οφείλουμε να το υιοθετήσουμε, διότι ούτε ο ενθουσιασμός μας μας εξαπατά, ούτε η υπερβολική βιασύνη μας μεταφέρει μακριά (σ.σ από το σκοπό μας). Όμως δεν μπορούμε πάντα να κατακτήσουμε την θέση για την οποία πιστεύουμε ότι καλεστήκαμε, οι σχέσεις μας στην κοινωνία έχουμε σε κάποιο βαθμό ήδη προσδιορισθεί πριν να είμαστε σε θέση να τις καθορίσουμε. (σ.σ. η πάλη των τάξεων). Η φυσική μας κατάσταση είναι συχνά μια απειλή που μας εμποδίζει, και κανείς να μη κοροϊδεύει με αυτά.

Είναι αληθές ότι εμείς μπορούμε να αντιπαραβούμε όλα αυτά, αλλά κατόπιν η πτώση μας θα είναι ταχύτατη, γιατί όταν επιχειρούμε να χτίσουμε σε σάπιο έδαφος, τότε ολόκληρη η ζωή μας είναι μια δυστυχής μάχη μεταξύ των νοητικών και σωματικών αρχών. Αλλά αυτός που είναι ανίκανος να υπερβεί τις αντιμαχόμενες παρατάξεις μέσα του, πως θα αντιπαραβεί τις πιέσεις από τις προκλήσεις της ζωής, πως θα μπορεί να ανεργεί ήρεμα; Και είναι από την ηρεμία και μόνο που μεγάλα και έξοχα έργα μπορούν να αναδειχθούν, είναι το μόνο έδαφος μέσα στο οποίο δρέπεις καρπούς που έχουν επιτυχώς αναπτυχθεί.

Μολονότι δεν μπορούμε να εργαστούμε για πολύ και σπανίως ευτυχισμένα με μια φυσική κατάσταση που δεν είναι προσαρμοσμένη στο επαγγελματά μας, η σκέψη ούτως ή αλλιώς ανεβαίνει να θυσιάσουμε την καλοπερασή μας στην υπηρεσία, ενεργώντας νικηφόρα αν και είμαστε ασθενείς. Αλλά εάν εμείς έχουμε επιλέξει ένα επάγγελμα του οποίου δεν έχουμε τα ταλέντα, δεν θα μπορέσουμε ποτέ να το εξασκήσουμε αξιως, και συντόμως θα συνειδητοποιήσουμε την ντροπή από την ανικανότητά μας, και θα πούμε στον εαυτό μας ότι είμαστε άχρηστα δημιουργήματα, μέλη μιας κοινωνίας της οποίας είμαστε ανίκανοι να εκληρώσουμε τα λειτουργημάτα της. Τότε, η πιο φυσική συνέχεια είναι η αυτοκατάκριση και το ένα ισχυρό αίσθημα πόνου που δεν μπορούν να αναταχθούν από ότι μπορεί να προσφέρει ο κόσμος. Η αυτοκατάκριση είναι ένα φίδι που συνεχώς ροκανίζει μέσα στο στήθος μας, ρουφώντας το αίμα της ζωής από την καρδιά κάποιου και αναμειγνύοντας αυτό με το δηλητήριο της μισανθρωπίας και απαγοήτευσης. Μια φαντασίωση σχετικά με τα ταλέντα μας για ένα επάγγελμα το οποίο μελετήσαμε διεξοδικά είναι ένα λάθος το οποίο θα μας εκδικηθεί, και ακόμη εάν αυτό δεν αντιμετωπισθεί με αρνητική κριτική από τον έξω κόσμο, αυτό θα ξεσηκώσει τους φοβερότερους πόνους μέσα στην καρδιά μας όταν αυτή η αρνητική κριτική μας πλήξει.

Εαν έχουμε λάβει υπ' όψη μας όλα αυτά, και εάν οι καταστάσεις της ζωής μας επιτρέπουν να διαλέξουμε όποιο επάγγελμα θέλουμε, μπορούμε να αποδεχθούμε αυτή που μας εξασφαλίζει την μεγαλύτερη αξία, αυτή που βασίζεται σε ιδέες για τις οποίες την αλήθεια έχουμε πλήρως πεισθεί, η οποία μας προσφέρει τον μέγιστο σκοπό να εργασθούμε για την ανθρωπότητα, και για τον εαυτό μας να πλησιάσουμε κοντύτερα στο γενικό σκοπό για την οποία κάθε επάγγελμα δεν είναι παρά μέσο τελειοποίησης.

Αξία έχει εκείνο το οποίο ανυψώνει περισσότερο τον άνθρωπο, το οποίο προσδίδει μια πιο υψηλότερη ικανότητα στις πράξεις του και τους στόχους του, τα οποία τον καθιστούν αήττητο, θαυμαζόμενο από το πλήθος και υψούμενο πάνω από αυτό. Αλλά η αξία μπορεί να επιβεβαιωθεί μόνο από ένα επάγγελμα στο οποίο δεν είμαστε υπόδουλοι, αλλά στο οποίο ενεργούμε ανεξάρτητα μέσα στη σφαίρα μας. Μπορεί να επιβεβαιωθεί μόνο από ένα επάγγελμα το οποίο δεν απαιτεί υποτιμητικές πράξεις, έστω και αν η υποτίμηση είναι μόνο εξωτερικά, σε ένα επάγγελμα το καλύτερο πρέπει να συνοδεύεται από μια ευγενή υπερηφάνεια. Ένα επάγγελμα το οποίο καταξιώνει αυτά στο μεγαλύτερο βαθμό δεν είναι πάντοτε το υψηλότερο αλλά πάντοτε το πιο επιθυμητό. Αλλά ακριβώς όπως ένα επάγγελμα που δεν μας καταξιώνει μας υποβιβάζει, το ίδιο θα συμβεί εάν ακολουθήσουμε ένα το οποίο βασίζεται σε ιδέες που αργότερα θα φανούν ψεύτικες. Εδώ δεν έχουμε κάτι άλλο παρά μια αυταπάτη, και τι απελπισμένη σωτηρία είναι αυτή που κερδίζεται με την άρνηση του εαυτού μας! Αυτά τα επαγγέλματα που δεν έχουν σχέση με την ζωή και βασίζονται σε αφηρημένες ιδέες είναι τα πλέον επικίνδυνα για τον νέο άνθρωπο τους οποίους οι αρχές δεν έχουν ακόμη αποκρυσταλλωθεί και του οποίους οι πεποιθήσεις δεν είναι ακόμη δυνατές και ασάφεις. Παράλληλα αυτά τα επαγγέλματα φαίνονται τα πιο έδνοξα εάν έχουν βαθιές ρίζες μέσα στην καρδιά μας και εάν είμαστε ικανοί να θυσιάσουμε τις ζωές μας και τους στόχους μας για τις ιδέες που κυριαρχούν μέσα σε αυτά.

Αυτά μπορούν να φέρουν ευτυχία σε έναν άνθρωπο που έχει μια τάση προς αυτά αλλά αυτά καταστρέφουν αυτόν που τα υιοθετεί άκριτα, χωρίς σκέψη ακολουθώντας την εντύπωση της στιγμής. Από την άλλη πλευρά, η μεγάλη εκτίμηση που έχουμε στις ιδέες επί τις οποίες βασίζεται το το επάγγελμά μας, μας δίνει μια υψηλότερη θέση στην κοινωνία, επεκτείνει την αξία μας, και κάνεις τις πράξεις μας αήττητες. Κάποιος που επιλέγει ένα επάγγελμα ταρασσεται πολύ από την ιδέα να είναι ανάξιος αυτού, θα ενεργήσει ευγενικά μόνο επειδή η θέση του στην κοινωνία είναι αξιόλογη. Αλλά ο κατ'εξοχήν οδηγός που πρέπει να μας καθοδηγεί στην εκλογή επαγγέλματος είναι το καλό της ανθρωπότητας και η δική μας τελειοποίηση. Δεν πρέπει να νομίζουμε ότι αυτά τα δύο ενδιαφέροντα αλληλοσυγκρούονται, ότι το ένα πρέπει να καταστρέψει το άλλο, αντιθέτως, η ανθρωπινή φύση είναι τέτοια ώστε ο άνθρωπος τελειοποιείται μόνο όταν εργάζεται για την τελειοποίηση και το καλό του συνανθρώπου του. Εάν εργάζεται μόνο για τον εαυτό του, μπορεί να γίνει διάσημος ακαδημαϊκός, μέγας σοφός, έξοχος ποιητής, αλλά ποτε δεν θα τελειοποιηθεί, δεν θα γίνει ένα πραγματικά μεγάλος άνθρωπος. Η ιστορία καλεί «μεγάλους» τους ανθρώπους που τελειοποιήθηκαν εργαζόμενοι για το κοινό καλό, θεωρήθηκαν ευτυχέστατοι επειδή έκαναν πάρα πολλούς ευτυχισμένους, η ίδια η θρησκεία μας διδάσκει ότι ο ιδεώδης άνθρωπος είναι αυτός που αγωνιζόμενος θυσιάζει τον εαυτό του για το καλό της ανθρωπότητας, και ποιος θα τολμήσει να παραμελήσει αυτές τις κρίσεις; Εάν επιλέξαμε την θέση στη ζωή με την οποία περισσότερο από όλα μπορούμε να εργασθούμε για την ανθρωπότητα, κανένα εμπόδιο δεν μπορεί να καθυποβάλει, διότι θυσιάζομαστε για το καλό όλων, ως εκ τούτου δεν θα λυπηθούμε, ούτε θα περιορισθούμε ή να χαρούμε εγωϊστικά, αλλά η ευτυχία μας θα ανήκει στα εκατομμύρια, τα επιτευγματα μας θα διατηρηθούν σιωπηλά αλλά στο διηνεκές, και πάνω από τις στάχτες μας να τρέχουν τα ζεστά δάκρυα των ευγενών ανθρώπων.

ΜΕΤΑΠΟΣΤΟΛΙΚΟΙ ΠΑΤΕΡΕΣ

ΣΕΠΤΙΜΙΟΣ
ΤΕΡΤΥΛΛΙΑΝΟΣ

SEPTIMIUS TERTULLIANUS (155-240)

ΤΟΜΟΣ Α'

ΠΛΗΡΗΣ ΟΔΗΓΟΣ ΜΕΛΕΤΗΣ
DUX COMPLETUS STUDIUM

“... ο ιερός και τρυφής συγγραφέας,
νομικιστής και στοχαστής
Τερτυλλιανός ... απορρίπτει ρηϊκούς
τον νηπιωβατισμό 'ως απαρκή
εκκοσμηκευτικής μαλικοποίησης της
Χριστιανοσύνης' ...”

*Δρ. Γεώργιος Μουστάκης
Διδάκτωρ Πανεπιστημίου του Σικάγο
Θεολόγος Πανεπιστημίου Αθηνών*

ΚΥΚΛΟΦΟΡΕΙ

εκδόσεις **ΟΡΟΣ**
<http://www.OrosPublications.gr>
2105227206 - 6932511400

ΣΤΟ ΕΠΌΜΕΝΟ ΤΕΥΧΟΣ.....

ΚΡΗΤΕΣ - ΚΡΙΤΕΣ και Φιλισταίοι

» Η Πρόλογος

» Η παγκόσμια σκηνή κατά τον 13ο αι. π.Χ.

» Οι Χαμπιρού καταλαμβάνουν την Χαναάν

» Η κατάληψη της Ιεριχού

» Η πτώση της Γαί και της Ασωρ

» Οι επιστολές της Αμάρνα

» Ο Ισραήλ αποικίζει την Χαναάν

» Οι Κριτές και η αμικτυονία τους

» Οι λαοί της θάλασσας

» Οι Φιλισταίοι

» Σαμψών και Δαλιδά

» Είπα στην Αφεκ

» Η ιστορία της Ρουθ

» Επίλογος

ΑΦΙΕΡΩΜΑ

» Η «Απολογία» του Αριστείδου του Αθηναίου
» περ. 125 μ.Χ.